

Univerzita Karlova Praze

Právnická fakulta

Ústav práva autorského, práva průmyslového a práva soutěžního

Rigorózní práce

Olympismus z pohledu práva duševního vlastnictví

Olympism with respect to the Intellectual Property law

Mgr. Jana Fráňová

Datum uzavření rukopisu: 18. prosince 2012

Rigorózní práce

Olympismus z pohledu práva duševního vlastnictví

Olympism with respect to the Intellectual Property law

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených. Tato práce nebyla vypracována, ani použita, k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 18. prosince 2012

.....
Mgr. Jana Fráňová

OBSAH

I. Úvod

II. Olympismus

1. Pierre de Coubertin (1863 – 1937)
2. Olympijské hnutí
3. Olympijská charta
4. Olympijské hry
5. Court of Arbitration for Sport (Arbitrážní soud pro sport)

III. Duševní vlastnictví

1. Stručný pohled do historie
2. Definice pojmu duševní vlastnictví
3. Duševní vlastnictví jako předmět práva
4. Prameny práva duševního vlastnictví v České republice
5. Práva duševního vlastnictví
6. Právní ochrana duševního vlastnictví
7. Nakládání s majetkovými právy duševního vlastnictví
8. Exkurs: Vybrané problémy nepřímého dopadu Nového občanského zákoníku do oblasti duševního vlastnictví
9. Prostředky právní ochrany duševního vlastnictví v českém právu

IV. Základní otázky vybraných kategorií duševního vlastnictví

1. Autorské právo
  - 1.1. Autorské dílo
  - 1.2. Obsah autorského práva
  - 1.3. Dispozice s autorským právem
  - 1.4. Licenční smlouva a jiné smluvní vztahy v autorském právu
  - 1.5. Ochrana autorského práva
2. Ochranné známky
3. Právo na ochranu osobnosti
4. Právo na ochranu dobré pověsti právnické osoby
5. Právo ochrany proti nekalé soutěži

V. Olympismus a duševní vlastnictví

1. Olympijská symbolika
2. Olympijský symbol
3. Olympijská vlajka
4. Olympijské heslo
5. Olympijský oheň, olympijská pochodeň, olympijská štafeta
6. Olympijská hymna
7. Olympijský emblém
8. Olympijská označení
9. Olympijské ceremoniály

VI. Právní ochrana olympijského vlastnictví

1. Mezinárodní právní ochrana olympijské symboliky – lex specialis
  - 1.1. Olympijská charta
    - 1.1.1. Statut mezinárodního olympijského výboru podle Olympijské charty
    - 1.1.2. Statut národních olympijských výborů podle Olympijské charty
    - 1.1.3. Základní principy právní ochrany olympijského vlastnictví podle Olympijské charty
    - 1.1.4. Principy užití olympijského vlastnictví podle Olympijské charty
    - 1.1.5. Vytvoření a používání olympijského emblému
    - 1.1.6. Reklama a propaganda podle Olympijské charty
  - 1.2. Mezinárodní Úmluva o ochraně olympijského symbolu z Nairobi
  - 1.3. Bílá kniha sportu
2. Národní právní ochrana olympijské symboliky – lex specialis
  - 2.1. Zákon o ochraně olympijských symbolik
  - 2.2. Metodika provedení Olympijské charty vydaná Českým olympijským výborem
    - 2.2.1. Základní principy právní olympijské symboliky podle Metodiky Českého olympijského výboru
    - 2.2.2. Práva duševního vlastnictví k záznamům pořízeným na olympijských hrách
    - 2.2.3. Kontrola dodržování a právní následky porušování pravidel pro používání olympijských symbolik a emblémů

VII. Uplatnění práv duševního vlastnictví v olympismu

1. Olympismus a autorské právo
2. Souběh právní ochrany
3. Známkoprávní ochrana olympijské symboliky
4. Exkurs k tzv. ambush marketing
5. Olympijská symbolika a právo duševního vlastnictví v právní praxi
  - 5.1. Smlouvy sponzorské
  - 5.2. Reklamní smlouvy a marketing
  - 5.3. Olympijský program TOP
  - 5.4. Smlouvy o výkonu sportovní činnosti
  - 5.5. Smlouva o účasti sportovce na olympijských hrách
6. Důsledky porušení práv k olympijské symbolice
7. Příklady ochrany olympijských symbolik v soudní praxi

VIII. Závěr

IX. Resumé

X. Klíčová slova

XI. Abstrakt/Abstract

XII. Seznam použité literatury

„ The Olympic symbol, seen by billions of people, during each edition of Olympic games, is present every day around the globe via National Olympic Committees and other numerous associations. It has grown to become one of the world's most recognised brands, servis as a visual ambassador for the Olympic Movement. “

Jacques Rogge, Prezident of International Olympic Comittee¹

Olympijský symbol, vnímán miliardami lidí při každém konání olympijských her, je přítomný každý den na celé zeměkouli prostřednictvím činností národních olympijských výborů a mnoha jiných organizací. Stala se z něj nejvíce rozpoznávaná značka sloužící jako vizuální posel Olympijského hnutí.

Jacques Rogge, Prezident Mezinárodního Olympijského výboru

I. Úvod

Dne 27. července 2012 byly zahájeny v Londýně XXX. Letní olympijské hry, největší a nejvelkolepější sportovní, kulturní a společenská událost celosvětového významu nejen letošního roku. Událost, které se zúčastní přes patnáct tisíc sportovců z 205 zemí celého světa, kteří budou soutěžit v celkovém počtu 26 sportů, pro které je připraveno 302 zlaté medaile a které bude dle předběžných oficiálních odhadů sledovat osobně na místě samém konání her, a zejména pak prostřednictvím televizních a jiných audiovizuálních přenosů přes pět miliard diváků, fanoušků a sportovních nadšenců.

V Londýně se konaly letní olympijské hry naposledy v roce 1948 jako první olympijské hry po pro celý svět traumatizující druhé světové válce. Tehdy se letních olympijských her účastnilo 4.104 sportovců z 59 zemí a soutěžili celkově v 17 sportovních disciplínách.

První letní olympijské hry v novodobém olympijském období se konaly v roce 1896 v řecké metropoli Atény za účasti 246 sportovců, výhradně mužského pohlaví,

---

¹ www.olympic.org: IOC Marketing: Media Guide London 2012, str. 7

když ženám nebyla účast na těchto hrách dovolena, ze čtrnácti zemí, soutěžících v celkovém počtu devíti sportů.

V roce 2014 se budou v ruské Soči konat již XXII. Zimní olympijské hry.

Olympijské hnutí je soustředěné, organizované, celosvětové a permanentní dění vykonávané pod záštitou nejvyšších autorit Mezinárodního olympijského výboru a vládních institucí, s účastí mnoha jiných subjektů, jednotlivců a organizací, kteří jsou inspirováni hodnotami olympismu. Cílem olympijského hnutí je přispívat k budování mírového a lepšího světa prostřednictvím vzdělávání a osvěty mládeže prostřednictvím sportu vykonávaného v souladu s olympismem a jeho hodnotami.²

V novodobé historii olympijských her se základní olympijský symbol pěti kruhů stal celosvětově nejpopulárnějším logem, jehož základní hodnotou je vyjádření principu solidarity a fair play.

Olympijské hry jsou také jedno z nejefektivnějších mezinárodních marketingových pódíí na světě zasahujících do vědomí miliard lidí na celém světě.

Vzhledem k tomu, že reklama a sponzoring a současně televizní, vysílací a jiná přenosová práva jsou jedním ze základních a nejvýznamnějších zdrojů pro zajištění finančních prostředků pro olympijské hnutí, je zcela zřejmé jak významný a stále víc a víc důležitý je vztah olympismu a olympijské symboliky jakožto výrazu olympismu k právům duševního vlastnictví, a to v mezinárodním měřítku.

Samozřejmě, že lze uvažovat o olympismu jakožto o elementární součásti sportu v jeho základním pojetí a tudíž můžeme uvažovat i o vztahu tzv. sportovního práva a práva duševního vlastnictví, protože lex olimpica je zahraniční odbornou literaturou považována za podstatný základ sportovního práva a za významnou součást mezinárodního práva. V tomto směru patří zásadní role Mezinárodnímu olympijskému výboru jakožto nejvyššímu orgánu olympijského hnutí, s legislativní, výkonnou i kontrolní pravomocí. Jeho specifický nadnárodní status a význam vyjádřilo v nedávné době například Valné shromáždění OSN, které mu svou rezolucí ze dne 22. října 2009 přiznalo statut pozorovatele OSN³. Pozice Mezinárodního olympijského výboru jakožto

---

² Greppi Edoardo, Vellano Michelle: Diritto Internazionale dello sport, G.Giappichelli Editore 2010, str. 22

³ www.un.org : A/RES/64/3 ze dne 22.10.2009

posla solidarity a sportovních ideí ve struktuře mezinárodního práva veřejného je tak srovnatelná s Mezinárodním výborem Červeného kříže jakožto posla humanitárního práva.

Osobně považuji téma právní úpravy a ochrany olympismu za tematicky velmi atraktivní nejen z obecného hlediska, ale i z právního hlediska, a za velmi významné a aktuální právě z důvodu nezpochybnitelné jedinečnosti olympijských her jako celosvětové a univerzální sportovní události na nejvyšší sportovní i společenské úrovni, principiálně bez jakéhokoliv politického podtextu. A rovněž z důvodu prokazatelně rostoucí sledovanosti olympijských her, dynamického vývoje sportu a sportovního průmyslu, a v zásadě překotného vývoje komunikačních a masmediálních prostředků a tržních vztahů souvisejícími s těmito entitami.

Tematika práv duševního vlastnictví je relativně tradičním právním oborem, troufnu si říci s relativně dlouhou a bohatou historií, zejména ve vyspělých průmyslových a kulturních zemích. Jeho vývoj je přímo odvislý na vývoji lidské činnosti, na modernizaci lidského života, ale též na globalizaci tržních vztahů.

Stejně tak za tradiční, historicky bohaté i mezinárodně kulturně a ekonomicky významné považuji téma olympismu, olympijské myšlenky a sportu jako zásadního východiska pro šíření hodnoty fair play i do ostatních sfér lidského života.

Z těchto důvodů jsem se rozhodla se tématem olympismu z pohledu práva duševního vlastnictví zabývat v rámci své rigorózní práce. Vzhledem k tomu, že vzájemná vazba olympismu a duševního vlastnictví je velmi intenzivní a hluboká, je v zásadě nereálné se v rámci rigorózní práce vyrovnat komplexně anebo vyčerpávajícím způsobem se všemi nezbytnými aspekty a souvislostmi těchto dvou veličin, zejména z hlediska mezinárodního práva. Snažila jsem se tedy vybrat nejpodstatnější a nejvýznamnější hlediska nejaktuálnější souvislosti a zaměřila jsem se na jejich základní právní principy.

Cílem této práce je poskytnout pohled na problematiku právní ochrany olympismu a olympijské symboliky, na význam této právní ochrany a její specifické postavení ve sféře mezinárodního práva i práva národního.

Svou práci jsem systematicky strukturovala tak, že nejprve se zaměřím na samostatné vymezení základních pojmů a aspektů vztahujících se k olympismu a

k duševnímu vlastnictví, poté jejich právní ochranu a uplatnění v právní praxi, a to jak v národním, tak mezinárodním měřítku.

Základní metodou, kterou jsem při vypracování své rigorózní práce aplikovala, byla analýza a syntéza získaných informací a zdrojů, částečně též komparace.

Vzhledem k mezinárodnímu přesahu studované tematiky i z podstatně bohatších a rozsáhlejších pramenů jsem čerpala především ze zahraniční odborné literatury, odborných učebnic z oboru sportovního práva a jiných odborných knih, časopisů a bulletinů a článků, a to v jazyce italském nebo anglickém, ale samozřejmě též odborná literatura a statě předních českých odborníků působících především v oblasti práva autorského a duševního vlastnictví.

Významným zdrojem pro mne byla i vlastní profesionální praxe, a při vyhledávání článků a statí a ověřování informací též světová počítačová síť internet. V pasážích dotýkajících se nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012, jsem samozřejmě vycházela ze samotné právní normy a související důvodové zprávy, z účastí na odborných seminářích, a velice cenným zdrojem pro mne byla kolektivní monografie editorsky zpracovaná prof. Ing. Ladislavem Jaklem a kol., vydaná „Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví“ vydaná Metropolitan University Prague Press pod záštitou Metropolitní univerzity Praha.

II. Olympismus

Citius Altius Fortius

Olympismus je životní filosofií, povznášející a vyváženě spojující v jeden celek zdatnost těla, vůle a ducha. Prostřednictvím spojení sportu, kultury a výchovy, usiluje olympismus o vytvoření způsobu života, založeného na radosti z vynaloženého úsilí, na výchovné hodnotě dobrého příkladu a na respektování základních universálních etických principů.

Cílem olympismu je zapojit sport do služby harmonického rozvoje člověka s cílem vytvořit mírovou společnost, která dbá o zachování lidské důstojnosti⁴.

Olympismus je šířen a naplňován prostřednictvím olympijského hnutí jakožto souhrnu činností jednotlivých osob a jejich uskupení v jakékoliv právní formě uskutečňovanou, organizovanou a věcně i právně regulovanou Mezinárodním olympijským výborem, nejvyšším celosvětově uznávaným orgánem olympijského hnutí. Vyvrcholením olympijského hnutí jsou olympijské hry.

Olympijské hry jsou největší sportovní a společenskou událostí moderní doby. Pro správné vnímání olympismu, jeho historického, současného i budoucího významu a nutnosti jeho všestranné, v první řadě právní ochrany, je významný jeho vývoj, dovoluji tak si krátce odbočit k historii tohoto tématu.

Myšlenka a tradice olympijských her pochází ze starého Řecka, kde byly dle pověsti zrozeny nesmrtelným bohem Héraklem jakožto symbolem síly, odvahy a důvtipu. Antické olympijské hry byly nejvýznamnější a nejstarší sportovní událostí starého Řecka, konaly se po celé období let 776 př.n.l. až 393 n.l., kdy o ukončení této dlouholeté velkolepé sportovní tradice rozhodl svým ediktem římský císař Theodosius I. v roce 394 n.l. Snaha o renesanci olympijské myšlenky jako projevu jednoty solidarity a sportovního výkonu je v novodobých dějinách patrna již v období 14. a 15. století zejména na území Itálie, kde v roce 1430 vychází dílo florentského básníka Mattea Palmeri o olympijských hrách a v roce 1491 kniha Virgilia Polydoruse O posvátných hrách starých Řeků.

První novodobé sportovní hry, nesoucí označení olympijské, byly Anglické olympijské hry uspořádané v roce 1604 v anglickém Costwoldu kapitánem a právníkem Robertem Doverem. Tyto Anglické olympijské hry měly velkou podporu samotného anglického krále Jakuba I. Konaly se v období následujících čtyřiceti let vždy za letního

---

⁴ Olympijská charta- Základní principy olympismu

slunovratu a na programu měly běžné sportovní disciplíny jako hod kladivem, míčové hry, šerm, apod. Zúčastnit her se mohli jak šlechtici, tak běžní občané a některé disciplíny byly otevřené i pro ženy.

1. Pierre de Coubertin (1863 – 1937)

Zakladatelem moderního olympismu byl baron Pierre de Coubertin, francouzský pedagog a historik, který se věnoval studiu tělovýchovných systémů v anglosaském světě. Své poznatky zpracoval v několika knihách a usiloval o jejich začlenění do francouzského výchovného systému.

Když Pierre de Coubertin zjistil, že jeho literární činnost nevzbudila dostatečný zájem, rozhodl se přejít k faktickým činům a v roce 1888 se rozhodl obnovit tradici olympijských her. Začal pro tento svůj záměr shánět politickou i finanční podporu ve vyšších společenských kruzích a 25. listopadu 1892 vystoupil s touto myšlenkou veřejně na schůzi k 5. výročí založení Francouzské unie atletických sportů. Z jeho iniciativy se následně sešel na půdě pařížské Univerzity Sorbonna v červnu 1894 Mezinárodní sportovní kongres, který vyvrcholil dne 23. června 1894 ustavením Mezinárodního olympijského výboru. Pierre de Coubertin se stal jeho generálním tajemníkem a v letech 1896 až 1925 byl jeho prezidentem.

V roce 1894, na historicky první schůzi Mezinárodního olympijského výboru, bylo současně rozhodnuto o tom, že první Olympijské hry po patnácti stoletích se budou konat v řeckých Aténách a následně pak každé čtyři roky. Již v roce 1908, kdy se konaly čtvrté olympijské hry, byla tato sportovní událost považována a z hlediska zájmu médií a celosvětové veřejnosti hodnocena jako nejdůležitější sportovní událost na světě.

Pierre de Coubertin byl rovněž autorem tzv. olympijské myšlenky, kterou zformuloval ve svém díle Antický ideál tělesné krásy a duchovní dokonalosti, a která se následně stala základním mottem Olympijské charty.⁵

---

⁵ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: Diritto Internazionale dello sport, G.Giappichelli Editore 2010, str. 21

2. Olympijské hnutí

Teorii mezinárodního sportovního práva není Olympijské hnutí vnímáno jako jeho základní institucionální struktura v mezivládní pozici, ale jako struktura ryze nevládní, jak lze dovodit též z výkladu Olympijské charty, nicméně přesto s jistým prvkem veřejného práva mezinárodního⁶.

Podle Olympijské charty jakožto primárního konstitutivního dokumentu je Olympijské hnutí strukturou zahrnující Mezinárodní olympijský výbor, mezinárodní federace, národní olympijské výbory, přípravné výbory, ostatní organizace a instituce, které jsou uznané Mezinárodním olympijským výborem, jako například Mezinárodní paralympijský výbor a Světová Antidopingová Agentura (WADA), národní asociace, místní sportovní kluby a týmy, jednotlivé ligy, atleti, rozhodčí, trenéry a další sportovní funkcionáře.⁷

Ve smyslu interpretace zakládacích norem je Mezinárodní olympijský výbor respektován jako „právní osoba mezinárodního práva s právním statutem a perpetuálním vývojem“. Z hlediska přísnější právní formálnosti lze jeho status definovat jako neziskové společenství s právní subjektivitou založené podle soukromého práva, resp. podle čl. 68 švýcarského občanského zákoníku (Zivilgesetzbuch). V roce 1981 Švýcarská národní rada přidělila zákonným nařízením Mezinárodnímu olympijskému výboru „speciální status“ vycházející z jeho mezinárodních aktivit a specifické povahy jakožto mezinárodní organizace. Význam tohoto „speciálního statutu“ spočívá například ve výjimkách z určitých daňových povinností a z omezení vztahujících se obecně v rámci švýcarského práva na zaměstnávání cizinců.⁸

Zajímavá je z hlediska právního postavení v rámci olympijského hnutí pozice mezinárodních federací, jako například FIFA (Fédération Internationale de Football association, tj. Mezinárodní Federace Fotbalových asociací) nebo IIHF (International Ice hockey Federation, tj. Mezinárodní hokejová federace), které jsou založeny jako samostatné a nezávislé právní osoby za účelem organizace a řízení celosvětových mistrovství a jiných soutěží v rámci jejich vlastní sportovní disciplíny. Avšak během

---

⁶ Nafziger James A. Ross, Stephen F.: Handbook on International Sports Law, Elgar Publishing Ltd. 2011, str. 7

⁷ www.olympic.org: Olympic Charter (Olympijská charta), kapitola I.

⁸ Blackshaw Ian, Siekmann C.R., Soek Janwill: The Court of arbitration for Sport 1984-2004, TMC Asser Press 2006, str.22

přípravy a konání Olympijských her jsou tyto mezinárodní federace, které spravují olympijské sporty, odpovědny za tyto sporty, za jejich technickou a administrativní organizaci a kontrolu.⁹

Specifická právní povaha olympijského hnutí a jeho jednotlivých organizací má v mezinárodním právu veřejném významnou, v zásadě všeobecně uznávanou, pozici. Státy totiž akceptují a respektují rozhodnutí, která se zakládají na Olympijské chartě, udržují s Mezinárodním olympijským výborem styky na diplomatické úrovni. Například, federální odvolací soud ve Spojených státech upozorňuje, že „soud by měl být velmi pozorný před prioritní aplikací zákona státu tak, aby neporušil respekt k olympijskému hnutí“ a současně poznamenal, že „Olympijské hry jsou organizovány a prováděny na základě podmínek mezinárodní smlouvy - Olympijské charty. Velmi zvažme uplatnění zákona jednoho státu, který by se dotkl události, které se účastní soutěžící sportovci z celého světa v rámci podmínek této smlouvy“.¹⁰

3. Olympijská charta

Olympijská charta je mezinárodní smlouvou sui genesis, která kodifikuje základní principy olympismu, pravidel a prováděcích ustanovení, schválených Mezinárodním olympijským výborem. První Olympijská charta byla schválena na návrh barona Pierre de Coubertina prvním olympijským kongresem v roce 1894 v Paříži, v následujících letech byla modifikována a obsah Olympijské charty definitivně pak vymezil VII. Olympijský kongres konaný v roce 1921 v Lausanne.

Olympijská charta definuje organizaci, činnost a fungování olympijského hnutí, definuje pravomoci jednotlivých orgánů a stanoví základní právní podmínky a administrativní kritéria pro konání olympijských her. Především však olympijská charta upravuje olympijské vlastnictví, olympijskou symboliku, a způsob jejich užívání.

Olympijská charta slouží jakožto základní dokument ústavního charakteru, stanoví a připomíná základní principy a podstatné hodnoty olympismu. Olympijská charta dále slouží jako stanovy Mezinárodního olympijského výboru a nastavuje základní vzájemná práva a povinnosti tří hlavních složek olympijského hnutí, jmenovitě

---

⁹ Olympijská charta, kapitola I.

¹⁰ Blackshaw Ian, Siekmann, C.R. Soek J.: The Court of arbitration for Sport 1984-2004, TMC Asser Press 2006, str. 377

Mezinárodního olympijského výboru, mezinárodních sportovních federací a národních olympijských výborů, dále pak organizačních výborů olympijských her, přičemž všechny tyto složky jsou povinny tuto chartu dodržovat.

Cílem olympijského hnutí je přispívat k vytváření mírovějšího a lepšího světa výchovou mládeže prostřednictvím sportu, provozovaného v souladu s olympismem a jeho hodnotami. Každá osoba nebo organizace náležící z jakéhokoli titulu k olympijskému hnutí je vázána ustanoveními Olympijské charty a je povinna řídit se rozhodnutím Mezinárodního olympijského výboru.

Olympijská charta dále deklaruje, že provozování sportu je lidským právem. Každý jednotlivec musí mít možnost provozovat sport bez jakékoli diskriminace a v olympijském duchu, jenž vyžaduje vzájemné porozumění, přátelství, solidarity a fair-play. Organizaci, administrativu a řízení sportu musí kontrolovat nezávislé sportovní organizace. Příslušnost k olympijskému hnutí vyžaduje dodržování Olympijské charty a uznání ze strany Mezinárodního olympijského výboru.⁴

4. Olympijské hry

Jak již uvedeno v samém úvodu své práce, první novodobé olympijské hry se konaly roku 1896 v řeckých Aténách.

V roce 1914 Mezinárodní olympijský výbor přijal svůj základní symbol, olympijskou vlajku, kterou představil Pierre de Coubertin na pařížském kongresu. Je na ní vyobrazeno pět propojených kruhů v barvách modré, žluté, černé, zelené a červené jakožto výrazu jednoty pěti světových kontinentů a setkání sportovců z celého světa na olympijských hrách. První zimní olympijské hry se konaly roku 1924 ve francouzském Chamonix.

Olympijské hry jsou Olympijskou chartou¹¹ definovány jako soutěže mezi sportovci v individuálních nebo kolektivních disciplínách, nikoliv soutěže mezi státy. Účastní se jich sportovci vybraní svými národními olympijskými výbory. Olympijské hry sestávají z her olympiády a ze zimních olympijských her. Za zimní sporty jsou považovány sporty provozované na sněhu nebo na ledě. Konečné rozhodnutí o všech

---

¹¹ Olympijská charta, kapitola I.

otázkách týkajících se olympijských her přísluší Mezinárodnímu olympijskému výboru. Pod pojmem olympiáda se podle Olympijské charty v aktuálním znění rozumí období čtyř po sobě jdoucích let, počínaje prvním lednem prvního roku a konče 31. prosincem čtvrtého roku. Olympiády se počítají od prvních her olympiády, které se konaly roku 1896 v Aténách.

Nejvyšším, celosvětově právně i fakticky uznávaným orgánem olympijského hnutí, je Mezinárodní olympijský výbor sdružující organizace, sportovce a další osoby, jejichž činnost, pravomoci a působnost jsou upraveny Olympijskou chartou.

5. Court of Arbitration for Sport (Arbitrážní soud pro sport)

Arbitrážní soud pro sport, Court of Arbitration for Sport, celosvětově označovaný též jen jako CAS (v anglické verzi jako zkratka označení Court of Arbitration for Sport) nebo TAS (ve francouzské verzi jako zkratka označení Tribunal Arbitral du Sport) byl založen schválením Statutu (Statutes of the Court of Arbitration for Sport) na 86. zasedání Mezinárodního olympijského výboru v Novém Dillí v březnu roku 1983 a začal působit dne 30. června 1984, kdy jeho Statut nabyl účinnosti.

První spor napadl k Arbitrážnímu soudu pro sport v roce 1986 a první rozhodnutí bylo vyhlášeno v roce 1987.

Otcem myšlenky založení Mezinárodního soudu pro sport byl bývalý prezident Mezinárodního olympijského výboru Juan Antonio Samaranch, který předpověděl nutnost ustanovení specializovaného tělesa pro řešení sporů ve sportu mimo rámec normálního soudního systému¹². Jeho cílem bylo vytvoření mezinárodně působícího a mezinárodně uznávaného Arbitrážního soudu pro sport jako de facto nejvyššího soudu ve světě sportu. Dnes se odborná právní veřejnost shoduje v závěru, že se tento cíl Juana Antonia Samaranche naplnil. Stále více sportovních organizací, institucí, orgánů a sportovců předkládá k vyřešení své právní spory k Arbitrážnímu soudu pro sport, což dokládají i prokazatelná statistická data. O lineárním nárůstu sporů u Arbitrážního soudu pro sport svědčí první dostupné statistické záznamy z roku 2003, kdy k tomuto

---

¹² Blackshaw Ian, Siekmann, C.R. Soek J.: The Court of arbitration for Sport 1984-2004, TMC Asser Press 2006, str. 23

sportovnímu tribunálu s celosvětovou působností napadlo 109 sporů, a z roku 2004, kdy zde napadlo již 271 sporů.

Arbitrážní soud pro sport má sídlo v Lausanne, ve Švýcarsku a od roku 1996 dvě decentralizovaná pracoviště, jedno v Sydney (Austrálie) a druhé v New Yorku (Spojené státy americké).

Svým způsobem silná genetická vazba s logickým opodstatněním mezi Arbitrážním soudem pro sport a Mezinárodním olympijským výborem jakožto jedním z celosvětově nejvýznamnějších subjektem organizujícím sport na mezinárodní úrovni v počátečním období fungování arbitrážní praxe Arbitrážního soudu pro sport vzbuzovala značné rozpaky ohledně nezávislosti tohoto soudního orgánu ve sporech, ve kterých vystupoval Mezinárodní olympijský výbor jako jeden z účastníků. Tyto pochybnosti byly překonány ve chvíli, kdy byl Arbitrážní soud pro sport uznán jako řádný arbitrážní soud, k čemuž došlo poprvé v rámci rozsudku Federálního soudu ve Švýcarsku ze dne 15. března 1993 ve sporu G.C. Fédération Equestre International versus CAS (Arbitrážní soud pro sport), kde se obecný soud důkladně zabýval snahou arbitrů vykonávat vlastní rozhodovací činnost velmi nezávislým způsobem s respektem k právu odmítnutí funkce arbitra jakožto mechanismu zajišťujícího osobní nezávislost jednotlivých členů arbitrážního senátu.¹³

Následně byla aplikace těchto principů v rozhodovací praxi CAS ještě jednou přezkoumána a potvrzena klíčovým rozsudkem Federálního soudu ve Švýcarsku ze dne 27. května 2003, ve sporu ruských běžkyň na lyžích Lazutiny a Danilovy versus Comité International Olympique, Federation International de Ski a Tribunal Arbitral du Sport (tj. TAS), který potvrdil rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru o diskvalifikaci ruských sportovkyň ze Zimních olympijských her v Salt Lake City. Federální soud ve Švýcarsku se v této věci opět důkladně zabýval otázkou právního postavení Arbitrážního soudu pro sport a otázkou jeho nezávislosti ve vztahu k Mezinárodnímu olympijskému výboru. Federální soud ve Švýcarsku v rámci odůvodnění svého rozhodnutí detailně analyzoval celou strukturu a organizaci

---

¹³ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: *Diritto Internazionale dello sport*, G.Giappichelli Editore 2010, Fumagalli L.- *La giurisdizione sportiva internazionale*, str. 123

Arbitrážního soudu pro sport a potvrdil jeho absolutní nezávislost ve vztahu k Mezinárodnímu olympijskému výboru.¹⁴

V důsledku předmětného rozsudku došlo v roce 2004 k přijetí nových procesních pravidel „Code of Sports – related to Arbitration“ zvýrazňujících arbitrážní a soudní charakter řízení u Arbitrážního soudu pro sport a posilujících význam jeho rozhodnutí a jejich právních důsledků.

Z hlediska zajištění optimální funkčnosti organizační struktury a rychlosti soudní ochrany je dle mého názoru velmi efektivní zakládání tzv. ad hoc divizí Arbitrážního soudu pro sport zřizovaných vždy v dějišti celosvětově významné sportovní události, kdy první „ad hoc division“ byla zřízena v roce 1996 v Atlantě pro účely rychlého řešení právních sporů vznikajících v průběhu Letních olympijských her v Atlantě (Spojené státy americké) s tím, že již od té doby se rozhodování těchto ad hoc divizí řídí pravidlem vydání rozhodnutí do 24 hodin.

V současné době je kromě rozhodování právních sporů se sportovním prvkem jedním z cílů Arbitrážního soudu pro sport vytváření tzv. „lex sportiva“. Jde v podstatě o vytváření a aplikaci mezinárodního sportovního práva.

Ve vztahu k právní ochraně olympijské symboliky jakožto jednoho z více elementů olympismu lze označit působnost Arbitrážního soudu pro sport jako svým způsobem omezenou, nikoliv však vyloučenou.

Arbitrážní soud pro sport ve vztahu k olympismu řeší nejčastěji dopingové případy a konkrétní případy porušení Olympijské charty a práv k olympijskému vlastnictví v období olympijských her, což je dle mého názoru důsledek právní povahy jednotlivých právních institutů aplikovatelných ve vztahu k právní ochraně olympijské symboliky, tedy zejména jejich národní i mezinárodní právní ochranou, dále pak teritoriálním významem a nezbytnou časovou působností každého konkrétního sporu.

Právě s ohledem na intenzivní vztah tématu olympijské symboliky a práv duševního vlastnictví a související mezinárodní právní ochranu je logické, že tato je

---

¹⁴ Edoardo Greppi, Michelle Vellano : Diritto Internazionale dello sport, G.Giappichelli Editore 2010, str. 124 –L. Fumagalli: Il Tribunale arbitrale dello sport(TAS): struttura e funzioni

vykonávána též a především v rámci národních jurisdikcí a nadnárodní působnosti mezinárodních institucí zajišťujících právní ochranu duševního vlastnictví.

III. Duševní vlastnictví

1. Stručný pohled do historie

Duševní vlastnictví neexistuje in rerum natura. Je to struktura práva. Je to právní disciplína vytvořená z dílčích oborů na ochranu určitých zájmů.¹⁵

Duševní vlastnictví jako právní disciplína má dlouhou historii, první významný právní akt na ochranu duševního vlastnictví byl přijat již v roce 1474 v Benátské republice jako „Decreto sulla Protezione delle Invenzioni della Reppublica di Venezia“, jehož základním tématem byla ochrana patentů a vynálezů, stejně tak jako Statut of Monopolies vydaný v roce 1623 anglickým králem Jakubem I.

Za velmi pokrokový z celosvětového hlediska je právními historiky považován „Statute of Anne“ z roku 1709, královský dekret označovaný jako první kodex autorského práva, podle kterého autorské právo náleželo výhradně autorům, nikoli tiskařům, jak tomu bylo doposud.

Výrazný obrat ve vývoji této právní oblasti přišel logicky s průmyslovou revolucí na konci 17. století v průmyslově vyspělých evropských zemích a v roce 1852 již dokonce vzniká na území Anglie první patentový úřad.

Základními kameny pro budoucí vývoj pak znamená Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886, Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních značek nebo obchodních známek z roku 1891. Tyto právní prameny systematicky a strukturálně definovaly práva duševního vlastnictví a význam a způsob jeho právní ochrany, a to na široké mezinárodní platformě, což vyjadřovalo i společenský význam sledované právní ochrany.

---

¹⁵ Ubertazzi Luigi Carlo: La proprietà Intellettuale, G.Giappichelli Editore 2011, str. 1

V samostatném československém státě byl první Patentní úřad se sídlem v Praze založen zákonem č. 305/1919 a současně s jeho zřízením byl ustanoven i Patentní soud.

2. Definice pojmu duševní vlastnictví

Duševní vlastnictví znamená, velmi široce, právní nároky, které vyplývají z duševní činnosti na průmyslovém, vědeckém, literárním a uměleckém poli. Státy mají zákony k ochraně duševního vlastnictví ze dvou hlavních důvodů. První je, aby daly zákonný výraz morálním a ekonomickým právům tvůrců k jejich tvorbě, a práva veřejnosti k přístupu k jejich tvorbě. Druhý je podporovat, prostřednictvím promyšlené vládní politiky, kreativitu a šíření a uplatnění jejích výsledků a povzbuzovat čestnou hospodářskou soutěž, která přispívá ekonomickému i sociálnímu vývoji.¹⁶

Duševní vlastnictví je majetek nehmotné povahy.

Duševní majetek může být definováno jako panství nad nehmotnými majetkovými hodnotami, které nejsou věcmi v právním slova smyslu.¹⁷ Hodnota duševního vlastnictví závisí zejména na míře jeho využitelnosti, pokrokovosti, a přínosu pro jedince i společnost. Z objektivního hlediska považujeme za duševní vlastnictví zejména takové výsledky lidské činnosti, které jsou uplatnitelné na trhu.

Pojem duševního vlastnictví není v našem právním řádu pozitivně právně vymezen. Česká právní nauka tedy tradičně vychází z právního chápání tohoto pojmu na mezinárodní úrovni (intellectual property, Geistiges Eigentum, propriété intellectuelle) naznačeného především v Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, kterou je Česká republika členem, případně též v Dohodě o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, která tvoří přílohu Smlouvy o zřízení Světové obchodní organizace, a v dalších mezinárodních smlouvách.

Podle zakládací listiny Světové organizace duševního vlastnictví z roku 1967¹⁸ se pojem duševního vlastnictví vztahuje na:

- literární, umělecká a vědecká díla,

---

¹⁶ WIPO Intellectual Property Handbook 2004, www.wipo.int

¹⁷ Ivo Tepec: pojem „Duševní vlastnictví“ Právní slovník autorského kolektivu Dušana Hendrycha, C.H.BECK 2003, 2. vydání, strana 185

¹⁸ Convention Establishing the World Intellectual Property Organization , www.wipo.int

- umělecká vystoupení a zvukové a rozhlasové záznamy,
- vynálezy ze všech oblastí lidského snažení,
- vědecké objevy, průmyslové vzory,
- obchodní známky, obchodní jména a označení,
- ochranu proti nekalé soutěži,
- veškerá další práva spojená s duševní činností v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.

S ohledem na výsledky vědy a techniky a obecného poznání dosažené lidstvem na konci dvacátého století Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO – World Intellectual Property Organization) vymezila pojem duševního vlastnictví nově jako práva k autorským dílům a nehmotným statkům souvisejícím, k vynálezům, průmyslovým vzorům, ochranným známkám, obchodním jménům a firmám, k objevům vědecké povahy, k právům na ochranu proti nekalé soutěži, ke všem právům majícím vztah k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární, umělecké, tedy včetně práv k užítým vzorům, know how, k obchodnímu tajemství, topografiím polovodičových výrobků, zlepšovacím návrhům, odrůdám rostlin, k označením původu, a zeměpisným označením, obsahu databází, typografickým znakům, atd.¹⁹

Ve smyslu nejnovější definice Světové organizace duševního vlastnictví se pojmem duševní vlastnictví rozumí jakékoliv vlastnictví, o němž panuje obecná shoda, že je povahou duševní a že je hodno ochrany.

Za duševní vlastnictví lze právně filozoficky i pozitivně právně včetně mezinárodních standardů obecně považovat vše, co je nehmotným (ideálním) soukromoprávním předmětem, ať již se jedná o nehmotnou věc v právním smyslu, anebo o právní předmět jiný, a zároveň, co je oddělitelné od osoby (tzn. je majetkem) a samo o sobě není právem (tzn., že existuje jako alespoň potencionální majetková hodnota jako taková). Duševní vlastnictví tedy na rozdíl od osobnosti představuje majetek, a to majetek nehmotný, chápaný v nejširším slova smyslu jako vlastnění jakéhokoli předmětu, který je alespoň potenciální majetkovou hodnotou ve smyslu čl.

---

¹⁹ Jiří Ježek, Jindřich Špaček, a kolektiv: Prosazování práv duševního vlastnictví, 1. vydání 2003, strana 20, publikace vydaná v rámci vzdělávacího systému k projektu „Enforcement of Intellectual Property Rights“ Phare 2001

34 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv EU.²⁰

Česká právní teorie kvalifikuje duševní vlastnictví v zásadě jako dvě povahově odlišné třídy nehmotných statků, a to:

- a) duševní výtvoř umělecké, vědecké nebo technické,
- b) nehmotné věci (v právním smyslu).

Při tradičním civilistickém pohledu na věc v právním smyslu musíme dále právně rozlišovat duševní vlastnictví, které:

- a) je nehmotnou věcí v právním smyslu, jež je předmětem subjektivního absolutního majetkového práva, kupříkladu zvukový záznam, který je předmětem práva výrobce zvukového záznamu, nebo ochranná známka, jež je předmětem práva známkového,
- b) je nehmotnou věcí v právním smyslu, jež není předmětem subjektivního absolutního majetkového práva neboli je věcí ničí, ať již je zároveň určena k obecnému užívání (tj. označení původu, zeměpisné označení a zaručená tradiční specialita), anebo se jedná o věc ničí, která je tzv. zbytkovým majetkem (pouhá či prostá informace sama o sobě),
- c) není nehmotnou (ani jinou) věcí v právním smyslu, neboť se jedná o odlišnou a samostatnou kategorii soukromoprávních předmětů, a to o výtvoř jako je tomu u vynálezů nebo uměleckých či vědeckých děl, uměleckých výkonů anebo vnějších vzhledů výrobků (designů).

Výtvoř představují výsledky duševní tvůrčí činnosti, a to umělecké, vědecké či technické (v širším slova smyslu), která požívá právní ochrany (viz čl. 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Jedná se o plody tvořivého lidského ducha. Původci a vlastníci těchto statků jako takových tedy mohou být pouze fyzické osoby, neboť pouze lidé (resp. jen někteří) jsou nadáni schopností umělecké, vědecké či technické tvorby. To však nemusí platit o absolutních majetkových právech stanovených k ochraně těchto statků, která mohou vlastnit i osoby odlišného od jejich původců-fyzických osob. Vedle duševních výtvořů jsou duševním vlastnictvím i jiné ideální statky chráněné jako prostý

---

²⁰ Ladislav Jakl, Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví 2012, 1. vydání, strana 64 - Prof. JUDr. Ivo Telec, JUDr. Pavel Tůma

majetek, a to majetek nehmotný, který je rovněž právem chráněn (např. primárně, již zmíněný, čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).²¹

Duševní vlastnictví lze vnímat jak z hlediska právního, tak z hlediska ekonomického, protože principiálně jsou předměty duševního vlastnictví penězi ocenitelné majetkové hodnoty, které jsou způsobilé být předměty právních vztahů a mají duševní povahu. Z čistě právního hlediska můžeme tento pojem hodnotit z hlediska ryze subjektivního a zabývat se pojmem práva k duševnímu vlastnictví anebo z hlediska objektivního a zabývat se pojmem práva duševního vlastnictví.

Nositelům práva k duševnímu vlastnictví mohou být jak fyzické, tak právnické osoby s tím, že primárním nositelem tohoto práva je vždy ten subjekt, díky jehož duševní nebo tvůrčí činnosti předmět duševního vlastnictví vznikl a který je tak oprávněn s tímto výsledkem své činnosti disponovat a nakládat.

Ekonomický celosvětový rozměr práva duševního vlastnictví nabývá na významu zejména v posledních desetiletích v přímé závislosti na dynamičnosti technického vývoje a pokroku nejen v ryzím materiálním obchodě, ale též v softwarové komunikaci, dále na vývoji a celosvětové působnosti médií a informačních technologií, a na globalizaci mezinárodních obchodních vztahů. Zásadním způsobem se tak právo duševního vlastnictví odráží jak v subjektivním právním pojetí, tak v objektivním právním pojetí pojmu duševního vlastnictví. Předměty duševního vlastnictví jakožto výsledky duševní nebo tvůrčí lidské činnosti se tak stávají ocenitelnými hodnotami, penězi ocenitelným zbožím s jednoznačnou směnnou a užitnou hodnotou na relevantním trhu.

3. Duševní vlastnictví jako předmět práva

V návaznosti na výše uvedené faktory pak roste nejen snaha většiny vyspělých ekonomik, ale především nezbytná potřeba globálního rozměru zajistit efektivní a rychlou ochranu jednotlivých složek práva duševního vlastnictví jako nástroje pro

---

²¹ Ladislav Jakl, Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Metropolitan University Prague press 2012, str. 80 - Prof. JUDr. Ivo Telec, JUDr. Pavel Tůma

optimalizaci ochrany ekonomických zájmů účastníků mezinárodního obchodu, ale i zajištění transparentnosti a čistoty souvisejících právních vztahů.

Na území českého státu lze začátek historie právní vědy o ochraně duševního vlastnictví pozitivně vystopovat na začátku 19. století, tedy logicky v období počátku průmyslové revoluce, kdy progresivní průmyslníci a obchodníci měli zájem na zajištění ochrany své inovativní výroby a svých inovativních prvků v podnikání.

Tehdy na území českého státu platilo rakousko-uherské zákonodárství, oborově tedy primárně ABGB, Všeobecný občanský zákoník. Z hlediska systematiky právní ochrany duševního vlastnictví lze označit za významný vývoj po druhé světové válce, byť bylo české právo podřazeno komunistickému režimu. Podstatný zlom pak nastává zejména při vstupu České republiky do Evropské unie, kdy aplikací a vázaností evropskými normami byla posílena jednak mezinárodní ochrana práva duševního vlastnictví a zejména pak byla usnadněna jeho vymahatelnost.

Česká republika je členem mnoha mezinárodních organizací, jejichž posláním je mezinárodní ochrana duševního vlastnictví, v první řadě Světové organizace duševního vlastnictví – WIPO (World Intellectual Property Organization) založené v roce 1970, se sídlem v Ženevě.

Světová organizace duševního vlastnictví je administrativním centrem spravujícím 23 mezinárodních úmluv z oblasti práva duševního vlastnictví, její součástí je i Mezinárodní úřad průmyslového vlastnictví, hraje významnou roli ve vývoji a modernizaci práva duševního vlastnictví, v posilování prostředků jeho vymahatelnosti, a současně aktivně působí též směrem k harmonizaci a unifikaci práva duševního vlastnictví jak na evropské úrovni, tak na úrovni celosvětové.

Česká republika je v oblasti ochrany duševního vlastnictví vázána rovněž řadou mezinárodních smluv působících v oblasti duševního vlastnictví, především Pařížskou úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, Bernskou úmluvou o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886, Úmluvou o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví – WIPO (World Intellectual Property Organization) z roku 1967, Smlouvou o patentové spolupráci z roku 1970, Úmluvou o udělování evropských patentů z roku 1973, Dohodou o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví – TRIPS (Trade Related Intellectual Property Rights) z roku 1994 navazující

na vznik Světové obchodní organizace - WTO (World Trade Organization), Smlouvou o známkovém právu z roku 1994, Všeobecnou úmluvou o autorském právu revidovanou v Paříži v roce 1971, Smlouvou světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském z roku 1996, Smlouvou světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech z roku 1996, atd.

4. Prameny práva duševního vlastnictví v České republice

Právo duševního vlastnictví je ústavně zakotveno v Listině základních práv a svobod z roku 1991, která byla převzata z československého práva. Článek 11 Listiny zaručuje ústavní právo vlastnit majetek, včetně majetku nehmotného, a článek 34 odst. 1) výslovně deklaruje, že práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.²²

Mezi další elementární prameny práva duševního vlastnictví patří zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským (dále též jen jako „autorský zákon“), zákon č. 441/2003Sb., o ochranných známkách, zákon č. 478/1992 Sb. o užitných vzorech, zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví reflektující Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv z duševního vlastnictví, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, a konečně též zákon č. 64/ 1964 Sb., občanský zákoník, a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník jakožto ausiliárně působící obecné právní normy.

Významné změny v právní úpravě duševního vlastnictví předpokládá nový občanský zákoník – zákon č.89/2012 (dále též jen jako „Nový občanský zákoník“), který nabývá účinnosti dne 1. ledna 2014, který obsahuje i ve vztahu k duševnímu vlastnictví řadu nových právních mechanismů, zejména pokud jde o pojem věci a o institut licenční smlouvy.

Z hlediska doktrinárního vývoje je právo duševního vlastnictví systematicky rozlišováno na tzv. práva k výtvorům, vztahující se jednak na výtvořky umělecké nebo

---

²² Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, čl. 11 a čl. 34

vědecké či technické povahy, jako například právo autorské, právo výkonných umělců, právo patentové a vzorové, práva k topografiím polovodičových výrobků, právo k odrůdám rostlin, a jednak na tzv. práva k hospodářským výkonům, kam lze zařadit zejména práva výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, práva televizních a rozhlasových vysílatelů, zvláštní majetková práva k databázím, práva na označení, práva k obchodnímu tajemství a know how. Kritériem tohoto doktrinního třídění je východisko, zda se jedná o výsledek lidské tvořivosti, který je spjat s lidskou vlastností, anebo jde o pouhý hospodářský výkon.²³ Z hlediska právní systematiky se pak tato doktrína projevuje v obecné diferenciaci duševního vlastnictví, které se tak dělí do dvou základních kategorií, a to na autorská práva a průmyslové vlastnictví.

V moderních ekonomických vztazích však dochází často k vzájemnému souběhu obou těchto kategorií, například v případě grafické ochranné známky, jejímž základem je grafické dílo umělecké.

5. Práva duševního vlastnictví

Práva duševního vlastnictví by se měla rozvíjet pro dosažení přiměřené rovnováhy mezi ochranou tvůrců a zájmy uživatelů²⁴

Česká právní nauka většinou respektuje následující systematiku práv duševního vlastnictví:

A/ Tvůrčí právo duševního vlastnictví

je spektrum osobních a majetkových ochranných práv ideálních předmětů duševního vlastnictví jako výsledků tvorby fyzických osob:

1. *tvůrčí právo průmyslového vlastnictví*

1.1. patentové právo

1.2. vzorové právo – právo užitných vzorů a právo průmyslových vzorů

1.3. právo topografií polovodičových výrobků

1.4. šlechtitelské právo

---

²³ Telec Ivo, Tůma Pavel: Přehled práva duševního vlastnictví, 1. vydání, Doplněk 2006, strana 21

²⁴ článek 5 body ii a iv Světové deklarace o duševním vlastnictví ve spojení s článkem 29 Všeobecné deklarace lidských práv – www.advocate.cz, ©JUDr. Irena Holcová – Úvod do autorského práva

- 1.5. právo zdravotnických a rostlinolékařských metod
- 1.6. jiná tvůrčí práva průmyslového vlastnictví bez zákonné ochrany
- 1.7. zlepšovatelství
- 2. *tvůrčí právo jiného než průmyslového vlastnictví*
  - 2.1. právo autorské
  - 2.2. právo uměleckých výkonů

B/ Obchodní právo duševního vlastnictví, právo netvůrčí povahy

je spektrum majetkových ochranných práv ideálních předmětů duševního vlastnictví jako výsledků obchodní, hospodářsko-technické, provozní a jiné obdobné činnosti fyzických nebo právnických osob:

- 1. *obchodní právo průmyslového vlastnictví*
  - 1.1. právo na označení – firemní právo, známkové právo, právo označení původu výrobků, a jiná práva bez zákonné ochrany
  - 1.2. právo náležející k podniku – firemní právo, právo obchodního tajemství, jiná práva bez zákonné ochrany
  - 1.3. zlepšovatelství
- 2. *obchodní právo jiného než průmyslového vlastnictví*
  - 2.1. zvukově – záznamové právo
  - 2.2. rozhlasové a televizní právo

Z hlediska tematického rozsahu této práce se zaměřím zejména na ta práva duševního vlastnictví, která jsou dle mého názoru významná a aplikovatelná ve vztahu k právní ochraně olympijské symboliky, resp. olympijského vlastnictví.

6. Právní ochrana duševního vlastnictví

Právní ochrana duševního vlastnictví je realizována na národní úrovni, na evropské úrovni a na mezinárodní úrovni. Jak lze dovést již z předcházejícího stručného výkladu o historii právní disciplíny duševního vlastnictví, lze v tomto směru vyzorovat již dlouhodobě snahu právně chránit výsledky tvůrčí činnosti na mezinárodní úrovni, a to i navzdory zásadě teritoriality.

Ze základních principů a mechanismů právní ochrany vyplývající ze systému četných mezinárodních smluv, a v rámci evropského prostoru pak ze systému evropských právních norem, většinou vycházejí jednotlivé národní právní úpravy.

Výkonem právní ochrany jsou pak v rámci jednotlivých systémů pověřeny jednotlivé právně-administrativní instituce, které rozhodují o poskytování ochrany dílčím kategoriím duševního vlastnictví, vykonávají v této sféře státní nebo nadnárodní správu, v rámci svěřené teritoriální působnosti vedou specifické rejstříky dílčích kategorií duševního vlastnictví a vykonávají další činnosti spojené s ochranou duševního vlastnictví.

Mezi nejvýznamnější mezinárodní instituce zajišťující právní ochranu duševního vlastnictví patří:

- a) Světová organizace duševního vlastnictví se sídlem v Ženevě
- b) Světová obchodní organizace se sídlem v Ženevě
- c) Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu se sídlem v Alicante
- d) Mezinárodní svaz na ochranu průmyslového vlastnictví se sídlem v Paříži
- e) Mezinárodní svaz na ochranu literárních a uměleckých děl se sídlem v Bernu

V rámci České republiky je nejvyšším orgánem zastřešujícím ochranu duševního vlastnictví Ministerstvo kultury ČR s působností především v oblasti autorského práva a Úřad průmyslového vlastnictví s působností v oblasti právní ochrany průmyslových práv.

7. Nakládání s majetkovými právy duševního vlastnictví

Majetková práva duševního vlastnictví jsou práva absolutní a mohou být předmětem dispozičního práva oprávněných subjektů, tedy jak majitelů, tak oprávněných uživatelů. Duševní vlastnictví může být předmětem převodu (zcizení) s výjimkou majetkových práv autorských a práv výkonných umělců *inter vivos*, předmětem zastavení, předmětem licenčního užívání.

Nejčastější aplikovanou formou dispozičního práva je poskytování licence prostřednictvím licenční smlouvy, tj. poskytnutí práva duševního vlastnictví užívat.

Licence je právním institutem relativních majetkových práv. Termín „licence“ vychází z latinského „licentia“, tj. „volnost, svoboda“ nebo ze slovesa „licere“, tj. dovolit.²⁵

V rámci českého právního řádu se licenční smlouvy používají výhradně v oblasti práv k duševnímu vlastnictví, ať již jako smlouvy typové ve smyslu VI. dílu obchodního zákoníku, anebo 6. dílu autorského zákona, ale též jako smlouvy inominátní uzavírané jak podle ustanovení § 51 občanského zákoníku²⁶, například v souvislosti s poskytnutím práva k užití osobnostních práv fyzické osoby, anebo podle ustanovení §269 odst. 2 obchodního zákoníku, třeba při poskytnutí práva tzv. know how.

Specificky je licenční smlouva upravena v díle 6. (§ 46- §57) autorského zákona²⁷ pro autorská práva a práva související s právem autorským, zahrnující též smlouvu nakladatelskou a smlouvu podlicenční.

Základní ustanovení o licenčních smlouvách k předmětu průmyslového vlastnictví opravuje VI. díl (§ 508- § 515) obchodního zákoníku.²⁸

Právní úprava licenční smlouvy obsažená v obchodním zákoníku se vztahuje pouze na předměty chráněných nehmotných statků a vylučuje jejich přímé použití pro nehmotné statky nechráněné, jejichž typickým zástupcem je již zmíněné know how.

Podle ustanovení § 508 obchodního zákoníku licenční smlouvou k předmětům průmyslového vlastnictví opravňuje poskytovatel nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví a nabyvatel se zavazuje k poskytování úplaty nebo jiné majetkové hodnoty. Smlouva musí mít písemnou formu. Pokud není smluvními stranami ujednáno jinak, je poskytována licence nevýhradní. Zákon ukládá poskytovateli povinnost po dobu trvání licenční smlouvy právo, které je předmětem licence udržovat, pokud to jeho povaha vyžaduje.

Zákon dále deklaruje, že pokud tak stanoví zvláštní právní předpis, vyžaduje se k výkonu práva poskytnutého na základě smlouvy zápis licence do příslušného rejstříku těchto práv. Takové rejstříky jsou vedeny pro území České republiky Úřadem průmyslového vlastnictví, který na základě jednotlivých zvláštních zákonů vede rejstřík

---

²⁵ Jakl Ladislav a kolektiv: Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, 1. vydání, Metropolitan University Prague Press 2012, str.70 - Prof. JUDr. Ivo Telec, JUDr. Pavel Tůma

²⁶ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

²⁷ zákon č. 121/2000Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským

²⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

ochranných známek, rejstřík chráněných průmyslových vzorů, patentů a vynálezů a rejstřík užitných vzorů a rejstřík topografií polovodičových výrobků.

Jak jsem již zmínila, významné změny v právní úpravě licenční smlouvy přináší zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník, jehož účinnost je předpokládána počínaje dnem 1. ledna 2014.

Licence má v systematice nového občanského zákoníku význam typového a zároveň typického závazku vznikajícího při nakládání s absolutním majetkovým právem duševního vlastnictví. Licence se chápe jako zřizovací projev vůle, jímž se poskytuje oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví a jako výraz pro pohledávku (právo na plnění), která je obsahem závazku.²⁹

Nový občanský zákoník v ustanovení § 2358 zakotvil širší použití pojmenovaného typu licenční smlouvy (nazvaného zkratkovitě „licence“) na výkon práva vznikajícího v rozsahu celého duševního vlastnictví na rozdíl od dosavadního úzkého rozsahu jen na licence na předměty průmyslového vlastnictví podle § 508 a násl. obchodního zákoníku s tím, že ponechal specifickou úpravu pro licence k předmětům chráněným autorským právem v ustanovení § 2371 - 2389. Nový občanský zákoník tak vztáhl obecnou úpravu typu licenční smlouvy sice šíře, než dosud, ale přesto pouze do rámce duševního vlastnictví.³⁰

8. Exkurs: Vybrané problémy nepřímého dopadu Nového občanského zákoníku do oblasti duševního vlastnictví

Věc nehmotná, nehmotné statky a duševní vlastnictví

Zásadní význam pro novou právní úpravu civilněprávních vztahů má ustanovení § 496 Nového občanského zákoníku, které člení věci na hmotné a nehmotné uvádí, přičemž hmotná věc je podle nové zákonné definice „ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu“, kdežto nehmotné věci jsou „práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty“. Podle ustanovení § 498 odst. 2

---

²⁹ Jakl Ladislav a kolektiv, Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, 1. vydání, Metropolitan University Prague Press 2012, str. 6

³⁰ Jakl Ladislav a kolektiv, Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, 1. vydání, Metropolitan University Prague Press 2012, str.30 - Prof. JUDr. Martin Boháček,

Nového občanského zákoníku pak jsou nehmotné věci chápány jako věci movité. Pokud by každá věc, tedy i nehmotná, měla být předmětem vlastnictví podle § 1011 Nového občanského zákoníku („vše co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím“), dostala by se tak do konfliktu obecná úprava vlastnického práva, jeho obsah dle § 1012 („vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit“, nesmí však jiné osoby nad míru přiměřenou poměrům rušit, obtěžovat nebo poškodit) s úpravou speciální, která vymezuje práva majitele či držitele práv duševního vlastnictví úžeji (zákon o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon o ochranných známkách, autorský zákon aj.), což by tuto zvláštní úpravu negovalo, pokud by obecná úprava práv vlastníka se měla ještě aplikovat subsidiárně nad rozsah vymezený ve zvláštních zákonech. Důvodová zpráva uvádí, že definice nehmotné věci v Novém občanském zákoníku schází, protože se jedná o párový pojem k hmotné věci, která v Novém občanském zákoníku vymezena je a obsah druhého z párových pojmů lze spolehlivě zjistit argumentací „a contrario“. Mezi nehmotné věci se podle Důvodové zprávy řadí právě i předměty průmyslového a jiného duševního vlastnictví, ale i zaknihované cenné papíry aj. I pro nehmotné věci musí platit, že musí být pro člověka užitečné, jím ovladatelné, že je člověk může podrobit své vůli. Ovladatelnost je chápána jako vlastnost obecná a objektivní, ne jen ve vztahu k jednotlivci nebo ke konkrétní situaci. Za nehmotnou věc pokládá hlavní autor Nového občanského zákoníku Karel Eliáš např. i informaci či licenci. Důvodová zpráva dále uvádí, že věci v právním smyslu „je to, čeho se budou týkat subjektivní majetková práva, především právo vlastnické“. Není to tedy „pouze“ právo vlastnické, ale jen „především“ toto právo, u předmětů duševního vlastnictví, budou-li chápány jako věci nehmotné, nemusí proto výjimečně existovat vlastnické právo o, ale jiné majetkové právo, přičemž absolutní právo (a zřejmě i jeho specifický obsah stanoví podle § 977 Nového občanského zákoníku jen zákon – tj. v dané souvislosti zákony v oblasti duševního vlastnictví.³¹

K pojmu duševní vlastnictví

Ani nová právní úprava neobsahuje definici pojmu duševního vlastnictví a Nový občanský zákoník v ustanovení § 2633 a 2634 používá v důsledku vlivu předchozího

---

³¹ Jakl Ladislav a kolektiv, Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, 1. vydání, Metropolitan University Prague Press 2012, str.34 - Prof. JUDr. Martin Boháček,

obchodního zákoníku pojem „průmyslové nebo jiné duševní vlastnictví“ v tradičním právním slova smyslu.

Jméno člověka a jeho ochrana, Osobnost člověka

Nově je rovněž koncipována právní ochrana tzv. osobnostních práv. Nový občanský zákoník ustanovením § 77 odst. 1 výslovně chrání jméno člověka, kdy současně stanoví, že každý člověk má *právo na ochranu svého jména a na úctu k němu*.

Ustanovení § 81 až § 117 pak detailně upravuje právní ochranu jednotlivých atributů *osobnosti člověka*, včetně ochrany duševní a tělesné integrity a ochrany lidského těla po smrti člověka. Podle ustanovení § 81 odst. 2 ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a projevy osobní povahy. V tomto směru tedy můžeme spatřovat podobnost se stávající právní úpravou. Stejně tak jako právo na ochranu podoby a soukromí člověka, které lze dle nové právní úpravy hodnotit jako důkladnější. Významná změna nastane v oblasti dispozice člověka s vlastními osobnostními právy, když podle ustanovení § 87 odst. 1 Nového občanského zákoníku souhlas, resp. svolení fyzické osoby k použití jejích osobnostních práv, tj. písemností osobní povahy, podobizny, zvukového či obrazového záznamu týkajícího se člověka nebo jeho projevu osobní povahy, může být odvolán, třebaže bylo uděleno na určitou dobu.³²

Licenční smlouva v pojetí Nového občanského zákoníku³³

Ustanovení §2358 až §2386 Nového občanského zákoníku obsahuje právní úpravu typového smluvního licenčního závazku, a to ke všem předmětům absolutních majetkových práv duševního vlastnictví. Účelem úpravy smluvního typu licenční smlouvy v občanském zákoníku je usnadnit licenční obchody v oblasti práva duševního vlastnictví, a to při zachování osobnostního základu u těch práv duševního vlastnictví, která jsou stanovena k ochraně výsledků tvorby (tzv. tvůrčí práva duševního vlastnictví). Užití předmětu ochrany na základě jiné smlouvy není zásadně vyloučeno, a to v rámci privátní autonomie stran (viz § 1746 odst. 2). Oproti stávající právní úpravě dochází v Novém občanském zákoníku ke koncepčnímu posunu, neboť se sjednocuje

---

³² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³³ Jakl Ladislav a kolektiv: Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, 1. vydání, Metropolitan University Prague Press 2012, str.64 - Prof. JUDr. Ivo Telec, JUDr. Pavel Tůma

původní roztržštěná právní úprava licencí k jednotlivým třídám práv duševního vlastnictví. Český právní řád zná do 1. 1. 2014 typovou autorskoprávní licenční smlouvu a dále typovou licenční smlouvu k předmětům průmyslového vlastnictví. Pro takovéto roztržštěné legislativně systematické pojetí však není věcného důvodu a rekodifikovaná právní úprava stanoví jednotnou úpravu smluvního licenčního závazku v oblasti výkonu práva duševního vlastnictví, přičemž specifika vyplývající ze zvláštní povahy zákonné ochrany děl literárních, jiných uměleckých a vědeckých, resp. ostatních předmětů ochrany dle autorského zákona, zůstávají zachována. Zachován zůstává rovněž zvláštní podtyp licenční smlouvy, a to licenční smlouva nakladatelská (§ 2384 až § 2386). Z hlediska terminologického navazuje Nový občanský zákoník na dosavadní právní úpravu stanovenou v obchodním zákoníku a v autorském zákoně.

Právně pojmoslovně platí, že pojem „licence“ má v systematice občanského zákoníku význam *typového* (pojmenovaného) a zároveň *typického* (příznačného) závazku vznikajícího při nakládání s absolutním majetkovým právem duševního vlastnictví. Současně pak Nový občanský zákoník v § 2358 odst. 1 pod vlivem původního ustanovení v autorském zákonu používá výraz „licence“ v jiném (užším) právním smyslu, a to jako „oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví“ neboli jako výraz pro pohledávku (právo na plnění), která je obsahem závazku.

Ustanovení § 2358 odst. 1 Nového občanského zákoníku výslovně uvádí, že „Licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.“³⁴ Podle odstavce 2 téhož zákonného ustanovení musí mít smlouva písemnou formu, pokud se poskytuje licence výhradní, nebo má-li být licence zapsána do příslušného veřejného seznamu.

Poskytnutí licence představuje *zřizovací* (konstitutivní) *projev vůle*, kterým vlastník absolutního majetkového práva duševního vlastnictví uděluje oprávnění k výkonu právního panství nad předmětem tohoto vlastnictví. Konstituce tohoto (odvozeného) oprávnění povahově obtojí *vedle* existence samotného subjektivního výlučného majetkového práva, které se majiteli zachovává.

---

³⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Licence jako *zvláštní druh závazku* při nakládání s absolutním majetkovým právem duševního vlastnictví *vzniká* ve smyslu § 1723 Nového občanského zákoníku, především z dvoustranného právního jednání v podobě typové licenční smlouvy, popř. jiné smlouvy. Kromě obecných způsobů uzavření smlouvy (§ 1731 a násl.) stanoví české právo pro licenční smlouvy i některé *zvláštní kontrakční způsoby*. V případě patentové licence může být licenční smlouva uzavřena rovněž na základě veřejné nabídky, která zůstává nadále upravena zákonem č. 527/1990 Sb. o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích. Uzavření licenční smlouvy veřejnou nabídkou podle obecného ustanovení § 1780 Nového občanského zákoníku ovšem není pro ostatní licenční případy vyloučeno.

Zvláštní úprava kontraktace je stanovena i pro licence k předmětům chráněným autorským zákonem v ustanovení § 2373.

Licence (ve smyslu licenční pohledávky) jako relativní závazkové (obligační) subjektivní právo je sama o sobě věcí v právním slova smyslu, a to věci nehmotnou (srov. § 496) a stává se vlastnictvím nabyvatele a součástí jeho jmění, které obvykle zhodnocuje. Jako taková může být licence postoupena, může být vložena do základního kapitálu právnické osoby a může k ní být zřízeno právo podlicence, a to za podmínek stanovených v § 2363 a § 2364. Vyloučen rovněž není vznik zástavního práva k licenci, avšak pouze tehdy, pokud to připouští ujednání mezi poskytovatelem a nabyvatelem licence (srov. § 2364 odst. 1). Poskytnutím licence vzniká vlastníkově absolutního majetkového práva povinnost strpět takové jednání, které je obsahem udělené licence. Tím se majitel sám omezuje ve výkonu svého záporního práva, které vyplývá z jeho výlučného majetkového práva, které mu však jako takové zůstává zachováno a je pouze dobrovolně staveno ve prospěch nabyvatele licence, přičemž v případě zániku licence dochází k jeho konsolidaci v osobě majitele. Obsahem licenčního závazku je právo nabyvatele vykonat některá oprávnění vyplývající ze zákonem stanoveného právního panství nad předmětem licence svědčícího poskytovateli, a to v rozsahu poskytnuté licence. Z hlediska vzniku odpovědnosti za zásah do práv duševního vlastnictví tak licence vylučuje protiprávnost jednání, popř. představuje základní liberační důvod pro zproštění se odpovědnosti za výkon cizího majetkového práva, a to v rozsahu poskytnuté licence.

Obligatorní pojmové znaky typové licenční smlouvy (*essentialia negotii*) jsou Novým občanským zákoníkem taxativně stanoveny takto:

- a) určení předmětu duševního vlastnictví,
- b) projev vůle poskytnout oprávnění k výkonu práva (licenci) k tomuto předmětu,
- c) ujednání o odměně (nikoli však nutně úplatnost sama).

9. Prostředky právní ochrany duševního vlastnictví v českém právu

Vzhledem k širokému rozsahu statků chráněných právem duševního vlastnictví a jejich povahové různorodosti je soukromoprávní úprava ochrany těchto statků v České republice poněkud roztržštěná, když neexistuje kodifikace této právní oblasti jako celku, ani v podstatě ani jejích jednotlivých částí.

Základní hmotněprávní úprava práv duševního vlastnictví je relativně různorodá, avšak prostředky právní ochrany jsou velmi podobné povahy. Esenciálním prostředkem právní ochrany je soukromoprávní žaloba, kterou se oprávněný subjekt může dle své volby a dle konkrétní skutkové a právní situace domáhat zejména následujících právních nároků:

- a) zdržení se neoprávněných zásahů do práva duševního vlastnictví neboli nároku na zákaz rušení práva,
- b) odstranění následků právně závadného stavu neboli nárok na obnovu stavu před zásahem do práva,
- c) morálního anebo finančního zadostiučinění, tedy nejčastěji omluvy a peněžitého zadostiučinění jakožto paušální náhrady vzniku nemajetkové újmy,
- d) náhrady škody anebo ušlého zisku,
- e) vydání bezdůvodného obohacení,
- f) vydání rozsudku o určení, že určité zboží nebo výrobek je z hlediska práva duševního vlastnictví padělkem nebo nedovolenou napodobeninou,
- g) zveřejnění soudního rozhodnutí.

Právo duševního vlastnictví je ovšem předmětem též veřejnoprávní ochrany, zejména zákonem č. 40/2009 Sb. trestní zákon, který vyjadřuje vysokou míru celospolečenského zájmu na ochraně práva duševního vlastnictví, když upravuje

v ustanovení § 268 trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením, v ustanovení § 269 trestný čin porušení chráněných průmyslových práv, v ustanovení § 270 porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi, v ustanovení § 271 padělání a napodobení díla výtvarného umění. Veřejnoprávní ochrana je zajišťována též zákonem č. 200/1990Sb. o přestupcích, a dále pak například právními předpisy celního práva nebo právem na ochranu spotřebitelů.

IV. Základní otázky vybraných kategorií duševního vlastnictví

1. Autorské právo

V České republice je autorské právo upraveno zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským (dále též jako „autorský zákon“), podle kterého jsou předmětem autorského práva autorská díla, a to díla literární, umělecká a vědecká.

Podle autorskoprávní nauky je autorské právo koncipováno dualisticky jako množina výlučných práv osobnostních a výlučných práv majetkových.

Autorskoprávní ochrany požívají pouze díla objektivně a kumulativně spojující pojmové znaky stanovené autorským zákonem. Předmět autorského práva je autorským zákonem upraven kogentně, nelze jej tedy právními úkony subjektů práv rozšiřovat, zužovat či jinak měnit.

Předmětem ochrany podle autorského zákona, jak vyplývá ihned z uvozujícího ustanovení § 1 zákona, jsou:³⁵

- a) práva autora k autorskému dílu,
- b) práva související s právem autorským:
  - práva výkonného umělce k jím vytvořenému uměleckému výkonu
  - práva výrobce zvukového záznamu k jím vytvořenému zvukovému záznamu

---

³⁵ JUDr. Irena Holcová, Autorské právo (Exkurs do problematiky)- doplňkový materiál k semináři, agentura Bova 2012

- práva výrobce zvukového obrazového záznamu k jím vytvořenému obrazově zvukovému záznamu
  - práva rozhlasového a televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání
  - právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv
  - právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu
- c) právo pořizovatele k jí pořizené databázi jako právo sui genesis.

Součástí platné právní ochrany je ochrana výše uvedených práv a rovněž kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s autorským právem. Autorským právem jsou rovněž chráněny výsledky duševní činnosti spočívající v tvůrčím zpracování již existujícího díla, překladu do jiného jazyka, tvůrčím uspořádáním prvků do souboru (databáze), pokud výsledek těchto činností naplňuje pojmové znaky díla ve smyslu zákonné definice.

České autorské právo zahrnuje též právní úpravu ochrany audiovizuálních děl, tj. děl filmových, televizních nebo děl vyjádřených obdobným způsobem, a dále též tzv. práva s autorským právem související, jako jsou právo výkonného umělce k uměleckému výkonu, právo výrobce zvukového anebo zvukově – obrazového záznamu, právo rozhlasového a televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání a právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu a také právo zveřejnitel dosud nezveřejněného díla. Tento okruh práv zajišťuje právní ochranu investice do zhotovení nebo zpřístupnění nehmotného statku.

Z vymezeného okruhu jsou pouze práva výkonných umělců k uměleckému dílu nezciitelná inter vivos. Z právní povahy ostatních tzv. práv souvisejících s autorským právem vyplývá, že vznik práv k těmto statkům není podmíněn tím, že obsahem záznamu nebo vysílání musí být dílo nebo jiný chráněný statek. Zákon totiž poskytuje právní ochranu záznamu či vysílání jako takovému, bez ohledu na právní povahu jeho obsahu. Majitelem práv ke zvukovému anebo zvukově – obrazovému záznamu nebo k právu rozhlasového a televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání je osoba, která na svou odpovědnost zvukový nebo zvukově-obrazový záznam pořídí nebo která uskuteční televizní nebo rozhlasové vysílání, anebo z jejíhož podnětu to učiní jiná

osoba. Je tedy zřejmé, že ve smyslu zákona může být nositelem těchto práv jak osoba fyzická, tak osoba právnická. Z povahy těchto práv lze současně dovodit i jejich zřejmou majetkovou ohodnotitelnost, a z této vyplývající možnost převoditelnosti za úplatu.

1.1. Autorské dílo

Autorské dílo je definováno ustanovením § 2 odst.1 autorského zákona, ve smyslu kterého je předmětem autorského práva dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě, včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.

Základní pojmové znaky předmětu autorskoprávní ochrany jsou:

- a) výsledek jedinečné tvůrčí činnosti autora - člověka, tj, fyzické osoby; vytvoření díla je z teoreticko-právního hlediska tzv. jinou subjektivní právní skutečností- není tedy právním úkonem³⁶
- b) dílo má povahovou vlastnost být objektivně vnímáno jako výsledek nebo i součást tvůrčí kategorie umění, a v něm zvláště umění literárního, anebo tvůrčí kategorie vědy; autorským právem je tedy chráněn pouze takový výsledek tvůrčí činnosti, který vyplývá z literární tvůrčí činnosti, z jiné umělecké činnosti, jako například divadelní, hudební, výtvarné, filmové, fotografické, architektonické, choreografické, atd. a vědecké tvůrčí činnosti.

Autorský zákon předpokládá, že dílo má literární, jiný umělecký nebo vědecký účinek. Jedná se tedy o povahovou vlastnost díla být literaturou, uměním či vědou. Zákonem je chráněno pouze takové tvůrčí zpracování myšlenky, které je realizováno ve formě umělecké, literární nebo vědecké. Tímto znakem se odlišují díla od ostatních výsledků duševní tvůrčí činnosti chráněných jinými právy duševního vlastnictví, jako jsou například technická řešení chráněná patenty a užitnými vzory, šlechtitelská řešení chráněná právy k odrůdám rostlin. Samozřejmě, že může dojít i k souběhu právní ochrany různých práv duševního vlastnictví k témuž výsledku, jako je například průmyslový vzor, jehož obsahem je výtvarné dílo.

---

³⁶ Telec Ivo, Tůma Pavel: Přehled práva duševního vlastnictví, 1. vydání, Doplněk 2006, str. 25

c) vyjádření díla v jakékoliv, smyslem vnímatelné objektivní podobě;

Ve smyslu jedinečnosti díla z autorskoprávního pohledu není možné, aby ochrany požívala dvě totožná nebo téměř totožná díla. Pokud se takováto díla objeví, znamená to, že buď je jedno dílo plagiátem druhého, nebo že tyto výtvořiny nenaplňují kritéria pro přiznání autorskoprávní ochrany, protože se nejedná o výtvořiny ve smyslu autorského zákona. Tvůrčí činnost nebo tvorba díla nespočívá ve vynalezení, kdy stejného výsledku (řešení) lze dosáhnout různými individuálními přístupy, ani v objevení toho, co již existovalo, ale nebylo známo.

Autorský zákon výslovně deklaruje, že autorské právo se vztahuje nejen k dokončenému dílu, ale též k dílu započatému anebo k jednotlivým částem díla.

Z důvodu praktické potřeby ochrany některých skupin výtvořin autorský zákon do určité míry slevuje z koncepce založené na jedinečnosti tvůrčí činnosti, když formou fikce přiznává ochranu i výtvořinám, které splňují pouze kvalitativně nižší stupeň individuality tvorby, a to kritérium jejich původnosti. Tato výjimka je však autorským zákonem vymezena taxativně pro tři druhy děl, a to pro počítačové programy, fotografická díla a databáze.³⁷

Autorský zákon vymezuje ustanovením § 3 výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu a v této souvislosti deklaruje, že z ochrany je vyloučeno principiálně úřední dílo (např. právní předpis, rozhodnutí, opatření obecní povahy, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, veřejná listina, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní, státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy, a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem z vyloučení ochrany, a dále výtvořiny tradiční lidové kultury.

V souladu s evropskou kontinentální koncepcí je české autorské právo založeno na zásadě bezformálnosti vzniku autorského práva. Subjektivní autorské právo vzniká okamžikem vytvoření díla ex lege. Pro přiznání autorskoprávní ochrany není vyžadován zápis děl, jejich evidence či jakákoliv jiná veřejnoprávní ingerence.

Autorský zákon v ustanovení § 2 odst. 1 uvádí demonstrativní výčet autorských děl. Autorskými díly jsou zejména díla slovesná vyjádřená řečí nebo písmem (např.

---

³⁷ Telec Ivo, Tůma Pavel: Přehled práva duševního vlastnictví, 1. vydání, Doplněk 2006, str. 28

knihy, články), divadelní (například divadelní hry), výtvarná jako jsou díla malířská, sochařská, grafická, (včetně děl grafických, jako například grafické návrhy a označení – loga, layout), kartografická (například mapy), hudební (s textem i bez textu), dramatická, hudebně dramatická, choreografická, pantomimická, audiovizuální (jako jsou díla kinematografická, zejména díla filmová), díla architektonická, díla užitého umění, obrazové logo, dílo fotografické.

Autorský zákon dále v ustanovení § 2 odst.2 až 5 pozitivně vymezuje některé formy autorského díla. Výslovně stanoví, že za autorské dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem, stejně tak jako databáze a fotografie. Autorským dílem jsou také díla vzniklá tvůrčím zpracováním jiného díla, včetně překladu díla do jiného jazyka.

Sborník, jako je časopis, encyklopedie, antologie, pásmo, výstava nebo jiný soubor nezávislých děl nebo jiných prvků, který způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu splňuje podmínky podle generální klauzule ustanovení § 2 odst. 1 autorského zákona, je dílem souborným.

Ustanovení § 2 odst. 6 autorského zákona vymezuje autorské dílo negativně, když uvádí, že autorským dílem není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

Autorským dílem ve smyslu nehmotném je třeba odlišovat od hmotné věci, jejímž prostřednictvím je vyjádřeno a která je předmětem práva vlastnického či jiných věcných práv ve smyslu § 119 občanského zákoníku. Ten, kdo nabude vlastnické právo k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá oprávnění k výkonu práva dílo užít, není-li dohodnuto či nevyplývá-li ze zákona jinak. Vlastník hmotného nosiče díla má pouze vlastnické právo k tomuto nosiči a nabývá právo k užití díla v rozsahu stanoveném smlouvou.

Autorem, kterým je fyzická osoba, která vlastní tvůrčí činností vytvořila dílo vyhovujících znaků, uvedeným autorským zákonem, může být jedna osoba nebo i více osob, jako je tomu zejména u díla spoluautorského. Okamžikem vytvoření díla vzniká autorovi autorské právo sestávající z práv osobnostních a majetkových. Právníká osoba může být pouze odvozeným subjektem autorského práva, a to i v případě díla

zaměstnaneckého (například autorská díla vzniklá ke splnění povinností z pracovního poměru, jimiž bývají počítačové programy, vytvořené IT pracovníky, slovesná, grafická, výtvarná, audiovizuální či jiná díla redaktorů a výtvarníků a dalších tvůrčích pracovníků ve vydavatelstvích, v reklamních nebo mediálních agenturách) či některá v zákoně výslovně uvedená díla vytvořená na objednávku, a to i pokud ze zákona získá právo výkonu autorských majetkových práv.³⁸

1.2. Obsah autorského práva

Obsahem autorského práva je ve smyslu ustanovení § 10 - § 12 autorského zákona soubor osobnostních práv autorských a majetkových práv autorských.

Osobnostní autorská práva v kontextu autorského zákona jsou: právo dílo zveřejnit, právo osobovat si autorství, právo určit zda a jakým způsobem bude autorství uvedeno při zveřejnění, tj. právo na uvedení pravého jména autora, nebo jím zvoleného pseudonymu a právo na nedotknutelnost díla, kterému odpovídá právo autora udělit svolení k jakémukoliv zásahu nebo změně díla, zákaz užívání díla snižujícím jeho hodnotu a právo autorského dohledu nad užíváním díla způsobem nesnižující jeho autorskou hodnotu.

Osobnostní práva svědčí výhradně autorovi a jeho smrtí zanikají. Dalším právně relevantním atributem osobnostních autorských práv je jejich nepřevoditelnost a absolutní omezení autora v tom, že se jich nemůže vzdát.

Ani po smrti autora si nikdo nesmí osobovat autorství k dílu, dílu svědčí tzv. postmortální ochrana, což znamená, že dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a, je-li to obvyklé, musí být uveden autor díla, pokud nejde o dílo anonymní. Ochrany díla, se může domáhat kterákoliv osoba, která naplňuje ve smyslu zákona kritéria tzv. osoby blízké, a to i poté, co uplynula doba trvání práv majetkových.

Majetková autorská práva v kontextu autorského práva jsou: právo dílo užít, zahrnující například právo na rozmnožování díla, právo na rozšiřování, pronájem, půjčování nebo vystavování originálu nebo rozmnoženin díla, právo na sdělování díla veřejnosti, například formou provozovacích práv, formou televizního nebo rozhlasového vysílání; formou práva digitálního zpřístupňování, atd., právo na odměnu

---

³⁸ JUDr. Irena Holcová, Autorské právo (Exkurs do problematiky)- doplňkový materiál k semináři, agentura Bova 2012

při opětovném prodeji originálu uměleckého díla a právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu.

Majetková autorská práva trvají ve smyslu autorského zákona zásadně ještě 70 let po smrti autora a jsou součástí autorova dědictví. Majetková autorská práva jsou rovněž nepřevoditelná a zákon rovněž výslovně zakazuje možnost postihnout je výkonem rozhodnutí nebo dát tato práva do zástavy, což je důsledek jejich nepřevoditelnosti.

1.3. Dispozice s autorským právem

Ke každému užití díla je zásadně vyžadován souhlas autora, popřípadě toho, kdo vykonává majetková autorská práva k dílu, tedy buď autora nebo jiného nositele majetkového autorského práva k dílu (dědice nebo odvozeného nositele).

Zákon zásadně vyžaduje k udělení oprávnění k výkonu práva dílo užit (licence) jiné osobě právní úkonu typu smlouvy, a to smlouvy licenční s tím, že bez takového oprávnění může jiná osoba dílo užit pouze v případech stanovených zákonem.

Z hlediska nakládání s autorskými právy je významná kategorie smluvního práva autorského, které jak jsem již zmínila, je založena na principu nezcizitelnosti. Toto omezení se však vztahuje pouze na nezcizitelnost *inter vivos*. Majetkovými autorskými právy lze totiž nakládat *závěti mortis causa*.

Autor nebo jeho dědicové jsou však oprávněni poskytnout třetí osobě právo k užití díla prostřednictvím specifického smluvního institutu, typického pro téměř celou oblast práv duševního vlastnictví, a to prostřednictvím licenční smlouvy.

1.4. Licenční smlouva a jiné smluvní vztahy v autorském právu

Licenční smlouva pro účely autorskoprávních vztahů je upravena v ustanovení § 46 až § 57 autorského zákona.

Licenční smlouva ve smyslu autorského práva je závazkovým vztahem konstitutivní povahy, v rámci kterého autor opravňuje třetí osobu k výkonu majetkového autorského práva dílo užit, tedy k užití díla ve smlouvě vymezeném rozsahu a způsobu, anebo pokud nesjednáno, tak v neomezeném rozsahu a způsobu, aniž by však jakkoliv jeho autorské právo zaniklo.

Autorský zákon upravuje licenční a podlicenční smlouvu jako typovou, jako její podtyp smlouvy licenční pak upravuje smlouvu nakladatelskou.

Pro uzavírání licenčních smluv platí obecná soukromoprávní pravidla podle občanského zákoníku (§ 43 a násl.), která se týkají kontraktační techniky. Nad touto úpravou a vedle ní platí výslovný princip autonomie vůle.

Licenční smlouva je ve smyslu autorského zákona v zásadě dispozitivní povahy, pojmovým znakem licenčního právního vztahu je vzájemná přiměřenost, účelnost a obvyklost.

Po formální stránce nevyžaduje autorský zákon pro licenční smlouvu písemnou formu, pouze poskytuje-li se licence výhradní, pak v souladu s ustanovením § 46 odst. 4 autorského zákona musí mít písemnou formu a písemnou formu musí mít též tzv. hromadná a kolektivní smlouva uzavíraná kolektivním správcem podle ustanovení § 101 autorského zákona.

Z hlediska výhradnosti jsou autorskoprávní licenční vztahy diferencovány na:

- a) výhradní licence výlučné, kdy autor nesmí poskytnout stejnou licenci žádné další osobě a i on sám se musí zdržet výkonu práva způsobem odpovídajícím poskytované licenci,
- b) výhradní licence omezené, v rámci které autor nesmí poskytnout stejnou licenci žádné další osobě, ale sám se nemusí zdržet výkonu práva způsobem odpovídajícím poskytované licenci,
- c) nevýhradní licence.

Z licenční smlouvy výhradní vyplývají ze zákona absolutní právní účinky, neboli výhradní licence je účinná erga omnes. Právě podmínka písemné formy sleduje zvýšenou důkazní ochranu práv a oprávněných zájmů třetích osob a ochranu jejich dobré víry³⁹.

Podle ustanovení § 46 odst. 1 autorského zákona “licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým

---

³⁹ Šalomoun Michal – Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl, strana 23, 1. vydání, C.H.BECK 2003

způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm b) sjednáno jinak poskytnout autorovi odměnu.“

Podle ustanovení § 46 odst. 3 autorského zákona je nabyvatel povinen licenci využít, ledaže je ve smlouvě sjednáno jinak.

Ustanovení § 49 odst. 2 autorského zákona stanoví, že „není-li ve smlouvě dohodnuta výše odměny nebo alespoň způsob jejího určení, je smlouva neplatná s výjimkou, kdy z jednání stran vyplývá jejich vůle uzavřít smlouvu úplatně i bez určení výše odměny; v takovém případě je nabyvatel povinen poskytnout autorovi odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy pro takový druh díla, nebo strany ve smlouvě sjednají, že licence se poskytuje bezúplatně.

Obligatorními náležitostmi autorskoprávní licence je tedy a) určení díla, b) projev vůle majitele autorského práva poskytnout nabyvateli licenci, c) ujednání o odměně za poskytnutí licence anebo o bezúplatnosti licence.

Fakultativními náležitostmi jsou ujednání o výhradnosti licence, ujednání o dovolených způsobech užití díla, ujednání o množstevním, teritoriálním nebo časovém omezení licence.

S ohledem na tradiční úpravu obsahuje zákon zvláštní ustanovení o tzv. licenční smlouvě nakladatelské (§56 autorského zákona). Pojmovým znakem nakladatelské smlouvy je oprávnění k rozmnožování a rozšiřování rozmnoženin. Předmětem oprávnění pak musí být dílo slovesné, hudebně dramatické nebo hudební, výtvarné, fotografie či dílo vyjádřené způsobem podobným fotografií. Licence se však v tomto případě nemůže týkat díla v provedení výkonnými umělci. Naproti tomu není vyloučeno, aby vedle rozmnožování a rozšiřování díla byla poskytnuta licence k jinému užití díla.⁴⁰ Nevyplývá-li ze smlouvy jinak, má se za to, že licence je poskytnuta výhradně, s výjimkou případů rozmnožování a rozšiřování díla v periodické publikaci.

Pro úpravu právních vztahů mezi subjekty při vytvoření autorského díla či jiného předmětu ochrany lze předpokládat uzavření smlouvy o dílo v režimu občanského nebo

---

⁴⁰ Chaloupková Helena, Holý Petr: Autorský zákon - komentář, 4. vydání C.H.BECK 2012, str. 102

obchodního zákoníku, pro jejich užití pak smlouvy licenční nebo podlicenční, ale též smlouvy o postoupení práv (například o postoupení licence nebo postoupení práva výkonu majetkových autorských práv či práv výrobců zvukových nebo zvukově obrazových záznamů, práv pořizovatelů databází, atd.), kromě typických smluv se často používají smlouvy atypické, které většinou obsahují několik smluv v jedné listině, tedy smlouvy inominátní.

V praxi jsou uzavírány často i smlouvy mezi autory navzájem, upravující jejich vzájemné právní vztahy, především v případě děl vytvořených více autory nebo mezi autorem jakožto zaměstnancem a jeho zaměstnavatelem. A právě této kategorii, tj. autorskému dílu vznikající v rámci pracovního poměru věnuje aktuální autorský zákon specifickou právní úpravu v ustanovení § 58 o zaměstnaneckém díle.

Ve smyslu ustanovení § 58 autorského zákona není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního či služebního vztahu k zaměstnavateli nebo z pracovního vztahu mezi družstvem a jeho členem (zaměstnanecké dílo). Zaměstnavatel může právo výkonu podle tohoto odstavce postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže se tak děje při prodeji podniku nebo jeho části. Smrtí nebo zánikem zaměstnavatele, který byl oprávněn vykonávat majetková práva k zaměstnaneckému dílu a který nemá právního nástupce, nabývá v souladu se zákonem oprávnění k výkonu těchto práv autor. Pokud zaměstnavatel nevykonává majetková práva k zaměstnaneckému dílu vůbec nebo je vykonává nedostatečně, má autor principiálně právo požadovat, aby mu zaměstnavatel za obvyklých podmínek udělil licenci.

Vytvoření díla při plnění pracovních povinností neznamená, že musí být v pracovní či obdobné smlouvě sjednáno, že zaměstnanec vytvoří nebo bude vytvářet autorská díla. Něco podobného předem ani není možné s jistotou říci, neboť autorské dílo je až výsledkem určité činnosti. Nicméně je třeba, aby dílo bylo vytvořeno v rámci sjednaného druhu práce, čili při naplňování příslušné pracovněprávní smlouvy. Prakticky může být mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem i sporné, zda je výsledkem zaměstnancovy činnosti autorské dílo, jež požívá ochrany dle tohoto zákona. Co se týče odměny, tak z dikce zákona vyplývá, že pokud je nyní dílo vytvořeno v pracovněprávním či obdobném poměru, je autorovi zaplácena mzda dle příslušných

předpisů a není již třeba dále zkoumat, zda výše mzdy jakožto formy odměny je přiměřená. Ukončení pracovního nebo obdobného vztahu, eventuálně vztahu založeného smlouvou o dílo, pokud platí režim zaměstnaneckého díla, nemá vliv na výkon autorských práv. To znamená, že majetková práva k dílu vykonává i nadále zaměstnavatel.⁴¹

1.5 Ochrana autorského práva

Autorské právo je chráněno obecně závaznými právními předpisy soukromého i veřejného práva. V rámci tematiky této práce s převažujícím zaměřením na soukromoprávní aspekt zvolené tematiky, se budu věnovat soukromoprávním nástrojům právní ochrany.

Základní právní úprava ochrany autorského práva vychází z ustanovení § 40 autorského zákona, který stanoví demonstrativní výčet nároků proti porušení a ohrožení práva. Vedle tradičních nároků, jakými jsou nárok zdržovací, nárok odstraňovací a nárok satisfakční, upravuje autorský zákon zejména nárok na určení autorství, nárok na sdělení údajů a nárok na uveřejnění rozsudku.

Z obecných právních předpisů pak vyplývá samozřejmě nárok na náhradu škody a nárok na vydání bezdůvodného obohacení s tím, že autorský zákon obsahuje speciální úpravu, pokud jde o výši ušlého zisku a ve výši bezdůvodného obohacení stanoví autorský zákon svou podstatou represivní úpravu. Odpovědnost za zásah do autorského práva je založena na rozdíl od odpovědnosti za škodu a odpovědnosti za bezdůvodné obohacení na zásadě odpovědnosti objektivní, tj. bez ohledu na zavinění.

2. Ochranné známky

Právo známkoprávní ochrany má z hlediska tržního hospodářství a zajištění ochrany hospodářských a ekonomických práv jednotlivých soutěžitelů, ale i nesoutěžitelů a subjektů s ryze neobchodním předmětem činnosti a nezbytnosti zajištění čistoty právních vztahů mezi nimi vznikajících, stále výsostněji význam.

---

⁴¹ Chaloupková Helena, Holý Petr: Autorský zákon – komentář, 4. vydání, C.H.BECK 2012, str. 107

V České republice je právo ochranných známek regulováno primárně zákonem č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách, podle kterého může být ochrannou známkou jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, číslice, tvar výrobku či jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Ve smyslu ustanovení § 2 zákona o ochranných známkách požívají ochrany na území České republiky ochranné známky, které jsou

- a) zapsány v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví (tzv. „národní ochranné známky“),
- b) s účinky pro Českou republiku zapsány v rejstříku vedeném Mezinárodním úřadem duševního vlastnictví na základě mezinárodní přihlášky ve smyslu Madridské dohody o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek nebo protokolu k Madridské dohodě (tzv. „mezinárodní ochranné známky“),
- c) zapsány v rejstříku vedeném Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory) podle nařízení Rady Evropských společenství o ochranné známky Společenství (tzv. „ochranné známky Společenství“),
- d) na území České republiky všeobecně známé (tzv. „všeobecně známé známky“) ve smyslu článku 6 bis Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví a článku 16 Dohody o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví.

Česká republika je v oblasti ochrany práv k ochranným známkám vázána řadou mezinárodních úmluv, především Madridskou dohodou o mezinárodním zápisu továrních a obchodních známek z roku 1891 a Protokolem k této dohodě z roku 1989, dále Niceskou dohodou o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek z roku 1957 a Smlouvou o známkovém právu z roku 1994. Česká republika je v tomto směru rovněž vázána Nařízením Rady Evropské unie č. 40/1994 z roku 1993, o ochranné známce Společenství.

Zákon o ochranných známkách vymezuje důvody, pro které označení nemůže požívat známkoprávní ochrany a nemůže tedy být zapsáno do rejstříku ochranných známek. Právní teorie kvalifikuje tyto důvody do dvou tříd.

Důvody absolutní jsou taxativně vyjmenovány v ustanovení § 4 zákona o ochranných známkách a jsou to důvody v zásadě veřejnoprávního aspektu, pro které by označení nemělo být zapsáno do rejstříku ochranných známek. Tyto důvody jsou v řízení o přihlášce ochranné známky Úřadem průmyslového vlastnictví přezkoumávány ex offio.

Absolutní zápisnou překážkou je například absence rozlišovací způsobilosti, označení, které je tvořeno výlučně označeními nebo údaji, které se staly obvyklými v běžném jazyce nebo v poctivých obchodních zvyklostech, označení kolidující s veřejným pořádkem nebo s dobrými mravy, nebo pokud přihláška ochranné známky nebyla podána v dobré víře nebo jde o označení požívající ochrany podle Pařížské úmluvy, tedy o označení obsahující jiné znaky, emblémy a erby, jestliže jejich užití je předmětem zvláštního veřejného zájmu, nebyl dán souhlas příslušného orgánu. Pokud označení obsahuje znak vysoké symbolické hodnoty, pak je na přihlašovatel, aby prokázal, že přihlašované označení získalo před zápisem ochranné známky do rejstříku užíváním v obchodním styku ve vztahu k výrobkům nebo službám přihlašovatele rozlišovací způsobilost. Do rejstříku podle zákona dále nebude zapsáno označení, které je shodné se starší ochrannou známkou jiného vlastníka nebo přihlašovatele pro shodné výrobky a služby, ledaže původní vlastník nebo přihlašovatel udělí k novému zápisu jiného přihlašovatele písemný souhlas.

Druhou třídou omezující zápis označení do rejstříku ochranných známek jsou důvody tzv. relativní, soukromoprávní povahy, které jsou vymezeny v ustanovení § 7 zákona o ochranných známkách, jejichž existenci Úřad přezkoumává pouze v důsledku tzv. námitek proti zápisu podaných proti přihlášce ochranné známky osobou, do jejíhož práva nebo oprávněných zájmů je anebo může být přihláškou jiného přihlašovatele zasahováno. Relativní zápisnou překážkou je riziko zásahu do práv k nezapsanému označení či obchodní firmě jiné osoby, jména a příjmení fyzické osoby, zásah do práv k jinému předmětu průmyslového vlastnictví nebo do autorského práva.

Jakmile je označení zapsáno do rejstříku ochranných známek požívá veškeré právní ochrany svědčící ochranné známce v ochranné době ve smyslu zákona. Ochranná doba je desetiletá a běží ode dne podání přihlášky ochranné známky k Úřadu s tím, že na základě žádosti vlastníka ochranné známky může být prodloužena o dalších deset let. Vlastník ochranné známky je oprávněn užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky

nebo službami, pro které je zapsána a v případě neoprávněného zásahu do jeho známkoprávních práv je legitimován domáhat se ochrany svých práv ve smyslu zákona. Vlastník ochranné známky je tedy především oprávněn domáhat se zdržení se jednání třetích osob zasahujících do jeho známkoprávních práv, je oprávněn domáhat se případně vzniklé škody.

Ustanovení § 8 odst. 2 zákona o ochranných známkách deklaruje, že s výjimkou zákonem taxativně definovaných případů, nikdo nesmí v obchodním styku bez souhlasu vlastníka ochranné známky užívat a) označení shodné s ochrannou známkou pro výrobky nebo služby, které jsou shodné s těmi, pro které je ochranná známka zapsána, b) označení, u něhož z důvodu jeho shodnosti nebo podobnosti s ochrannou známkou a shodnosti nebo podobnosti výrobků nebo služeb označených ochrannou známkou a označením existuje pravděpodobnost záměny na straně veřejnosti, včetně možnosti asociace mezi označením a ochrannou známkou, c) označení shodné s ochrannou známkou nebo jí podobné pro výrobky a služby, které sice nejsou podobné těm, pro které je ochranná známka zapsána, avšak jde o ochrannou známku, která má dobré jméno v České republice, a jeho užívání by nepoctivě těžilo z rozlišovací způsobilosti nebo dobrého jména ochranné známky nebo jím bylo na újmu.

Vlastník ochranné známky má relativně široká dispoziční práva k ochranné známce jakožto předmětu vlastnictví s ocenitelnou majetkovou hodnotou, když zákon umožňuje dát ochrannou známku do zástavy, převést užívací právo k ochranné známce licenční smlouvou na třetí osobu, nebo postihnout ji výkonem rozhodnutí.

V moderních obchodních vztazích se nejčastěji setkáváme s licenci, která vzniká na základě písemné licenční smlouvy uzavírané ve smyslu ustanovení § 508 a násl. obchodního zákoníku, a která se zapisuje do rejstříku ochranných známek. Vlastník ochranné známky může převést na jiného právo užívat ochrannou známku, tj. licenci, buď pro všechny výrobky nebo služby, pro které byla zapsána, anebo pouze pro některé. Licence může být poskytnuta jako výlučná i jako nevýlučná.

3. Právo na ochranu osobnosti

Z hlediska věcně - tematického zaměření této práce považuji za významný i další specifický soukromoprávní právní institut, který civilistika nepovažuje za právo duševního vlastnictví, ale za jiný druh nehmotného práva, obsahově právu duševního vlastnictví svým způsobem velmi blízkým a s právem duševního vlastnictví též často ingerujícím.

Základní obecnou úpravu všeobecného osobnostního práva v objektivním smyslu obsahuje občanský zákoník v ustanoveních § 11 až 16 pod označením „Ochrana osobnosti“. Tato úprava patří k pozitivům platného občanského zákoníku, neboť se stává jednou z důležitých právních záruk plného a nerušeného uplatnění osobnosti fyzické osoby, její právní jistoty a stability a tím zprostředkovaně i její žádoucí společenské aktivity, iniciativy, činnosti a kreativity. Všeobecné osobnostní právo v objektivním smyslu vymezené občanským zákoníkem je třeba odlišovat od zvláštních osobnostních práv v objektivním smyslu (dnes se většinou hovoří o právech duševního vlastnictví) založených na tvůrčí činnosti, jmenovitě odlišovat zejména od autorského práva, práva výkonných umělců, vynálezeckého práva, aj.

Pod pojem všeobecného osobnostního práva fyzických osob v objektivním smyslu je třeba zahrnovat právo, resp. práva, která mají za svůj předmět osobnost fyzických osob, resp. jednotlivé hodnoty osobnosti fyzických osob, tvořící celistvost jejich osobnosti v její tělesné (fyzické) i morální (mravní) hodnotě.

V českém občanském právu je v ustanoveních § 11 až 16 občanského zákoníku zakotvena úprava všeobecného osobnostního práva zahrnující právo, které má za svůj předmět integritu osobnosti fyzických osob. Výčet jednotlivých hodnot tvořících integritu osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální hodnotě a tomu odpovídajících dílčích osobnostních práv obsažený v ustanovení § 11 jakožto obecné úpravě osobnostního práva je pouze příkladný⁴²: „Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy“.

---

⁴² Karel Knap, Jiří Švestka, Oldřich Jehlička, Pavel Pavlík, Vladimír Plecítý: Ochrana osobnosti podle občanského práva, 4. Vydání, Linde, 2004, str. 65

Ustanovení § 12 obsahuje zvláštní právní úpravu pro taxativně vypočtené osobnostní hodnoty, konkrétně pro písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy, které se týkají fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy, které ve smyslu zákona mohou být použity jen s jejím svolením.

K zásahu do osobnostního práva fyzických osob může dojít buď z vůle dotčené osoby, tj. s jejím souhlasem, anebo bez zřetele na vůli dotčené fyzické osoby v případech stanovených zákonem. A to tedy a priori občanským zákoníkem, který v ustanovení § 12 odst. 2 a 3 upravuje tzv. zákonnou licenci, kdy svolení není třeba k použití dílčích forem osobnostního práva k úředním účelům na základě zákona, anebo pro vědecké a umělecké účely a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství s tím, že ani takové použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby. Další možné omezení osobnostního práva vyplývá z různých jiných zákonů, například z trestněprávních předpisů, apod. Vždy se však v těchto případech již jedná o oprávněný zásah do osobnostních práv. K zásahu do osobnostního práva však může dojít a velice často dochází též neoprávněným způsobem, tedy v rozporu se zákonným omezením osobnostního práva a v takovém případě má fyzická osoba ve smyslu ustanovení § 13 občanského zákona právo zejména se domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, a podle ustanovení § 16 občanského zákoníku má též právo na náhradu případně vzniklé škody ve smyslu občanského zákoníku.

V rámci uplatnění olympijského duševního vlastnictví v praxi mají osobnostní práva, resp. tzv. image rights, významný právní i ekonomický rozměr a nacházejí zde intenzivní a široké uplatnění. Především v rámci sponzorských a reklamních smluv, jejichž předmětem je použití podobizen, obrazových snímků sportovce, jeho jména, podpisu, audio a video záznamů jeho sportovních výkonů, dále pak též v rámci sportovního zpravodajství, ať již televizního, rozhlasového nebo internetového, atd.

4. Právo na ochranu dobré pověsti právnické osoby

Český právní řád definici dobré pověsti právnické osoby neupravuje a musíme tedy vycházet z logického a jazykového výkladu pojmosloví „dobrá pověst“ a významná je současně v tomto směru též judikatura soudů.

Základním kritériem bude posouzení, zda konkrétní právnická osoba vůbec má dobrou pověst, zda disponuje dobrým jménem. Jaké má právnická osoba postavení v obchodních vztazích, ve společenských vztazích, jak společensky nebo obchodně významná je její činnost, její chování, výsledky její obchodní nebo jiné činnosti. Ale též její vztahy s obchodními partnery, s jinými soutěžiteli, její renomé u spotřebitelů a postavení v rámci relevantního trhu. Ochrana jména, názvu a dobré pověsti právnické osoby je vyjádřena v ustanovení § 19b občanského zákoníku. Ustanovení § 19b odst. 2 občanského zákoníku současně stanoví, že při neoprávněném použití názvu právnické osoby je možné domáhat se u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav; je možné domáhat se též přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích. Stejně nároky lze podle dikce zákona přiměřeně aplikovat též na zásah do dobré pověsti právnické osoby.

5. Právo ochrany proti nekalé soutěži

V českém právním řádu je ochrana proti nekalé soutěži upravena doposud v rámci obchodního zákoníku, a to v ustanoveních § 44 až 55, kde najdeme jak generální klauzuli, tj. obecnou skutkovou podstatu nekalé soutěže, tak demonstrativní výčet jednotlivých skutkových podstat nekalosoutěžního jednání.

Obecně je nekalá soutěž vymezena v ustanovení § 44 odst. 1 obchodního zákoníku, podle kterého je za nekalou soutěž považováno „jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům.“ Nekalá soutěž je zákonem výslovně zakázána. Generální klauzule plní především funkci definiční.

Pro uplatnění práv z ochrany proti nekalé soutěži je nezbytné, aby šlo o jednání v hospodářské soutěži. Hospodářská soutěž je vztah dvou a více soutěžitelů, jejichž zájmy se v rámci svých ekonomických aktivit střetávají. Hospodářskými soutěžiteli jsou

tedy ti, kdo se v rámci výroby nebo poskytování služeb střetnou v soutěži o získání hospodářského prospěchu.⁴³

Dalším nezbytným kritériem jde o jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže. Zákon nevyžaduje, aby jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže bylo jednáním zaviněným, ať již úmyslně nebo nedbalostně. Pojem „dobré mravy soutěže“ je historicky předmětem odborných úvah, diskusí a výkladů. Podle komentáře k zákonu o nekalé soutěži z roku 1927 se pod pojmem dobrých mravů soutěže rozuměly „povšechné zásady regulující hospodářskou činnost vůbec, a odpovídající tudíž mravnímu nazírání a představám o slušnosti osob na této činnosti zúčastněných, právně a bedlivě myslících“. Ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího soudu Vážný⁴⁴ pod č. 12403 se k této problematice uvádí: „jest posuzovati podle poměrů, co se srovnává s dobrými mravy vůbec a s dobrými mravy soutěže. Měřítkem v podstatě budou mravní názory, obyčeje, zvyklosti, usance a podobně, které zachovávají všichni spravedlivě, poctivě, čestně a svědomitě jednající účastníci soutěžního zápasu. Potud jest dbáti zájmů soutěžitelských a zájmů zákaznických. Solidarita soutěžitelská nesmí sahati tak daleko, aby znemožňovala ochranu spotřebitelů a volnost soutěže. Naproti tomu nesmí však při obchodním styku ani při soutěži jednání a zvyklosti odporovati požadavkům občanské morálky.“

Třetí podmínkou nekalosoutěžního jednání je způsobilost přivodit újmu, a to buď soutěžiteli, nebo spotřebiteli. Zákonná úprava tedy vychází z koncepce již pouhého rizika vzniku újmy a nezáleží, zda újmy materiální nebo nemateriální.

Ustanovení § 44 odst. 2 obchodního zákoníku vyjmenovává demonstrativně speciální skutkové podstaty takto:

- a) klamavá reklama,
- b) klamavé značení zboží a služeb,
- c) vyvolání nebezpečí záměny,
- d) parazitování na pověsti podniku, výrobků a služeb jiného soutěžitele,
- e) podplácení,
- f) zlehčování,

---

⁴³ Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn : Práva k průmyslovému vlastnictví, 1.vydání, C.H.BECK 2005, str. 263

⁴⁴ Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských JUDr. Františka Vážného

- g) srovnávací reklama,
- h) porušování obchodního tajemství
- i) ohrožování spotřebitelů a životního prostředí.

Nekalosoutěžní jednání se v praxi velice často dostává do souběhu s neoprávněnými zásahy do jiných práv duševního vlastnictví, nejčastěji do autorských práv, práv k ochranné známce, práva na ochranu dobré pověsti právnických osob, apod. a z toho vždy dle konkrétní skutkové situace vyplývají pak možné prostředky právní ochrany.

České právo upravuje v rámci obchodního zákoníku, v ustanovení § 53, tyto právní prostředky právní ochrany proti nekalé soutěži:

- a) právo, aby se rušitel protiprávního jednání zdržel,
- b) právo, aby rušitel protiprávního jednání odstranil závadný stav,
- c) právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích,
- d) právo na náhradu škody,
- e) právo na vydání bezdůvodného obohacení.

Stejně jako český právní řád, i zahraniční právní systémy zakotvují právo nekalé soutěže nebo neférového obchodního jednání na analogických právních principech.

Pokud hospodářskou soutěž chápeme jako soutěž na trhu zboží anebo služeb, pak pod ni nezahrnujeme soupeření v těch oblastech, které nejsou obvykle jako tržní chápány. Avšak různé typy soutěže se dají demonstrovat i na soupeření sportovním. Sportovní soutěže (zejména soutěže profesionálů) představují jistý druh podívané; aktéři této podívané jsou pak sportovními i hospodářskými konkurenty ve vztahu k jiným subjektům, jež zajišťují podobnou sportovní podívanou či podívanou vůbec. Není vyloučeno, aby normy soutěžního práva byly použity i v případě konkurence různých měst, jež se ucházejí o pořadatelství olympijských her - takové pořadatelství je totiž i zdrojem možných ekonomických výhod pro dané město a pro podnikatelské subjekty v něm působící.⁴⁵

---

⁴⁵ Hajn Petr: Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži, 1. vydání, Masarykova univerzita Brno, 2000, str. 44

Lze říci, že v souvislosti s právními vztahy vznikajícími v rámci olympismu je nekalosoutěžní jednání subjektů, kteří jsou konkurenty oficiálních partnerů Mezinárodního olympijského výboru nebo jednotlivých národních olympijských výborů, je bohužel běžné a je předmětem mnoha specifických právních opatření oprávněných subjektů, ale v první řadě právě Mezinárodního olympijského výboru a jednotlivých národních olympijských výborů, směřujících k jeho eliminaci, omezení nebo alespoň zmírnění jeho následků. Samozřejmě, že nejzajímavějším a tudíž intenzivně vyhledávaným terčem v souvislosti s právem proti nekalému soutěžnímu jednání je právě samotné olympijské vlastnictví, resp. olympijská symbolika.

Tak například pro účely ochrany nejen olympijských symbolik, ale především pro omezení „nekalých obchodních praktik“ v průběhu XXX. Letních olympijských her v Londýně organizační výbor působící v rámci britského olympijského výboru zřídil dokonce tzv. značkovou policii. Již konkrétní projevy protiprávního jednání některých britských obchodníků vykazují souběh zásahů do více právních institutů, nejčastěji vykazují znaky nekalosoutěžního jednání a jednání zasahující neoprávněně do práv k ochranným známkám a porušující i anglický zákon o ochraně olympijských symbolik. Po zásahu policejních orgánů musela v Plymouthu jedna restaurace škrtnut z jídelníčku „Flaming Torch Baguette“ (bagetu hořící pochodeň), protože odvolávka na olympijskou pochodeň byla podle policie nepřijatelná, stejně jako absurdní je dočasný osud kavárny Olympic nedaleko stadionu v londýnském Stratfordu, kde v návaznosti na rozhodnutí policie musel majitel z vývěsního štítu odstranit písmenko „O“⁴⁶.

V. Olympismus a duševní vlastnictví

Z rozsahu definice pojmu a významu duševního vlastnictví je zřejmé, že uplatnění duševního vlastnictví a jeho význam v olympismu, resp. v právních vztazích vznikajících v souvislosti s olympismem, je skutečně velice široké a velmi intenzivní, a to jak z pohledu jednoznačného celosvětového zájmu na zajištění důsledné právní ochrany tzv. olympijských právních vztahů, tak na jejich obsahovou mnohočetnost, ale zejména i na ekonomický a teritoriální význam.

---

⁴⁶ www.idnes.cz, MaFra, a.s., srpen 2012

Článek 7.2. Olympijské charty deklaruje, že olympijské hry jsou výhradním majetkem Mezinárodního olympijského výboru, který vlastní všechna práva a veškeré údaje s nimi spojené, zejména a bez omezení pak všechna práva týkající se jejich organizace, využití, vysílání, záznamu, předvádění, reprodukce, přístupu a šíření jakoukoliv formou a prostředky nebo mechanismy ať již existujícími nebo v budoucnu vyvinutými. Mezinárodní olympijský výbor určí podmínky přístupu a využití, pokud jde o údaje vztahující se k olympijským hrám a ke sportovním soutěžím a výkonům, které budou v rámci těchto her dosaženy⁴⁷.

Olympijská charta v článku 7.4. stanoví, že Olympijský symbol, vlajka, motto, hymna, poznávací znaky (včetně, avšak nikoli výlučně, výrazů „olympijské hry“ a „hry olympiády“), označení, emblémy, plamen a pochodně, tak jak jsou jednotlivě nebo kolektivně olympijskou chartou označovány jako „Olympic Properties“, tedy „olympijské vlastnictví“. Olympijská charta současně prohlašuje, že veškerá práva k olympijskému vlastnictví jakož i práva k jeho využívání náleží výhradně Mezinárodnímu olympijskému výboru, včetně, avšak nikoli výlučně, využití pro jakékoli ziskové, komerční nebo reklamní účely.⁴⁸

Olympijské vlastnictví zjednodušeně, ale výstižně vyjadřuje olympijské ideály, jejich universální obsah a rozsah, bez ohledu na geografickou příslušnost, kulturu, vzdělání.

Duševní vlastnictví vnímáme jako výsledky jedinečné duševní anebo tvůrčí lidské činnosti, které mají nebo mohou mít majetkovou hodnotu, mohou být tedy uplatňovány na trhu a být předmětem práv a povinností.

Vycházíme-li z definice pojmu duševního vlastnictví a z jeho rozsahu, pak dospíváme k závěru, že většina složek a součástí olympijského vlastnictví definiční kritéria duševního vlastnictví naplňují.

Olympijská charta je v celosvětovém měřítku přijímána a respektována jako závazný právní dokument, jako základní kámen *lex olimpica*, na který navazují další specifické právní normy. Interpretace článku 7. Olympijské charty, definujícího olympijské vlastnictví a v zásadě neomezená dispoziční práva Mezinárodního

---

⁴⁷ Olympijská charta, čl. 7.1.

⁴⁸ Olympijská charta, čl. 7.2.

olympijského výboru k olympijskému vlastnictví a k olympijským hrám však vyvolává řadu otázek a teoreticko-právních polemik, a to především z hlediska doktrinálního pojetí termínu vlastnictví jako tradičního právního institutu.

Vlastnictví je tradiční právní naukou vnímáno jako svrchované právní panství osoby, vlastníka, nad věcí. Duševní vlastnictví má však de iure nehmotnou povahu, a vlastnické práva k duševnímu vlastnictví výstižněji vystihuje pojem majetek, resp. majetek nehmotný, jehož obsahem je rovněž právo držet, právo užívat, požívat plody a užitky, i právo s tímto majetkem nakládat.

Olympijské vlastnictví má nehmotnou povahu, olympijské vlastnictví lze definovat jako soubor výsledků duševní tvůrčí činnosti a jiných nehmotných práv a s ohledem na všeobecně uznávané svrchované právní panství Mezinárodního olympijského výboru nad olympijským vlastnictvím lze označit Mezinárodní olympijský výbor jako vlastníka olympijského vlastnictví, avšak z ryze právního hlediska nikoliv jako vlastníka absolutního nebo jedinečného.

Mezinárodnímu olympijskému výboru svědčí ve smyslu Olympijské charty i podle mezinárodně závazných právních norem výhradní právo disponovat s olympijským vlastnictvím, ale olympijským vlastnictvím v tom nejužším slova smyslu, který je limitován definičními kritérii Olympijské charty.⁴⁹

Pokud však budeme vnímat olympijské vlastnictví ve skutečném rozměru jako spektrum perpetuálně se vyvíjejících práv a právních vztahů naplňujících pojmové znaky duševního vlastnictví, pak nepochybně dospíváme k závěru, že okruh vlastníků, resp. osob oprávněných nakládat s olympijským vlastnictvím nelze reálně jednoznačně vymezit. Mezinárodní olympijský výbor má nezpochybnitelnou svrchovanou moc v rámci svých pravomocí vyplývajících z Olympijské charty prostřednictvím jednotlivých právních institutů dozorovat a ovlivňovat, aby veškeré dispozice s olympijským vlastnictvím respektovaly plně smysl a účel olympismu a aby nebyla nikterak porušována Olympijská charta.

Domnívám se však, že ve vazbě na jednoznačný právní pragmatismus a právní doktríny vztahující se k pojetí vlastnického práva a k pojetí vlastnického práva k

---

⁴⁹ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: *Diritto Internazionale dello sport*, G.Giappichelli Editore 2010, str.42

nehmotným statkům, resp. k duševnímu vlastnictví, nelze Mezinárodní olympijský výbor označit jako výhradního vlastníka olympijského vlastnictví v jeho reálném právním pojetí.

Mezi konkrétně zřetelné vlastníky olympijského vlastnictví patří nepochybně jednotlivé národní olympijské výbory, které v rámci svých kompetencí vyplývajících z Olympijské charty vytvářejí, resp. se podílejí na tvorbě olympijského vlastnictví, které můžeme vyjádřit termínem „odvozené olympijské vlastnictví“ stejně jako jednotlivé organizační výbory ustanovené v souvislosti s přípravou a organizací konkrétní edice olympijských her, samozřejmě mají – li v rámci své národní legislativy k tomuto nezbytný právní status.

Olympijská charta dokonce výslovně autorizuje národní olympijský výbor k vytvoření a užívání v rámci svých vlastních aktivit vykonávaných v duchu Olympijské charty svou vlastní vlajku, emblém i hymnu, které musí být samozřejmě schváleny Mezinárodním olympijským výborem.⁵⁰ Z tohoto oprávnění pak vyplývá též právo národního olympijského výboru registrovat svou vlastní olympijskou symboliku k veřejnoprávní ochraně.

Již ze samotné historie vzniku olympijské symboliky je zřejmé, že jde o výsledky tvůrčí duševní činnosti. Tak, jak jsou jednotlivá olympijská symbolika definována v Olympijské chartě, a jak je závazně upraven nejen způsob a účel jejich užívání, a resp. využití, je nepochybné, že jde o nehmotné statky uplatnitelné na trhu.

Konfrontací anebo aplikací obecně uznávané definice duševního vlastnictví na pojem nebo množinu olympijského vlastnictví nepochybně můžeme dojít k závěru, že olympijská symbolika jakožto podmnožina olympijského vlastnictví sui genesis, je souborem nehmotných práv a nehmotných statků, které jsou výsledkem duševní tvůrčí činností a ve své jedinečnosti naplňují znaky jednotlivých kategorií zahrnovaných Světovou organizací duševního vlastnictví pod pojem duševní vlastnictví.

Olympismus stále ještě vyjadřuje svůj původní smysl a idey, tedy vznešenost, ušlechtilost a solidaritu. Svoji atraktivitou však dnes více než dříve přitahuje pozornost institucí, firem, jednotlivců, jejich komerční zájmy, a stále častější jsou i případy zneužití olympijských hodnot.

---

⁵⁰ Olympijská charta, čl. 32

Všechna základní olympijská symbolika definována Olympijskou chartou a navazujícími mezinárodními smlouvami i národní legislativou jednotlivých států podílejících se prostřednictvím svých národních výborů olympijského hnutí, jsou též mezinárodními ochrannými známkami. Olympijská symbolika mohou být předmětem autorského práva. Samozřejmě vždy za přímé účasti nebo pod přímým nebo zprostředkovaným právním dozorem Mezinárodního olympijského výboru jakožto respektovaného vlastního olympijského vlastnictví.

Při konkrétním využití, případně zneužití, olympijské symboliky ať již v obchodních nebo neobchodních vztazích se současně uplatní právo ochrany proti nekalé soutěži.

Olympijské duševní vlastnictví lze tedy vnímat jako souhrn práv a právních vztahů neustále vznikajících v olympijském hnutí a v souvislosti s ním při realizaci olympijské myšlenky. Základním kritériem pro vznik olympijského duševního vlastnictví je olympijské vlastnictví, jehož vlastníkem je Mezinárodní olympijský výbor.

V rámci této práce se zaměřím zejména na oblast právní ochrany olympijského duševního vlastnictví, na správu a dispozice se základními elementy olympijského duševního vlastnictví, tedy především na práva týkajících se uživatelských práv a možností využití olympijské symboliky, jakožto jedinečných výsledků duševní tvůrčí činnosti.

1. Olympijská symbolika

Základem olympijského vlastnictví je olympijská symbolika. Jak jsem již uvedla, definice jednotlivých olympijských symbolik jsou obsaženy v Olympijské chartě, a tyto jsou následně přejímány navazujícími národními i mezinárodními právními normami.

Olympijská symbolika může být užívána pouze subjekty oprávněnými ve smyslu Olympijské charty a způsobem stanoveným Olympijskou chartou. Přímými Olympijskou chartou oprávněnými subjekty k užívání olympijské symboliky jsou kromě Mezinárodního olympijského výboru též národní olympijské výbory a organizační olympijské výbory. Olympijská charta však stanoví výslovné omezení

užívacího práva národních olympijských výborů pokud jde o používání olympijského symbolu, vlajky, hesla a hymny, kterou mohou národní olympijské výbory používat pouze v rámci svých neziskových aktivit, jestliže toto používání přispívá k rozvoji olympijského hnutí a neubírá mu na důstojnosti a pod podmínkou, předchozího souhlasu výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru.⁵¹

Předmětem duševního vlastnictví a jeho právní ochrany jsou, kromě olympijské symboliky specificky definované Olympijskou chartou, též emblémy, jejichž majiteli, nositeli a představiteli jsou jednotlivé národní olympijské výbory, samozřejmě včetně Českého olympijského výboru.

2. Olympijský symbol

Olympijský symbol se skládá z pěti propojených kruhů stejných rozměrů (olympijské kruhy), užívá se samostatně v jedné nebo pěti barvách, které jsou zleva doprava modrá, žlutá, černá, zelená a červená. Kruhy jsou vzájemně propojeny zleva doprava. Modrý, černý a červený je umístěn nahoře, žlutý a zelený dole. Olympijský symbol představuje spojení pěti kontinentů a setkání sportovců celého světa na olympijských hrách.⁵²

Vzájemné vazby kruhů symbolizují svět spojovaný olympijskou myšlenkou. Obraz pěti barevných kruhů požívá ze všech olympijských symbolů nejvyšší notoriety a rozpoznatelnosti v celosvětovém měřítku, podle oficiálních statistik Mezinárodního olympijského výboru více než 80% obyvatel planety zná význam této symboliky. Ačkoliv je všeobecně v lidském povědomí rozšířen výklad, že pět barevných kruhů znázorňuje jednotlivé kontinenty: modrý – Evropa, žlutý – Asie, černý – Afrika, zelený – Oceánie, červený – Amerika, podstata tohoto symbolu je ve vyjádření ideálu solidarity mezi národy všech kontinentů.⁵³

Olympijské kruhy mají též evokovat hodnoty, jejichž jsou Olympijské hry vyjádřením již od samého počátku v době antického Řecka, tedy sportovní loajalitu,

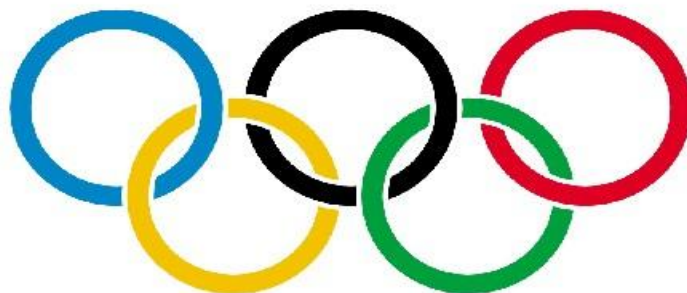
---

⁵¹ Olympijská charta, čl. 3.2. Prováděcích ustanovení k pravidlům 7-14

⁵² Olympijská charta, čl. 8

⁵³ Jacob Justice – Trade marks and the olympic Games throughout the Years (European Intellectual Property review magazine 1/2001)

respekt mezi národy a mezi jednotlivci, mezinárodní mír.⁵⁴ Symbol olympijských kruhů vymyslel a navrhl baron Pierre de Coubertin v roce 1912, v roce 1914 byl přijat jako symbol olympijského hnutí VI. olympijským kongresem v Paříži. Olympijský symbol tedy můžeme nepochybně vnímat jako grafické autorské dílo, z hlediska právní ochrany autorského práva ovšem jako autorské dílo volné. Z hlediska právní teorie autorského práva by doba ochrany majetkových autorských práv svěřících Pierre de Coubertinovi jakožto autorovi tohoto díla přicházela do úvahy ale až do roku 2007, kdy uplynula lhůta doba ochrany sedmdesáti let od smrti autora.

3. Olympijská vlajka

Olympijská vlajka má bílý podklad bez lemu. Ve středu má pětibarevný olympijský symbol.⁵⁵

Symbol olympijských kruhů umístěný ve středu bílého podkladu bez lemů tvoří olympijskou vlajku, schválil a přijal za olympijský symbol VI. olympijský kongres v Paříži v roce 1914, kde olympijská vlajka poprvé i zavlála.

Na olympijském stadionu se poprvé objevila až v roce 1920 na VII. olympijských hrách v Antverpách, protože v olympijském roce 1916 se olympijské hry z důvodu první světové války nekonaly. Již samo vztyčování olympijské vlajky je důležitou součástí slavnostního zahajovacího ceremoniálu olympijských her a stahování

---

⁵⁴ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: Diritto Internazionale dello sport, G.Giappichelli Editore 2010, str. 22 -F. Bestagno: La protezione internazionale del simbolo olimpico

⁵⁵ Olympijská charta, čl. 9

olympijské vlajky je pak povinnou součástí slavnostního ceremoniálu zakončení olympijských her.

Způsob užívání olympijské vlajky je regulován Olympijskou chartou a přísně dozorován Mezinárodním olympijským výborem, který jediný je oprávněn udělit souhlas k jejímu vyvěšování i při jiných akcích než jsou olympijské hry, avšak vždy pořádaných pod patronátem Mezinárodního olympijského výboru.

Z historické perspektivy se jeví, že již baron Pierre de Coubertin usiloval o to, aby tento symbol byl vnímán jako výraz nejvyšší důstojnosti, pokud ne jako právní status, srovnatelný s národními vlajkami, kterým byla právní ochrana přiznána na mezinárodní úrovni poprvé v rámci Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, jak lze interpretovat jeho slova „ *the six colours thus combined represent those of all nations with no exceptions. This is real international emblem.*“⁵⁶

4. Olympijské heslo

Olympijské heslo „ Citius. Altius. Fortius.“ Vyjadřuje aspirace olympijského hnutí.⁵⁷

Olympijské heslo, nebo motto, bylo prezentováno též zakladatelem novodobého olympismu Pierrem de Coubertinem již v roce 1894 při vzniku Mezinárodního olympijského výboru v Paříži. Olympijské heslo existuje pouze v původní, latinské verzi, a zní: „Citius, Altius, Fortius“, což v českém překladu znamená „ Rychleji, Výše, Silněji“. Autorství se připisuje příteli Pierre de Coubertina, pedagogovi a sportovnímu funkcionáři R. P. Didonovi. Olympijské heslo vyjadřuje poselství olympismu ke každému, kdo náleží k olympijskému hnutí, a to je usilovat o neustálý pokrok a vyniknout v souladu s duchem olympismu.

Olympijské heslo lze považovat za slovesné autorské dílo, i v tomto případě vzhledem k obecně respektovaným autorskoprávním zásadám velice pravděpodobně již tzv. autorské dílo volné.

---

⁵⁶ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: *Diritto Internazionale dello sport*, G.Giappichelli Editore 2010, str. 38(Jacob Justice – Trade marks and the olympic Games throughout the Years in European Intellectual Property review magazine 1/2001)

⁵⁷ Olympijská charta, čl. 10

5. Olympijská hymna

Olympijskou hymnou je hudební dílo pod názvem „Olympijská hymna“, jehož autorem je Spiros Samara.⁵⁸

Autorem hudby hymny je Řek Spyros Samaras, který zhudebnil libreto svého krajana Kostise Palamase jako kantátu pro olympijské hry v roce 1896 v Athénách. Jako oficiální olympijskou hymnu bylo toto dílo přijato Mezinárodním olympijským výborem až v roce 1958.

Olympijskou hymnu rovněž můžeme vnímat jako spojení díla hudebního a slovesného.

6. Olympijský oheň a olympijská pochodeň

Olympijský oheň se zapaluje v Olympii z pravomoci Mezinárodního olympijského výboru.⁵⁹

Olympijská pochodeň je přenosná pochodeň nebo její replika, kterou schvaluje Mezinárodní olympijský výbor a na níž hoří olympijský oheň.⁶⁰

Olympijský oheň tak interpretuje historický význam ohně jako základního elementu lidského života. Olympijský oheň poprvé zaplátl při olympijských hrách v Amsterdamu v roce 1928. Olympijský oheň se zapaluje slunečními paprsky při slavnostním ceremoniálu otevření olympijského roku probíhajícího tradičně vždy v antické Olympii. Pochodeň s ohněm je pak přenášena do místa konání olympijských her. Též zapálení ohně v samotném dějišti olympijských her je součástí slavnostního zahajovacího ceremoniálu, kde plane po celou dobu olympijských her a je slavnostně uhasínán při závěrečném ceremoniálu.

Přenášení ohně prostřednictvím olympijské pochodně probíhá jako běžící olympijská štafeta. Tvůrcem idey olympijské štafety byl významný německý sportovní funkcionář Carl Diem a návrh na její využití prezentoval Mezinárodnímu olympijskému výboru v roce 1934 předseda organizačního výboru XI. Olympijských her Theodor

---

⁵⁸ Olympijská charta, čl. 12

⁵⁹ Olympijská charta, čl. 13.1

⁶⁰ Olympijská charta, čl. 13.2.

Lewald a již při olympijských hrách pořádaných v Berlíně v roce 1936 se na transportu olympijské pochodně z Olympie do Berlína trvajících dvanáct dní podílelo 3075 běžců. V olympijské symbolice štafeta vyjadřuje poselství generací, přenos ohně z generace na generaci, nejmladší generace vyjadřuje naději lidskosti.

7. Olympijský emblém

Olympijský emblém je integrovaný vzor spojující olympijské kruhy s jiným význačným prvkem.⁶¹

Olympijský emblém je grafické ztvárnění olympijských kruhů v kombinaci s jinými symboly jako např. státními vlajkami. Použití musí přispívat k rozvoji olympijského hnutí, nemělo by být na újmu jeho důstojnosti. Jejich vytváření je vázáno na schválení exekutivou Mezinárodního olympijského výboru. Komerční využití emblémů je možné, musí však respektovat příslušné články a prováděcí ustanovení Olympijské charty.

Každé hry mají svůj vlastní a prestižní, a také marketingově chráněný, olympijský emblém. Například pro letní olympijské hry v roce 2004 pořádané Řeckem byla zvolena olivová ratolest. Podle organizátorů her – olivová ratolest („kotinos“, ve staré řečtině jméno pro olivovou větev a také věnec pro vítěze) symbolizuje historickou roli antického Řecka, trvajících cyklus života a také charakter moderních olympijských her, má vystihovat i jednotu mezi minulostí a současností. Univerzálně srozumitelný symbol má být výrazem přátelství, naděje a prostoty, zdrojem inspirace pro sportovce i obyčejné lidi. Modrá a bílá vyvolává v myslích jasné řecké nebe a jeho průzračnost, čistotu a pohyb řeckého moře.⁶²

Z právního hlediska je olympijským emblémem také maskot Olympijských her. Grafické nebo trojrozměrné, více či méně zdařilé, umělecké ztvárnění nejčastěji zvířat, ale i předmětů, vyjadřuje národní tradici hostitelské země, patří k nejnovější symbolice olympijských her.

---

⁶¹ Olympijská charta, čl. 11

⁶² www.olympic.cz/historie, srpen 2012

Emblém České olympijského výboru tvoří barevné olympijské kruhy v kombinaci se státní vlajkou České republiky umístěnou nad nimi a se dvěma lipovými listy pod nimi.

Vlajka je bílá bez lemu a ve středu má emblém Českého olympijského výboru.

Vlastníkem emblému Českého olympijského výboru, stejně jako vlajky, je v souladu s Olympijskou chartou Český olympijský výbor.

Český olympijský výbor je oprávněn vytvářet další odvozené emblémy např. současné logo Český olympijský tým – na bílém podkladu v černém orámování barevné olympijské kruhy a černo, červeno, modrý nápis v češtině a angličtině.

Všechna práva k olympijskému vlastnictví výslovně definovanému Olympijskou chartou, tedy ke kruhům, k vlajce, k heslu, k hymně, a pojmu „olympijské hry, patří Mezinárodnímu olympijskému výboru. Vlastníkem všech práv k olympijské symbolice vytvořených v souladu s Olympijskou chartou a na základě jím deklarovaného oprávnění svědčícího jednotlivým národním olympijským výborům, jako např. emblém, vlajka národního olympijského výboru, a další sekundární, resp. odvozené symboly, je národní olympijský výbor, který je současně povinen zajistit v tomto směru nejvyšší možnou právní ochranu.

K těmto účelům byla vytvořena zákonná norma, upravující podmínky pro jejich veřejné užívání s tím, že za jejich dodržování je v České republice zodpovědný Český olympijský výbor.

8. Olympijská označení

Olympijské označení je vizuální nebo zvukové znázornění, které připomíná olympijské hry, olympijské hnutí nebo některou z jeho složek, popřípadě k nim má vztah nebo jinou souvislost.⁶³

9. Olympijské ceremoniály

Symbolika olympismu se výrazně uplatňuje v jeho různých ceremoniálech. Jedná se o soubor stanovených obřadů, podle předem pečlivě připraveného scénáře, vyjadřující emoce a ztvárňující olympijské myšlenky a principy. Patří k nim především:

- a) Zahajovací ceremoniál olympijských her
- b) Závěrečný ceremoniál olympijských her
- c) Rozdělení cen na olympijských hrách
- d) Zapalování ohně
- e) Štafeta, transport ohně

Idea ceremoniálů se v moderním olympismu objevuje od počátku. Autorem některých je samotný Pierre de Coubertin. Podle něho by olympijské ceremoniály měly mít symbolickou sílu v dimenzi historické, výchovné, umělecké a náboženské, ale ve vazbě na duševní vlastnictví nemají žádnou přímou právně relevantní vazbu.⁶⁴

Zahajovací a závěrečný ceremoniál se koná v přísném souladu s Protokolovou příručkou Mezinárodního olympijského výboru.⁶⁵ Olympijské ceremoniály jsou z hlediska duševního vlastnictví právní kategorií sui generis, jejich právní ochrana bude spočívat in eventum asi zejména v právu na ochranu proti nekalé soutěži.

---

⁶³ Olympijská charta, čl. 14

⁶⁴ Dovalil Josef a kol.: Olymismus, Olympia 2004, str. 1 www.olympic.cz,

⁶⁵ Olympijská charta, čl. 56

VI. Právní ochrana olympijského vlastnictví

Právní ochrana olympijského vlastnictví a především olympijské symboliky je zajišťována systematicky jednak z hlediska národního práva, ale zejména z hlediska mezinárodních práva, resp. z hlediska mezinárodně závazných právních norem.

Právní ochranu olympijské symboliky primárně poskytují speciální mezinárodní právní normy, odbornou literaturou označovanými též jako *lex olimpica*.

Základním pramenem *lex olimpica* je samozřejmě Olympijská charta, dále následuje Mezinárodní úmluva o ochraně olympijského symbolu z Nairobi, regulující status a ochranu olympijské symboliky, které jsou pak základem pro jednotlivé vnitrostátní národní úpravy. Odbornou literaturou bývá mezi základní prameny práva *lex olimpica* začleňována i Bílá kniha sportu z roku 2007.

Mezinárodní právní ochrana olympijských symbolů je současně zajišťována velice silně právními normami působícími v oblasti ochrany duševního vlastnictví v zásadě obecné povahy, především tedy Madridskou dohodou o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14. dubna 1891, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně 2. června 1934, v Nice dne 15. června 1957 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, Pařížskou úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, Bernskou úmluvou o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886, Úmluvou o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví z roku 1976, Smlouvou o známkovém právu z roku 1994, Smlouvou Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském z roku 1996, a Smlouvou Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech z roku 1996.

Vnitrostátní právní ochrana olympijských symbolik navazuje na výše zmíněné mezinárodní úmluvy a v zásadě je tvořena speciálním normativním právním aktem, v České republice zákonem č. 60/2000Sb., o ochraně olympijských symbolik, a současně obecnými právními předpisy, v České republice zejména zákonem č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách, zákonem č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, zákonem č. 40/2009 Sb. trestní zákoník a zákonem č. 200/1990 Sb. o přestupcích a zákonem č. 121/2000Sb o právu autorském.

1. Mezinárodní právní ochrana olympijské symboliky – lex specialis

1.1.Olympijská charta

Olympijská charta je základní mezinárodně všeobecně uznávanou právní normou kodifikující olympismus, jeho základní myšlenky, poslání a právní vztahy v rámci olympismu vznikající.

Z hlediska právní kvalifikace je tento dokument interpretován jako mezinárodní smlouva.⁶⁶ Olympijská charta obsahuje základní zásady, řády a organizační principy olympijských her a olympijského výboru. První verze Olympijské charty byla schválena na návrh Pierre de Coubertina prvním olympijským kongresem v roce 1894, VI. olympijský kongres v roce 1914 ji dále propracoval a rozšířil a definitivní obsah určil pak VII. olympijský kongres v roce 1921 ve švýcarském Lausanne.

Olympijská charta je strukturována jako zakladatelský dokument olympijského hnutí, její součástí jsou závazná výkladová pravidla a prováděcí normy.

Olympijská charta především definuje smysl olympismu, olympijské vlastnictví a upravuje základní právní režim těchto pojmů.

Olympijská charta definuje právní postavení Mezinárodního olympijského výboru, jeho pravomoci, systém, jednotlivé orgány, principy postavení jednotlivých národních olympijských výborů, které jsou mu zcela podřízeny.

Olympijská charta výslovně autorizuje Mezinárodní olympijský výbor k poskytnutí licence k veškerým svým právům nebo jejich jednotlivým, dílčím souborům, třetím osobám, a to za podmínek, které stanoví výkonný výbor Mezinárodní olympijský výbor.

Olympijská charta upravuje základní metodiku právní ochrany olympijského vlastnictví.

Olympijská charta však současně upravuje detailně způsob užití olympijské symboliky národními olympijskými výbory, organizačními olympijskými výbory i jednotlivými sportovci a dalšími subjekty jakkoliv se účastnících nebo podílejících se na

---

⁶⁶ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: Diritto internazionale dello sport 2010, G.Giappichelli Editore 2010, str. 29

olympijském hnutí, včetně masmédií, reguluje rozsah a možnosti reklamy a propagandy v rámci olympijského hnutí.

Olympijská charta se pečlivě zabývá též tématem olympijských emblémů, jejichž vznik a finální podoba je podmíněn souhlasem Mezinárodního olympijského výboru, ale jejichž právní režim lze označit za poněkud volnější než právní režim olympijského vlastnictví definovaného exaktně Olympijskou chartou. Národní olympijský výbor je totiž oprávněn disponovat svým vlastním olympijským emblémem již volným způsobem, tento obchodně a reklamně využívat, aniž by byl ještě povinen odvádět Mezinárodnímu olympijskému výboru část případného výtěžku.

Mezinárodní olympijský výbor vydává závaznou Prováděcí směrnici, která upravuje přesná pravidla pro přípravu, zpracování a tvorbu olympijských emblémů, práva jejich použití a využití, včetně práva poskytování licence třetím osobám.

Z hlediska samotného výkonu práva právní ochrany má podle Olympijské charty samozřejmě opět výhradní právní postavení Mezinárodní olympijský výbor, který je oprávněn učinit jakýkoliv právní úkon nezbytný k zajištění ochrany olympijského vlastnictví.

V rámci jednotlivých systémů a výkonu samotné právní ochrany však Mezinárodní olympijský výbor přenáší podstatnou pravomoc k zajištění právní ochrany olympijského vlastnictví na jednotlivé národní olympijské výbory, které zavazuje k dohledu nad právní ochranou olympijského vlastnictví, jakožto i k výkonu ochrany samotné.

Ve smyslu Olympijské charty jsou pak pravomocí dozorem nad právní ochranou olympijského vlastnictví pověřeny rovněž jednotlivé tzv. organizační výbory Mezinárodního olympijského výboru, ustanovené ad hoc vždy pro účely organizace a pořádání konkrétní edice olympijských her, například při posledních letních olympijských hrách v Londýně, to byl tzv. LOCOG, tj. „The London Organising Committee of the Olympic and Paralympic Games“ (v tomto případě šlo o vyjádření sdružené formy kooperace, když paralympijské hry nespádají pod kompetenci Mezinárodního olympijského výboru a nejsou ani předmětem právní úpravy dané Olympijskou chartou).

V této souvislosti je vhodné zmínit též další specifikum právní ochrany olympijského vlastnictví, které vyjadřuje míru a význam tohoto nehmotného bohatství. Olympijská charta upravující základní principy ochrany olympijského vlastnictví totiž dokonce předpokládá smluvní iniciativu Mezinárodního olympijského výboru, když stanoví, že Mezinárodní olympijský výbor je pověřen uzavřít smluvní vztah s hostitelským městem olympijských her, v rámci kterého se hostitelské město zaváže k respektování Olympijské charty a prohlásí, že olympijské hry budou organizovány „pursuant to and in respect of the Rules and By laws of the Olympic Charter“ tedy „v souladu a s respektem k pravidlům a právem Olympijské charty“.

Takto je zde podtržena důležitost dozoru nad právní ochranou olympijského vlastnictví a současně též obchodní hodnoty jeho jednotlivých atributů a jeho zajištění nejen z hlediska práva veřejného, ale i práva soukromého.

1.1.1. Statut Mezinárodního olympijského výboru podle Olympijské charty

Mezinárodní olympijský výbor je nezisková mezinárodní nevládní organizace s časově neomezenou působností ve formě sdružení se statutem právnické osoby, uznaná Švýcarskou federální vládou v souladu se smlouvou uzavřenou dne 1. listopadu 2000.⁶⁷

Sídlo Mezinárodního olympijského výboru je v Lausanne ve Švýcarsku, olympijském hlavním městě.⁶⁸ Cílem Mezinárodního olympijského výboru ve smyslu Olympijské charty je plnit poslání, úlohu a odpovědnosti, které mu ukládá Olympijská charta.

Rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru mají konečnou platnost. Jakýkoliv spor, týkající se jejich provádění nebo výkladu, může být vyřešen pouze výkonným výborem Mezinárodního olympijského výboru a v určitých případech arbitráží před Arbitrážním soudem pro sport (CAS)⁶⁹.

Za účelem plnění svého poslání a výkonu své úlohy může Mezinárodní olympijský výbor zakládat, nabývat či jinak ovládat jiné právnické osoby, jako jsou nadace a společnosti.

---

⁶⁷ Olympijská charta, čl. 15.1.

⁶⁸ Olympijská charta, čl. 15.2.

⁶⁹ Court of Arbitration for Sport se sídlem v Lausanne, ve Švýcarsku

1.1.2. Statut národních olympijských výborů podle Olympijské charty

Posláním národních olympijských výborů je rozvíjet, propagovat a chránit olympijské hnutí ve své zemi v souladu s Olympijskou chartou.⁷⁰ Národní olympijské výbory jsou podle Olympijské charty povinny podílet se na právní ochraně olympijského vlastnictví, a jak jsem již předeslala, jsou současně oprávněny olympijské vlastnictví v širším slova smyslu tvořit a vlastnit, výslovně Olympijská charta stanoví v tomto směru právo národního olympijského výboru vytvořit svou vlajku, emblém a hymnu.

Národní olympijské výbory vykonávají působnost v oblasti šíření základních principů a hodnoty olympismu ve své zemi, zejména v oblasti sportu a výchovy, zajišťují dodržování Olympijské charty ve své zemi, podporují rozvoj vrcholového sportu i sportu pro všechny, vystupují proti všem formám diskriminace a násilí ve sportu. Mají výlučnou pravomoc zastupovat svou zemi na olympijských hrách - samozřejmě z hlediska olympijského hnutí - a na jiných akcích a soutěžích organizovaných ve více sportovních odvětvích pod patronací Mezinárodního olympijského výboru. Národní olympijské výbory jsou povinny chránit svou autonomii a odolávat všem nátlakům, včetně, avšak nikoli výlučně, nátlaků politické, náboženské či ekonomické povahy, jež jim mohou bránit v plnění Olympijské charty.

Národní olympijské výbory mají právo užívat v rámci své činnosti vykonávané v duchu Olympijské charty některé součásti olympijského vlastnictví, a to vždy na základě předchozího povolení Mezinárodního olympijského výboru a v souladu s Olympijskou chartou a Prováděcími ustanoveními k pravidlům 7-14.⁷¹

V případě zjištění porušení Olympijské charty ze strany národního olympijského výboru učiní výkonný výbor Mezinárodního olympijského výboru vhodná rozhodnutí na ochranu olympijského hnutí v zemi daného národního olympijského výboru podle sankčních opatření vymezených Olympijskou chartou, včetně pozastavení nebo odnětí jeho uznání Mezinárodním olympijským výborem, a to i v případě, kdy právní řád příslušné země brání činnosti tohoto národního olympijského výboru nebo uskutečňování či vyjadřování jeho vůle.

Český olympijský výbor je členem Mezinárodního olympijského výboru a byl v souladu s Olympijskou chartou uznán Mezinárodním olympijským výborem jako

---

⁷⁰ Olympijská charta, čl. 27.1

⁷¹ Olympijská charta, čl. 27.7.4.

národní olympijský výbor České republiky, z čehož pro Český olympijský výbor vyplývá závazek dodržovat při své činnosti Olympijskou chartu a podílet se aktivně na právní ochraně olympijského vlastnictví.

Ve smyslu Olympijské charty má tedy i Český olympijský výbor jakožto člen Mezinárodního olympijského výboru výlučné právo zastupovat „olympijské zájmy“ České republiky na olympijských hrách a v souvislosti s tím odpovídá za prosazování a dodržování Olympijské charty v České republice.

Specifické právní postavení Českého olympijského výboru podtrhuje zákon č. 60/2000Sb., o ochraně olympijských symbolik, který jednak potvrzuje jeho právní status občanského sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů, ale zejména Český olympijský výbor výslovně pověřuje organizací olympijského hnutí v České republice⁷² a výslovně Český olympijský výbor pověřuje k udělování písemného zmocnění třetím osobám k užívání olympijských symbolik⁷³, a zakládá tak tedy specifické zákonné zmocnění.

1.1.3. Základní principy právní ochrany olympijského vlastnictví podle Olympijské charty

Základní metodika právní ochrany olympijského vlastnictví je obsažena v čl. 1 Prováděcích ustanovení k pravidlům 7-14 Olympijské charty. Z právního hlediska lze tento dokument vnímat jako výkladovou a prováděcí normu, která je pro všechny účastníky olympijského hnutí závazná.

Mezinárodní olympijský výbor je podle této metodiky Olympijské charty oprávněn podnikat veškeré vhodné kroky k získání právní ochrany olympijských her a veškerého olympijského vlastnictví ve svůj prospěch.

Každý národní olympijský výbor je dle těchto pravidel právní ochrany vůči Mezinárodnímu olympijskému výboru odpovědný za dodržování 7-14 a prováděcích ustanovení k pravidlům 7-14 Olympijské charty v rámci svého teritoria. Národní olympijské výbory jsou povinny činit opatření k zákazu využívání olympijského vlastnictví, které by bylo v rozporu s těmito pravidly nebo jejich prováděcími ustanoveními a vystupují v této souvislosti na svém vlastním území jako zástupci

---

⁷² Zákon č. 60/2000Sb., o ochraně olympijských symbolik, § 5 odst 1

⁷³ Zákon č. 60/2000Sb., o ochraně olympijských symbolik, § 3 odst. 1

Mezinárodního olympijského výboru sui genesis, když Olympijská charta a Prováděcí ustanovení na národní olympijské výbory delegují věcnou působnost v této oblasti.

Dále je povinen zasadit se o získání ochrany olympijského vlastnictví Mezinárodního olympijského výboru ve prospěch Mezinárodního olympijského výboru. Jestliže národní zákon nebo registrace ochranné známky či jiná forma právního dokumentu uděluje některému národnímu olympijskému výboru právní ochranu pro olympijský symbol nebo jiné olympijské vlastnictví, je tento národní olympijský výbor oprávněn používat výsledná práva pouze v souladu s Olympijskou chartou a s pokyny obdrženými od Mezinárodního olympijského výboru. Národní olympijský výbor se může kdykoliv obrátit na mezinárodní olympijský výbor s žádostí o pomoc při získání výše uvedené ochrany olympijského vlastnictví a při řešení všech sporů, které by mohly v této záležitosti vzniknout se třetí stranou.⁷⁴

1.1.4. Principy užití olympijského vlastnictví podle Olympijské charty

Již zmíněno v úvodu pasáže vztahující se k výkladu o Olympijské chartě, že olympijské vlastnictví je oprávněn využívat výhradně Mezinárodní olympijský výbor a pouze s jeho souhlasem také národní olympijské výbory a další třetí osoby se svolením nebo licenci získanou od Mezinárodního olympijského výboru, anebo národním olympijským výborem v jeho zastoupení, anebo v rámci své vlastní kompetence, a za současného naplnění a respektování zejména následujících zásad a podmínek⁷⁵:

- a) v případě veškerých sponzorských a dodavatelských dohod a veškerých obchodních iniciativ, nesmí toto využívání vážně poškodit zájmy dotčeného národního olympijského výboru, přičemž příslušné rozhodnutí učiní Mezinárodní olympijský výbor po konzultaci s tímto národním olympijským výborem, který obdrží podíl z čistého výnosu z takového využívání;
- b) v případě uzavření licenčních smluv obdrží národní olympijský výbor polovinu veškerého čistého zisku z takového využívání, po odečtení veškerých daní a souvisejících výloh;

Mezinárodní olympijský výbor může podle vlastního uvážení pověřit společností zajišťující rozhlasové a televizní vysílání olympijských her k používání olympijského

---

⁷⁴ Olympijská charta, Prováděcí ustanovení k pravidlům 7-14, čl. 1

⁷⁵ Prováděcí ustanovení k pravidlům 7-14 Olympijské charty, čl. 2

symbolu, olympijských emblémů či jiného olympijského vlastnictví za účelem propagace přenosů z olympijských her.

Mezinárodní olympijský výbor je oprávněn používat olympijský symbol, vlajku, heslo a hymnu podle své vůle a národní olympijské výbory mohou používat olympijský symbol, vlajku, heslo a hymnu pouze v rámci svých neziskových aktivit, jestliže toto používání přispívá k rozvoji olympijského hnutí a neubírá mu na důstojnosti a se souhlasem výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru.

Z hlediska hodnocení povahy právních vztahů vznikajících v této souvislosti na základě Olympijské charty mezi Mezinárodním olympijským výborem a jednotlivými národními výbory je tedy zřejmé, že mohou být dvoustranné (či vícestranné) při poskytování licencí a navazujícím vymezení dalších veškerých nezbytných práv a povinností, anebo jednostranné, pokud národní olympijský výbor užívá olympijské vlastnictví pouze na základě souhlasu Mezinárodního olympijského výboru, tedy na základě jednostranného právního úkonu s tím, že tato varianta bude využívána zejména v jednodušších – ať již z časového, věcného, nebo ekonomického pohledu - záležitostech.

Při kvalifikaci a hodnocení právních vztahů vznikajících na základě Olympijské charty je nezbytné si uvědomit, že s ohledem na její účel, povahu a význam práv a povinností, které upravuje, je předpokládán respekt vůči tomuto právnímu dokumentu a vůči Mezinárodnímu olympijskému výboru, minimálně ze strany jednotlivých národních olympijských výborů, jak opodstatňuje jejich zájem jakožto nositelů a delegovaných vykonavatelů olympijských myšlenek. Každopádně jde o právní vztahy sui genesis, ovlivněné spolkovou formou Mezinárodního olympijského výboru jakožto zastřešujícího subjektu práv, tak stejnou právní formou národních olympijských výborů, mezinárodním rozsahem působení tohoto spolku a specifičností právních vztahů vznikajících ve sportu vůbec.

1.1.5. Vytvoření a používání olympijského emblému

Již jsem zmínila, že Olympijská charta upravuje pečlivě a závazně pravidla pro národní olympijské výbory nebo organizační výbory olympijských her v souvislosti s jejich právem vytvořit si vlastní olympijský emblém.

Olympijská charta vymezuje základní pravidla procesu schvalování návrhu olympijského emblému na půdě Mezinárodního olympijského výboru takto⁷⁶:

- a) návrh emblému je odlišný od ostatních olympijských emblémů,
- b) plocha, kterou zaujímá olympijský symbol obsažený v olympijském emblému, nesmí být větší než jedna třetina celkové plochy tohoto emblému,
- c) olympijský symbol obsažený v návrhu emblému musí být použit jako celek a nesmí být žádným způsobem změněn,
- d) emblém musí být navržen tak, aby jasně vyjadřoval spojitost se zemí příslušného národního olympijského výboru,
- e) rozlišovací prvek na emblému nesmí být omezen na pouhé jméno nebo na zkratku jména země příslušného národního olympijského výboru,
- f) rozlišovací prvek na emblému se nesmí týkat ani olympijských her, ani data nebo určité události, který by ho časově omezoval, a nesmí obsahovat hesla, označení nebo jiné obecné výrazy, které by činily dojem, že mají všeobecný nebo mezinárodní charakter,
- g) návrh emblému organizačního výboru olympijských her dále musí jasně vyjadřovat spojitost s olympijskými hrami pořádanými příslušným organizačním výborem.

Za emblém je Olympijskou chartou považován též každý maskot vytvořený pro konkrétní olympijské hry v této souvislosti ustanoveným organizačním výborem pro olympijské hry. Návrh takovéto maskota musí být předložen ke schválení výkonnému výboru Mezinárodního olympijského výboru.

Organizační výbor pro olympijské hry je povinen zajistit ochranu vlastnictví emblému a maskota olympijských her na národní i mezinárodní úrovni. A to nepochybně již z toho důvodu, že jeho existence je časově vymezena pouze pro období přípravy a organizace konkrétní edice olympijských her. Během přípravy a konání olympijských her a po dobu trvající nejdéle do konce kalendářního roku, v němž se tyto olympijské hry konaly, smí tohoto maskota stejně jako další značky, kresby, odznaky, plakáty, předměty a dokumenty spjaté s olympijskými hrami využívat pouze organizační výbor pro olympijské hry a po jeho zániku národní olympijský výbor hostitelské země.

---

⁷⁶ Prováděcí ustanovení k pravidlům 7-14 Olympijské charty, čl. 4

Olympijská charta v tomto směru upravuje poněkud specifickým, až možná z pohledu práva, resp. relevantních mezinárodních národních i právních norem, diskutabilním způsobem, další vývoj dispozičních práv k tomuto emblému když stanoví, že po uplynutí tohoto období přecházejí všechna práva na využití emblému, maskota a dalších značek, kreseb, odznaků, plakátů, předmětů a dokumentů bez jakéhokoliv omezení na Mezinárodní olympijský výbor. V případě potřeby a v nezbytné míře budou organizační výbory pro olympijské hry a/nebo národní olympijské výbory jednat za tímto účelem jako delegovaní správci olympijského vlastnictví výlučně ve prospěch Mezinárodního olympijského výboru ⁷⁷, na který dispoziční práva k emblému dle aktuálních právních možností pravděpodobně převedou ještě před svým zánikem.

Tato normativní úprava opět naznačuje, že Olympijská charta, byť je v mezinárodním měřítku akceptována a uznávána jako základní kámen *lex olimpica* a de facto jako všeobecně závazná právní norma, má z právního hlediska své nedostatky a v mnoha směrech působí spíše jako deklaratorní akt nebo etické pravidlo, které pak v zájmu olympismu a v zájmu právní ochrany olympijského vlastnictví musí být aplikováno v režimu jednotlivých dotčených právních systémů a za nezbytné součinnosti tzv. povinných subjektů. Je nepochybné, že Mezinárodní olympijský výbor disponuje v tomto směru účinnými donucovacími prostředky ve formě sankčních opatření, působících však pouze interně, v rámci olympijského hnutí.

1.1.6. Reklama a propaganda podle Olympijské charty

Článek 51 Olympijské charty je další významnou právní normou z hlediska úpravy užití a ochrany olympijské symboliky, když zakotvuje základní principy reklamy a propagandy v olympijském hnutí. Olympijská charta pověřuje Výkonný výbor Mezinárodního olympijského výboru, aby určil principy a podmínky, za jakých je možno provádět jakoukoli formu reklamy či jiné publicity.

Základním principem v tomto směru je pravidlo, že na stadionech a sportovištích, ani nad nimi a na jiných soutěžních místech, která jsou považována za součást olympijských prostor, není povolena žádná forma reklamy. Obchodní instalace a reklamní tabule nejsou povoleny ani na stadionech ani na dalších sportovištích.

---

⁷⁷ Prováděcí ustanovení k pravidlu 51 Olympijské charty, čl. 4

Všechny smlouvy organizačního výboru olympijských her obsahující jakýkoliv prvek reklamy, včetně práva nebo licence na používání emblému nebo maskota olympijských her, musí být v souladu s Olympijskou chartou a musí respektovat instrukce výkonného výboru Mezinárodního výboru, jinak jsou neplatné. Totéž se vztahuje na smlouvy týkající se zařízení pro měření času a výsledkových tabulí, jakož i vysílání jakékoliv znělky v televizních programech. Důsledky porušení těchto pravidel je v kompetenci výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru.

Prováděcí ustanovení k pravidlu 51 dále detailně upravují způsob a rozsah reklamy realizované prostřednictvím nominovaných sportovců, tj. olympioniků, a to jak v průběhu olympijských her, tak v tzv. přechodném období, tj. období bezprostředně předcházející olympijské hry a období ... měsíců po jejich ukončení.

Na osobě, sportovním úboru, doplňcích, respektive na žádném druhu oblečení nebo vybavení, které nosí nebo používají sportovci nebo další účastníci olympijských her, se nesmí objevit žádná forma obchodní či jiné reklamy nebo propagandy s výjimkou označení výrobce daného zboží nebo vybavení tak, které se ale může na každém kusu oblečení objevit pouze jednou, pod podmínkou, že toto označení nebude provedeno nápadně pro reklamní účely. Za reklamu provedenou na oblečení sportovce nápadně bude považován případ, kdy označení výrobce přesáhne 20 cm^2 a v případě výrobce obuvi logo výrobce přesáhne 6 cm^2 . Podobné omezení platí i pro sportovní vybavení olympioniků, tedy sportovní náradí, de dokonce Olympijská charta výslovně stanoví, že každé označení výrobce přesahující 10 % celkové plochy vybavení vystavovaného při soutěži bude posuzováno jako provedené nápadně, tedy v rozporu s Olympijskou chartou. A žádné označení výrobce na sportovním náradí nesmí přesáhnout 60 cm^2 . Precisně je Olympijskou chartou regulován i rozsah reklamy na sportovních doplňcích, kde každé označení výrobce přesahující 6 cm^2 bude posuzováno jako provedené nápadně.⁷⁸ Porušení těchto pravidel může mít pro sportovce skutečně fatální důsledky, protože může být postižen pro sportovce tou nejtěžší Olympijskou chartou připouštěnou sankcí, a to diskvalifikací.

---

⁷⁸ Prováděcí ustanovení k pravidlu 51 Olympijské charty, čl. 1

Mezinárodní Úmluva o ochraně olympijského symbolu z Nairobi

Na základě zesilujících iniciativ olympijského hnutí směřujících k posílení právní ochrany olympijského symbolu pěti kruhů na mezinárodní úrovni se jevil jako zásadní ochrana v největším možném rozsahu, s eliminací případných limitací z hlediska zeměpisného, časového nebo věcného, jinak obvykle náležejících k principům ochrany rozlišujících označení a znaků v jednotlivých vnitřních právních řádech.

První návrh úpravy mezinárodní ochrany olympijského symbolu v určité protokolární formě byl vypracován jako „Návrh Protokolu“ na půdě Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) a tento dokument se následně stal základním textem Nairobské Úmluvy jakožto nezávislého nástroje mezinárodní právní ochrany olympijských symbolik.⁷⁹

Nairobská Úmluva (Nairobi Treaty on the Protection of the Olympic Symbol) byla přijata diplomatickou konferencí za účasti dvaceti jednoho státu v Nairobi dne 26. září 1981, které se zúčastnila i delegace tehdejší Československé socialistické republiky, a byla předložena k ratifikaci účastnických států dne 24. října 1981. V účinnost vešla jeden měsíc po přijetí třetí ratifikace, tj. 25. září 1982, jak předpokládal čl. 6 Úmluvy.

Nairobská Úmluva je součástí souboru 23 dohod upravujících na mezinárodní úrovni ochranu duševního vlastnictví pod dozorem Světové organizace duševního vlastnictví, a je touto institucí považována za součást pramenů práva duševního vlastnictví.⁸⁰

Základním principem Úmluvy je závazek účastnického státu odmítnout nebo prohlásit za neplatnou registraci jakéhokoliv označení, a zakázat patřičnými zákonnými opatřeními užití jakéhokoliv označení, nebo jiného znaku v jakémkoliv grafickém zpracování, které obsahuje nebo se skládá z Olympijského symbolu nebo jiné symboliky definovaných Olympijskou chartou, pro obchodní účely s výjimkou pro případ udělení souhlasu Mezinárodního olympijského výboru.

Česká republika ratifikovala Nairobskou Úmluvu prostřednictvím svého velvyslance v Keni dne 22. prosince 1982 a zavedla do svého právního řádu prostřednictvím zákona č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik.

---

⁷⁹ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: *Diritto internazionale dello sport*, G. Giappichelli editore 2010, str. 53

⁸⁰ www.wipo.int/wipo_administered_treaties

Z hlediska právní ochrany olympijské symboliky má Nairobská Úmluva dle mého názoru zásadní význam, protože její signatáři přejímají její principy ochrany olympijské symboliky do vlastních národních zákonodárství a olympijské symbolice tak poskytují zákonnou ochranu, a to v celosvětovém měřítku, což je jednoznačně efektivnější právní ochrana, než jaká je dána Olympijskou chartou.

1.2. Bílá kniha o sportu

„ Sport tvoří součást dědictví každého muže a ženy a nelze jej ničím nahradit“

Pierre de Coubertin

Dokument vydaný Komisí Evropských společenství v roce 2007 pod názvem Bílá kniha o sportu lze považovat nepochybně jako obecný pramen lex sportiva a jako deklaratorní normu se silným etickým podtextem omezenou prostorem Evropského společenství. Nepochybně lze i v této normě vyzorovat jistou vazbu na lex olimpica, ale nikoliv přímo k tématu právní ochrany olympijského duševního vlastnictví.

Význam Bílé knihy ve vztahu k lex olimpica je dán podle mého názoru primárně jejím smyslem chránit kult sportu jako základního elementu zdravého lidského života, který je esenciálním předpokladem pro zdravý vývoj celé společnosti jako takové, což má jak právní, tak především ekonomické aspekty. Bílá kniha o sportu jednoznačně vychází z principů olympijské myšlenky, jak podtrhuje již citace Pierre de Coubertina obsažená v samém úvodu Bílé knihy. Jejím významným tématem je též boj proti dopingu.

Bílá kniha vychází z definice sportu jako společenského a ekonomického jevu narůstajícího významu, jenž význačným způsobem přispívá k naplňování strategických cílů solidarity a prosperity, vytčených Evropskou unií. Olympijský ideál rozvoje sportu na podporu míru a porozumění mezi jednotlivými národy a kulturami a rovněž výchovy mladých lidí se zrodil v Evropě a záštitu nad ním převzal Mezinárodní olympijský výbor a evropské olympijské výbory.⁸¹

---

⁸¹ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: Diritto internazionale dello sport, G. Giappichelli Editore 2010, str. 362

Bílá kniha v zájmu jasnosti a jednoduchosti používá definici sportu, jak ji zavedla Rada Evropy: „veškeré formy tělesné aktivity, které jsou provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, utvoření společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“⁸²

Bílá kniha se zaměřuje na společenskou roli sportu, jeho narůstající hospodářský rozměr a jeho organizaci v Evropě. A v této souvislosti naznačuje související ekonomické důsledky a deklaruje, že konkrétní návrhy na další činnosti Evropské unie jsou shrnuté v akčním plánu pojmenovaném po Pierre de Coubertinovi.

Vzhledem k tomu, že Bílá kniha o sportu je s ohledem na svou formu jen tzv. komunikací Komise Evropských společenství, bez jakýchkoliv direktivních právních důsledků, a vyjadřuje ve vztahu k evropské lex sportiva významnou iniciativu. Zahraniční odborná literatura zařazuje tento dokument do tzv. kategorie „soft law“, tedy do kategorie pravidel bez právní formy a právně nezávazných, které však evokují a/nebo mají skutečný praktický účinek.⁸³

Význam Bílé knihy o sportu pak jednoznačně podpořil svým usnesením ze dne 8. května 2008 též Evropský parlament, který se plně ztotožnil s filosofií a s významem sportu pro evropskou společnost deklarovanými Bílou knihou a vyzval Komisi Evropských společenství, evropské vlády a instituce, evropské sportovní federace, resp. sportovní federace působící na teritoriu Evropy, k přímé realizaci a k dalšímu prohlubování myšlenek a cílů definovaných Bílou knihou o sportu.

---

⁸² www.europa.eu/sport, Bílá kniha o sportu, COM/391/2007, čl. 1

⁸³ Tognon Jacopo : Diritto comunitario dello sport, G.Giappichelli Editore 2009, str. 311

2. Národní právní ochrana olympijské symboliky – *lex specialis*

Pro právní ochranu olympijské symboliky na národní úrovni jednotlivých států účastnících se na olympijském hnutí, jsou východiskem základní normy *lex olimpica*, tedy Olympijská charta a Mezinárodní Úmluva o ochraně olympijského symbolu z Nairobi.

V České republice je základním pramenem *lex olimpica* zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik.

Z hlediska interpretačního lze za významný právně relevantní dokument považovat též tzv. Metodiku vydanou Českým olympijským výborem, kterou lze považovat v rámci českého státu za „prováděcí předpis“ k Olympijské chartě, ale obecnou právní závaznost tento dokument nemá.

Národní právní ochrana olympijské symboliky je současně zajištěna obecně závaznými právními předpisy a právními předpisy vztahujícími se mimo jiné i k ochraně duševního vlastnictví.

Státy, které v náročném výběru Mezinárodního olympijského výběru uspěly se svou kandidaturou a staly se pořadatelskou zemí olympijských her, většinou v této souvislosti posilují ještě ad hoc právní ochranu olympismu a olympijského vlastnictví, když vydávají při této příležitosti speciální interní právní normy směřující k zajištění organizačních i právních potřeb olympijských her, jejichž pořádáním byly pověřeny, často až na úrovni zákonů.

Italský parlament přijal dne 17. srpna 2005 zákon č. 167 nazvaný „Opatření na ochranu olympijského symbolu ve vztahu k pořádání Zimních olympijských her „Torino 2006“.⁸⁴ Tento zákon odkazuje výslovně na Úmluvu z Nairobi z roku 1981 a navazující zákon Italské republiky č. 434/1985 ze dne 24. července 1985 o ochraně olympijské symboliky a již zavedené principy právní ochrany a výlučnost užívání olympijského vlastnictví ze strany Mezinárodního olympijského výboru a italského národního olympijského výboru posiluje dále ve vazbě na zimní olympijské hry Torino 2006. V článku 2. odst 3) zákon výslovně deklaruje „divieto di commercializzazione parassita“ tj. zákaz parazitního obchodování, jednání současně výslovně označeného

---

⁸⁴ www.normativa.it, legge 17 agosto 2005 n. 167 Misure per la tutela del simbolo olimpico in relazione allo svolgimento dei Giochi invernali „Torino2006“.

jako „ambush marketing“ a definovaného jako „ úmyslná činnost směřovaná k dosažení zisku souběžná s činnostmi vykonávanými ziskovými nebo neziskovými institucemi oprávněnými k tomu autoritami pověřenými organizací olympijských her.“ jako a v čl. 3 pověřuje správou a výkonem dozoru nad dodržováním tohoto zákona různé složky italské policie a současně upravuje správní sankce za porušení zákona ve výši 1.000,- až 100.000,- EUR.

Po vítězství své kandidatury pro uspořádání XXIX. Letních olympijských her 2008, vydala Čína speciální právní normu pro ochranu olympijských symbolů, tzv. Regulations on the Protection of the Olympic Symbols, kterým pod právní ochranou olympijských symbolů vztáhla nejen slova, známky, označení a jiné znaky týkající se olympijského symbolu, ale rovněž předměty obvykle chráněné autorským právem, jako například design olympijských medailí nebo statistiky a databáze vztahující se k olympijským hrám.⁸⁵

V souvislosti s přípravou XXX. Letních Olympijských her přijal britský parlament v roce 2006 zákon nazvaný „London Olympic Games and Paralympic Games Act“, který velmi detailně upravuje základní soukromoprávní a veřejnoprávní mechanismy zajišťující přípravu olympijských her, tak průběh samotných olympijských her, včetně výslovné regulace ochrany olympijských symbolik, sponzorských a reklamních aktivit v období londýnských olympijských her.

Z legislativního hlediska je zajímavé, že vládní návrh tohoto zákona z roku 2005 si nechala britská vláda nejprve schválit Mezinárodním olympijským výborem. Tento zákon výslovně stanoví povinnost pověřeného Státního sekretáře (Secretary of State) respektovat jakýkoliv požadavek Mezinárodního olympijského výboru, definuje jednotlivá omezení v reklamě související s aplikací lex olimpica v tzv. olympijském období a upravuje i sankce za porušení těchto zákonných ustanovení, včetně pokuty až do výše 20.000,-GBP. Zákon rovněž jednoznačně definuje status a konkrétní pravomoci Londýnského organizačního výboru pro olympijské hry („LOCOG“), což má z hlediska

---

⁸⁵ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: Diritto internazionale dello sport, G.Giappichelli Editore 2010, str. 41

právní efektivity tohoto předpisu i účelu ochrany olympijské symboliky a boje s ambush marketingem nepochybně velice praktický význam.⁸⁶

Podstatným je pak především Dodatek 2⁸⁷ tohoto zákona, nazvaný „Ochrana Olympijského symbolu“, kterým zákon velice pečlivě řeší ochranu olympijské symboliky s tím, že v samém úvodu předmětného dodatku deklaruje, že se tímto zákonem doplňuje již existující Zákon o ochraně Olympijského symbolu z roku 1995 (The Olympic Symbol Protection Act 1995).

Z historického hlediska a dalšího vývoje lex olimpica zajišťující právní ochranu olympijského vlastnictví však budou mít zajisté velký význam též polemiky odborné veřejnosti o právní kvalitě tohoto zákona samozřejmě též navazující soudní praxe, a to především v souvislosti s velmi širokými a exkluzivními pravomocemi udělenými přílohou 4 zákona Londýnskému organizačnímu výboru pro olympijské hry („LOCOG“) pro udělování práva třetím osobám užívat a využívat „jakékoliv vizuální nebo slovní zobrazení nebo vyjádření jakékoliv asociace s londýnskými olympijskými hrami“. Stejně jako se skutečným uplatněním zákazu pod hrozbou přísných sankcí užívat slova „hry“, „dva tisíce dvanáct“, „2012“ a „dvacet dvanáct“ v jakémkoliv spojení nebo kombinaci s výrazy „zlato“, „stříbro“, „bronz“, „Londýn“ anebo „léto“.⁸⁸

I tato specifická, a z ryze právního pohledu pravděpodobně vůbec ne dokonalá, právní úprava na území státu s vyspělou právní tradicí a právním vědomím a s vysokým respektem k právnímu pořádku dosvědčuje, jak specifické postavení lex olimpica má i v tak tradičním právním státě jako Velká Británie bezpochyby je, jak silnou snahu o jednoznačný a přísný právní pořádek ve vztahu k ochraně olympijského vlastnictví byla v daném případě v návaznosti na přípravu organizace olympijských her lex olimpica evokovala.

---

⁸⁶ Greppi Edoardo, Vellano Michelle: *Diritto internazionale dello sport*, G.Giappichelli Editore 2010, str.

65

⁸⁷ London Olympic Games and Paralympic Games Act 2006, Schedule 2 – Olympic Symbol Protection, www.legislation.gov.uk

⁸⁸ www.couchmanllp.com, Daniel Lowen: „The London Olympic Games and Paralympic Games Act 2006“, publikováno 3. března 2006

2.1. Zákon o ochraně olympijských symbolik

Navzdory skutečnosti, že první návrh zákona směřující k ochraně olympijské symboliky na území českého státu byl zaznamenán již v roce 1985 jakožto důsledek ratifikace Nairobské Úmluvy ze strany tehdejšího Československa v roce 1982, ke skutečnému projednávání byl návrh zákona o ochraně olympijské symboliky předložen až v roce 1999, což byl shodou okolností rok stého výročí založení Českého olympijského výboru. Jednak nutnost naplnit závazek České republiky vyplývající z Nairobské Úmluvy, ale též nutnost zajištění zákonné ochrany olympijské symboliky, před zneužíváním, resp. neoprávněným užíváním ze strany třetích osob, vedla poslaneckou iniciativu k předložení návrhu zákona o ochraně olympijských symbolik.⁸⁹

Zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik nabyl účinnosti dnem 1. května 2000 a upravuje *některá* práva a povinnosti v souvislosti s užíváním olympijských symbolik a ochranou před jeho zneužitím na území České republiky v pouhých sedmi paragrafech.

Účelem zákona je posílení myšlenky a ducha olympijského hnutí.

Zákon plně respektuje definice Olympijské charty a Nairobské úmluvy, když vymezuje olympijská symbolika takto: (i) Olympijský symbol, (ii) Olympijská vlajka, (iii) Olympijské heslo, (iv) Olympijský oheň, (v) Olympijská pochodeň, (vi) Olympijská hymna, (vii) Olympijské emblémy, (viii) výrazy „olympijský“ a „olympiáda“.

Zákon potvrzuje, že olympijská symbolika jsou registrována podle platných právních předpisů a mezinárodních dohod na ochranu průmyslového a duševního vlastnictví, jimiž je Česká republika vázána. Těmito předpisy jsou zejména vyhláška č. 65/1975Sb. o Madridské dohodě o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14. dubna 1891, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně 2. června 1934, v Nice dne 15. června 1957 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, ve znění vyhlášky č. 78/1985 Sb.

---

⁸⁹ Sněmovní tisk 293/1999, www.psp.cz, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 3. volební období 1998-2002

Ustanovení § 3 Zákona výslovně stanoví, že jakékoliv užívání olympijských symbolik nebo jakéhokoliv označení obsahující olympijská symbolika nebo jejich část, pro obchodní, reklamní nebo jiné obdobné účely je možné pouze na základě předchozího písemného zmocnění, které může udělit pouze Český olympijský výbor.

Podle ustanovení § 4 zákona je řešení sporů týkajících se práv a povinností tohoto zákona v pravomoci příslušného soudu, což je s výslovným odkazem na ustanovení § 9 odst. 3 písmeno c) písm.e) zákona č. 99/1963Sb., občanského soudního řádu, místně příslušný krajský soud.

Český olympijský výbor nebo oprávněná osoba je ve smyslu zákona výslovně oprávněna domáhat se škody, která byla způsobena neoprávněným užitím olympijských symbolik. V této souvislosti se jeví nepochybně jako zajímavá úvaha, koho tímto zákon legitimuje do pozice „oprávněné osoby“, protože zákon, ani jiný právní předpis se touto otázkou nezabývá. Je tedy zřejmé, že bude vždy záležet na právním posouzení a právním zhodnocení konkrétního soudu, který bude muset vycházet primárně z Olympijské charty a důsledně aplikovat odpovídající pravidla Olympijskou chartou stanovená. V tomto kontextu pak může být oprávněnou osobou nepochybně sportovec – olympionik nebo právnická osoba jakožto oficiální partner olympijského týmu nebo olympijského výboru.

Ustanovením § 5 Zákon jen velice obecně a stručně zakotvuje status Českého olympijského výboru jakožto subjektu oprávněného řídit a organizovat olympijské hnutí České republiky, když ve vztahu na jeho právní postavení pouze deklaruje, že je občanským sdružením a dále odkazuje na zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

Zákon dále v ustanovení § 6 stanoví, že symboly Českého olympijského výboru jsou zejména emblém a vlajka Českého olympijského výboru s tím, že Český olympijský výbor může vytvářet i další odvozené olympijské symboly. Symboly Českého olympijského výboru jsou v souladu se Zákonem zapsány jako ochranné známky do rejstříku ochranných známek.

2.2. Metodika užívání olympijské symboliky vydaná Českým olympijským výborem

Metodiku užívání olympijské symboliky lze označit za prováděcí a výkladovou normu k Olympijské chartě a současně též k zákonu č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik vydávanou Českým olympijským výborem jednou za čtyři roky pro konkrétní olympijský cyklus, v současné době je tedy závazná Metodika Českého olympijského výboru pro užívání olympijských symbolik a emblémů účinná pro olympijský cyklus 2009-2012, tedy od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2012.

Účelem Metodiky je vymezení práv a povinností při užívání olympijských symbolik a emblémů v Metodice definovaných a jejich ochrana před zneužitím, ochrana dobrého jména Českého olympijského výboru a propagace olympijských her, a myšlenky olympismu vůbec, na území České republiky.⁹⁰

Pokud jde o definice a základní pravidla užívání olympijské symboliky, pak Metodika vychází samozřejmě z Olympijské charty a ze zákona o ochraně olympijských symbolik č. 60/2000 Sb. Metodika vymezuje porušení pravidel užívání olympijských symbolik a emblémů a stanoví způsob dohledu nad dodržováním povoleného způsobu užívání.

Český olympijský výbor má výhradní právo tuto Metodiku kdykoli změnit nebo nahradit Metodikou novou, a to vždy formou jednostranného vyhlášení prostřednictvím zveřejnění v obchodním věstníku a na oficiálních internetových stránkách Českého olympijského výboru.

Metodika je zveřejňována v obchodním věstníku a na oficiální stránce Českého olympijského výboru a dle své Preambule je závazná pro všechny dotčené subjekty, zejména pro osoby, kterým bylo uděleno oprávnění užívat olympijské symboliky a/nebo olympijské emblémy. Z právního hlediska nezbyvá než tuto metodiku vnímat jako interně závaznou normu, s právními účinky působícími uvnitř určitého systému právních vztahů vymezeným působností Českého olympijského výboru.

Metodika v souladu s ustanovením § 3 zákona o ochraně olympijských symbolů stanoví, že je zakázáno bez předchozího písemného zmocnění dle čl. 2.1.3 této

---

⁹⁰ www.olympic.cz – Preambule Metodiky užívání olympijské symboliky 2009-2012

Metodiky užívání jakéhokoli označení, které tvoří nebo obsahuje olympijská symbolika nebo jejich část. Metodika definuje závazným způsobem všechny základní pojmy aplikované v souvislosti s užíváním olympijské symboliky a subjekty olympijského hnutí působící na teritoriu České republiky.

Metodika deklaruje společnost Česká olympijská, a.s. jako oficiální marketingovou agenturu Českého olympijského výboru a vymezuje její působnost.

Česká olympijská, a.s. byla založena v roce 1997 jediným akcionářem, kterým je doposud Český olympijský výbor, a od svého vzniku je jedinou oficiální a mezinárodně uznávanou marketingovou agenturou Českého olympijského výboru a podílí se na zajištění a organizaci účasti Českého olympijského týmu na olympijských hrách. Předmětem činnosti této společnosti jsou obchodní, marketingové a reklamní aktivity, které jsou realizovány v souvislosti s propagací olympijské symboliky a olympijských myšlenek.⁹¹ V souladu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 60/2000Sb. o ochraně olympijských symbolik je tato společnost Českým olympijským výborem zmocněna mimo jiné k udílení práva užívání olympijských symbolik a emblémů třetím osobám k marketingovým účelům a za tímto účelem vytváří ve čtyřletých olympijských cyklech stabilní partnerství s finančně silnými společnostmi a směrem k těmto partnerům realizuje smluvní závazky. Díky prostředkům získaných ze strany partnerů Českého olympijského týmu se Česká olympijská, a.s. podílí významným způsobem na zajištění finančních prostředků nezbytných pro účast Českého olympijského týmu na olympijských hrách včetně materiálního zabezpečení přípravy. Česká olympijská, a.s. současně zajišťuje mediální prezentaci partnerů Českého olympijského týmu.

Metodika výslovně stanoví, že kontrolu dodržování pravidel pro používání olympijských symbolik a emblémů a právní ochranu olympijských symbolik a emblémů vykonává v České republice Český olympijský výbor a na základě jeho zmocnění uděleného v souladu se zákonem pak též společnost Česká olympijská, a.s. V praxi to znamená, že Česká olympijská, a.s. v rámci své jednoznačně vymezené působnosti společně s Českým olympijským výborem uzavírá například smlouvy s jednotlivými členy Českého olympijského týmu regulující vzájemná práva a povinnosti olympioniků a Českého olympijského výboru, resp. České olympijské, a.s. při příležitosti konkrétních letních nebo zimních olympijských her, smlouvy s obchodními partnery –

---

⁹¹ www.olympic.cz – Metodika užívání olympijské symboliky 2009-2012, str. 4

členy sponzorského poolu Českého olympijského výboru, resp. České olympijské, a.s., s mediálními partnery, apod. a současně pak průběžně nejen v období olympijského roku, ale v mezidobí jednotlivých olympijských her dozoruje dodržování pravidel pro používání Olympijských symbolik a emblémů a nezbytnou právní ochranu.

2.2.1. Základní principy ochrany olympijské symboliky podle Metodiky Českého olympijského výboru

Účelem Metodiky je posílit systém ochrany nastavením konkrétních pravidel užívání olympijské symboliky a olympijských emblémů na území České republiky jednotlivými účastníky olympijského hnutí a/nebo jejich sponzory a obchodními partnery v praxi, anebo mimo území České republiky členy Českého olympijského týmu a/nebo jejich sponzory a obchodními partnery, a dále pravidla pořizování a užívání fotografií, audiovizuálních záznamů pořízených na olympijských hrách i fotografie zúčastněných sportovců a členů doprovodných týmů.

Metodika upravuje pro užívání olympijské symboliky a emblémů vycházející samozřejmě primárně z Olympijské charty takto:

- 1) Český olympijský výbor může využívat práva vyplývající z další symboliky Mezinárodního olympijského výboru a pouze v souladu s instrukcemi jeho výkonného výboru,
- 2) Mezinárodní olympijský výbor podporuje ve spolupráci s Českým olympijským výborem využití olympijského symbolu na poštovních známkách vydávaných příslušnými státními orgány,
- 3) Použití olympijského symbolu, vlajky ohně, hesla a hymny k jakýmkoliv reklamním, obchodním i výtvarným účelům je vyhrazeno pouze Mezinárodnímu olympijskému výboru, třetím osobám pouze s jeho souhlasem,
- 4) Olympijský symbol a olympijské emblémy Mezinárodního olympijského výboru mohou být využívány Mezinárodním olympijským výborem nebo jím pověřenou osobou na území určitého národního olympijského výboru pokud jsou splněny následující podmínky:
  - a) u všech sponzorských smluv, dodávek a obchodních činností v zásadě pod podmínkou, že toto využití nezpůsobí vážnou újmu zájmům příslušného národního olympijského výboru, s tím, že

- národní olympijský výbor obdrží část čistého výtěžku z tohoto využití v rozsahu dohody s Mezinárodním olympijským výborem,
- b) u licenčních smluv pod podmínkou, že národní výbor obdrží alespoň polovinu veškerého čistého zisku z tohoto využití po odečtení všech daní a výloh s tím spojených,
  - c) Mezinárodní olympijský výbor uděluje subjektům zajišťujícím televizní vysílání povolení používat Olympijský symbol a Olympijské emblémy k propagaci olympijských her.⁹²

Každý národní olympijský výbor nebo organizační výbor pro olympijské hry, který chce použít svůj Olympijský emblém k reklamním, obchodním nebo výtěžným účelům buď přímo, nebo prostřednictvím třetí osoby musí dodržovat obecná pravidla ochrany a zajistit též jejich dodržování třetí osobou.

Všechny smlouvy nebo dohody platné na území České republiky, včetně těch, které uzavírá organizační výbor pro olympijské hry, podepisuje nebo schvaluje Český olympijský výbor nebo, na základě jeho zmocnění, Česká olympijská, a.s.

Související smluvní vztahy vznikající v rámci působnosti České olympijského výboru musí být podrobeny následujícím zásadám:

- 1) olympijský emblém vytvořený Českým olympijským výborem nebo jeho logo může být užíváno pouze pro jeho vlastní reprezentaci. Tento emblém, stejně jako další chráněná symbolika Českého olympijského výboru, která se vztahuje k olympismu, nemůže být použita k jakýmkoliv reklamním, obchodním nebo výtěžným účelům na území jiného národního olympijského výboru bez jeho předchozího písemného souhlasu a bez souhlasu Českého olympijského výboru,
- 2) doba účinnosti jakékoliv smlouvy uzavřené organizačním výborem pro olympijské hry nesmí v žádném případě překročit termín 31. prosince roku konání příslušných olympijských her,
- 3) užití Olympijského emblému musí přispívat k rozvoji olympijského hnutí a nesmí se dotýkat jeho důstojnosti,

---

⁹² www.olympic.cz – Metodika užívání olympijské symboliky 2009-2012, str. 9

- 4) jakékoliv spojování Olympijského emblému s výrobky nebo službami je zakázáno, pokud je neslučitelné se základními principy Olympijské charty nebo úlohou Mezinárodního olympijského výboru ve smyslu Olympijské charty,
- 5) Český olympijský výbor je na území České republiky odpovědný Mezinárodnímu olympijskému výboru za dodržování výše uvedených pravidel a jejich prováděcích ustanovení. V této souvislosti je zejména povinen učinit opatření k zákazu využívání olympijského symbolu, vlajky, hesla a hymny, které by odporovalo těmto pravidlům nebo jejich prováděcím ustanovením,
- 6) na žádost Mezinárodního olympijského výboru předloží národní olympijský výbor nebo organizační výbor pro olympijské hry, jejímž je účastníkem.

Český olympijský výbor je povinen vynaložit úsilí k zajištění právní ochrany označení „olympijský“ a „olympiáda“ ve prospěch Mezinárodního olympijského výboru. Český olympijský výbor je oprávněn požádat Mezinárodní olympijský výbor o součinnost při zajištění ochrany olympijské symboliky i při řešení sporů případně vznikajících v této souvislosti.⁹³

Český olympijský výbor má právo využívat olympijskou symboliku Mezinárodního olympijského výboru, (tj. olympijský symbol, vlajku, heslo a hymnu) pouze v rámci své nevýdělečné činnosti, a za předpokladu, že takového využití přispívá k rozvoji olympijského hnutí a nesnižuje jeho důstojnost, a samozřejmě s písemným souhlasem výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru.

Metodika současně upravuje základní pravidla pro použití chráněné symboliky Českého olympijského výboru. Symboliku Českého olympijského výboru tvoří například logo Českého olympijského výboru, logo Českého olympijského týmu, logo společnosti Česká olympijská, a.s., logo Českého klubu Fair Play, logo Czech Junior team, logo Českého klubu olympioniků a další loga a slovní výrazy jmenované Metodikou v čl. 2 oddílu 6.⁹⁴

Základní pravidla pro použití chráněné symboliky Českého olympijského výboru podle Metodiky jsou tato:

---

⁹³ www.olympic.cz – Metodika užívání olympijské symboliky 2009-2012, str. 10

⁹⁴ www.olympic.cz – Metodika užívání olympijské symboliky 2009-2012, str. 12

- 1) chráněná symbolika nesmí být použita k propagaci jakéhokoliv výrobku nebo organizace, kromě výrobků partnerů Českého olympijského týmu i samotné propagace partnera Českého olympijského týmu,
- 2) chráněná symbolika nesmí být použita ke komerčním účelům nebo pro označení komerční publikace nebo textu, kromě publikací či textů partnerů Českého olympijského týmu,
- 3) chráněná symbolika nesmí být zobrazena na oblečení, kromě oblečení českého olympijského týmu a reklamního oblečení (trička apod.) partnerů Českého olympijského týmu,
- 4) chráněná symbolika může být použita pouze v rámci úvodníku nebo článku v tisku, který se vztahuje k olympijským hrám, nesmí se však objevit na stránce, na níž jsou uvedeni sponzoři, kteří nejsou partnery Českého olympijského týmu.

Pro účely zajištění správného použití chráněné symboliky Českého olympijského výboru musí být ve smyslu Metodiky před každým zamýšleným použitím podána písemná žádost o souhlas, pokud tento souhlas není udělen generelně samostatnou marketingovou smlouvou. Součástí této žádosti musí být ukázka grafické podoby prezentace, jejíž mají být symbolika součástí. V případě schválení žádosti musí být Českému olympijskému výboru zaslán exemplář konečné verze použité chráněné symboliky.

Jak lze dovodit ze způsobu označení těchto pravidel a kritérií upravovaných Metodikou, jde o pravidla kritéria základní a lze se tedy oprávněně domnívat, že Český olympijský výbor může tato pravidla a kritéria dále rozvádět a specifikovat, a také v případě potřeby nepochybně i interpretovat. Metodika se i v této části projevuje tedy jako soubor určitých norem a pravidel pro jednání a chování subjektů účastnících se olympijského hnutí zastřešeného působností Českého olympijského výboru, které mají především morální závaznost a které by měly být aplikovány do dvou a vícestranných právních vztahů v tomto olympijském hnutí vznikajících, a teprve poté nabývají právní závaznost.

2.2.2. Práva duševního vlastnictví k záznamům pořízeným na olympijských hrách⁹⁵

Pokud jde o práva k záznamům pořízených na olympijských hrách, pak Metodika vycházející z prováděcích ustanovení k Olympijské charty deklaruje, že veškerá práva na obrazové a zvukové materiály z olympijských her vlastní Mezinárodní olympijský výbor, jak vyplývá z Olympijské charty a ze smluv uzavřených s European Broadcasting Union (EBU) o vysílacích právech z olympijských her a smluv s akreditovanými novináři a fotografy.

Metodika v čl. 2 kapitoly 7 uvádí, že veškerý obrazový, zvukový a fotografický materiál pořízený na olympijských hrách včetně fotografií sportovců na olympijských sportovištích, může být použit pouze ke zpravodajským účelům i fotografickým vydavatelským účelům v rámci zpravodajství.

Z čistě právního hlediska nelze nepochybně považovat právě uvedené deklarace Metodiky za příliš dokonalé, protože je zřejmé, že mimo jiné vůbec neřeší problematiku práv k obrazovým a zvukovým záznamům pořízených na olympijských hrách soukromými osobami, resp. diváky, nebo dokonce samotnými sportovci. Ze samotné koncepce Metodiky lze ale vyvodit, že jejím účelem, je zajistit zejména pravidla pro nakládání s právy duševního vlastnictví z hlediska jejich možného obchodního využití a zneužití. Navíc jde „jen“ o metodiku, nikoliv o právní normu, byt by působící pouze interně v rámci právních vztahů vznikajících na teritoriu působnosti Českého olympijského výboru, a tudíž každé konkrétní porušení pravidel tímto dokumentem deklarovaných musí být hodnoceno a posuzováno v souladu se souvisejícími právními normami.

Další podmínkou pro užití obrazového, zvukového a fotografického materiálu pořízeného na olympijských hrách je vypořádání využití osobnostních práv každého konkrétního akreditovaného sportovce na olympijských hrách, který je v předmětném olympijském materiálu zachycen a rovněž autorských práv k tomuto materiálu samotnému. Bez vypořádání těchto práv nesmí nikdo včetně Mezinárodního olympijského výboru daný materiál použít. Způsob a rozsah užití osobnostních práv sportovců, stejně tak jako případná odpovídající odměna, jsou upraveny smlouvou

---

⁹⁵ www.olympic.cz – Metodika užívání olympijské symboliky 2009-2012, kapitola 7

uzavíranou pro tyto účely mezi sportovcem a národním olympijským výborem, na základě delegace dané Mezinárodním olympijským výborem s tím, že tato smlouva současně upravuje řadu jiných otázek souvisejících s účastí sportovce na olympijských hrách.

Při prodeji fotografií z olympijských her resp. autorských práv k těmto fotografiím, je fotograf povinen upozornit kupujícího, že fotografie pořízená z olympijských her, včetně fotografií sportovců na olympijských sportovištích, může být použita pouze k fotografickým vydavatelským účelům v rámci aktualit a zpravodajství, a že použití těchto fotografií k reklamním účelům nebo k jakékoliv komerční činnosti v libovolném médiu i jakýmkoliv dalším způsobem je bez předchozího písemného souhlasu Mezinárodního olympijského výboru přísně zakázáno.

Během celého trvání olympijských her sportovec, trenér, funkcionář, tiskový mluvčí, i jiný akreditovaný účastník olympijských her nesmí být v žádném případě akreditován jako novinář nebo tak jednat nebo být jinak spojen se sdělovacími prostředky. Bez souhlasu výkonného výboru Mezinárodního výkonného výboru nesmí žádný sportovec, trenér, instruktor, ani funkcionář na olympijských hrách dovolit, aby jeho osoba, jméno, vyobrazení nebo sportovní výkony byly využívány po dobu trvání olympijských her ke komerčním účelům.

Obrázky a fotografie pořízené sportovci, instruktory, trenéry, funkcionáři a dalšími akreditovanými osobami na olympijských sportovištích nebo v olympijské vesnici nesmějí být v žádném případě použity k prezentaci a šíření na veřejnosti včetně webových stránek bez předchozího souhlasu Mezinárodního olympijského výboru.

2.2.3. Kontrola dodržování a právní následky porušování pravidel pro používání olympijských symbolik a emblémů

Kontrolu dodržování pravidel a zajištění právní ochrany na území České republiky vykonává primárně Český olympijský výbor a na základě jeho případného písemného zmocnění též Česká olympijská, a.s.

Při zajištění dodržování pravidel pro používání Olympijských symbolik a emblémů mohou být použity zejména následující prostředky:

- a) odebrání nebo nepřidělení akreditace pro novináře a fotografy,

- b) uplatnění nároku na zdržení se nepovoleného užívání (stažení z trhu, odstranění vývěsního štítu apod.),
- c) uplatnění nároku na náhradu škody a náhradu nemajetkové újmy, a to i v penězích.

Všechny uvedené nároky mohou být uplatněny i soudní cestou. Samozřejmě, že s ohledem na veškeré právní normy vztahující se k relativně široké právní ochraně olympijských symbolik a emblémů, je okruh právních prostředků zajišťujících nezbytnou ochranu olympijského duševního vlastnictví podstatně širší.

Pestrost dozorové působnosti Českého olympijského výboru, ale i pečlivou důslednost, při dozorování ochrany užívání olympijských symbolik na území České republiky dokresluje například případ, kdy starosta města Žatec chtěl na své radnici v době konání XX. Zimních olympijských her v Turíně v roce 2006 vyvěsit olympijskou vlajku. K jeho dotazu mu generální sekretář Českého olympijského výboru podal samozřejmě zamítavou odpověď s tímto odůvodněním: „Po studiu platného znění Olympijské charty Vám bohužel musím sdělit, že není možné, abyste Olympijskou vlajku vyvěsil na radnici. Olympijská charta použití olympijské vlajky (a dalších symbolů) povoluje pouze národním olympijským výborům „v rámci svých neziskových aktivit, jestliže toto používání přispívá k rozvoji olympijského hnutí a neubírá mu na důstojnosti a pod podmínkou, že dotčený národní olympijský výbor získal předchozí souhlas výkonného výboru MOV. Velmi rozumím Vaší snaze a iniciativě připomenout vyvěšením Olympijské vlajky na radnici všem Vaším spoluobčanům, že začaly XX. Zimní olympijské hry v Turíně, ale bohužel to není možné. Vyvěšením Olympijské vlajky na radnici by spíše mohl vzniknout mylný dojem, že Mezinárodní olympijský výbor či Český olympijský výbor pořádá na radnici, či ve městě nějakou akci.“⁹⁶

---

⁹⁶ Z dopisu JUDr. Petra Hrubce, generálního sekretáře Českého olympijského výboru, leden 2006

VII. Uplatnění práv duševního vlastnictví v olympismu

Z hlediska obsahu a věcné povahy jednotlivých dílčích práv spadajících do sféry duševního vlastnictví je zřejmé, že zdaleka ne všechna najdou své reálné uplatnění v oblasti sportu a sportovního práva.

Nepochybně nejširší uplatnění v tomto směru najdeme pro tzv. obchodní práva duševního vlastnictví netvůrčí povahy, a to především práv průmyslového vlastnictví jako jsou ochranné známky, firemní práva, jakožto základních kamenů marketingových a reklamních právních vztahů, které jsou z hlediska svého finančního významu ve světě sportu nejrozšířenější a nejvýznamnější, stejně jako práva záznamová a rozhlasová a především televizní práva a práva vysílací.

Velmi silné uplatnění v oblasti sportu, především ve sportovní reklamě a marketingu, nachází i práva osobnostní, která jsou svou právní povahou i obsahem právům duševního vlastnictví velmi blízká a navíc bývají většinou využívána současně.

Podstatně užší najdeme uplatnění pro tzv. tvůrčí práva duševního vlastnictví. V oblasti sportu a sportovního práva nenajde své uplatnění například právo šlechtitelské, právo topografií polovodičových výrobků anebo právo zdravotnických a rostlinolékařských metod. Nepochybně však v oblasti sportu a sportovního práva najdeme uplatnění pro patentové právo, zlepšovatelské právo a jiná obdobná tvůrčí práva průmyslové povahy, zejména ve sportovním průmyslu, například ve výrobě sportovních bot a oděvů, a sportovních potřeb a sportovní výživy, která zejména v posledním desetiletí zaznamenala neuvěřitelnou modernizační tendenci v důsledku neustálého vývoje a inovace všech souvisejících technologických procesů.

Je zajímavé zaznamenat, jak ve vazbě na dynamičnost vývoje výroby ve sportovním průmyslu se dynamicky vyvíjí též sport jako takový, tedy sportovní výkony jednotlivých sportovců i sportovních týmů, s čímž ovšem roste též finanční náročnost nejen jejich sportovní přípravy a tréninku, ale též finanční náročnost jejich ohodnocení. A právě z této okolnosti lze dovodit zřejmě logickou závislost sportu na právně - obchodních vztazích vznikajících v souvislosti s využitím práv duševního vlastnictví.

Využití práv duševního vlastnictví může mít komerční i nekomerční povahu, ale věřím, že mohu konstatovat, že v oblasti sportu převládá využití komerční, protože jak jsem již uvedla v samém úvodu své práce, využití práv duševního vlastnictví v oblasti

sportu má silný finanční podtext a význam pro samotné financování sportu. Z tohoto důvodu zde najde nejsilnější uplatnění smluvní právo jakožto základ reklamy, marketingu a sponzoringu ve sportu.

1. Olympismus a autorské právo

V rámci uplatnění práv duševního vlastnictví v olympismu se zmíním o specifickém významu práva autorského.

Budeme-li vycházet ze základní systematiky autorského práva pak je nepochybné, že autorské právo najde své intenzivní uplatnění v případě, kdy budeme vnímat sport jako objekt autorského díla, tedy jako objekt fotografie, filmu, jako objekt televizního a rozhlasového vysílání nebo jakýchkoliv audio nebo video záznamů, a podobně.

Z autorskoprávní hledisko přichází k širokému uplatnění nepochybně v souvislosti s Olympijskými ceremoniály. Zahajovací a Závěrečný ceremoniál olympijských her lze vnímat zčásti jako kreativní souborné dílo jako výsledek dokonalé a velkolepé kombinace hudby, výtvarných projevů, mluveného slova a pohybu, kostýmů, a v určité fázi ceremoniálu též jakožto díla uměleckého, jde-li o scénický, divadelní nebo choreografický projev jednotlivce nebo skupiny účastníků ceremoniálu.

27. července 2012 více než miliarda lidí na celém světě sledovala velkolepý Zahajovací ceremoniál při zahájení XXX. Letních olympijských her v Londýně, trvajících přes tři hodiny. Tento Zahajovací ceremoniál, autory jehož scénáře jsou světoznámí režiséři Danny Boyle, Bradley Hemmings a Jenny Seally, byl neuvěřitelnou kompilací mnoha autorských děl a konkrétním vyjádřením možné komplexnosti vztahu duševního vlastnictví a olympismu.

Zajímavá je v tomto kontextu jeví otázka autorského práva sportovce ke svému sportovnímu výkonu, nebo asi spíš ke způsobu provedení nebo ztvárnění jeho sportovního výkonu. Byť si neumím příliš představit, že by využití takového autorského práva ve sportu mělo být principiálně úplatné, spíše naopak.

Na otázku zda sportovní výkon, anebo součást určitého sportovního výkonu, je autorským dílem, popřípadě uměleckým výkonem, musíme a priori navázat definiční znaky autorského díla.

Současně ale musíme v této souvislosti zvážit co je to vlastně sport a jeho celospolečenský význam.

Sport je lidská aktivita, obvykle spojená s určitým stupněm fyzické námahy, při níž je určitá dovednost provedena výkonem nebo soutěží, a která má za cíl buď soutěžní výsledek (vítěz, poražený nebo umístění), měřitelný výkon (časomírou nebo stopkami) nebo nějaký jiný prospěch (zdraví, fitness, radost/zábava).⁹⁷

Pokud sportovní výkon je výsledkem jedinečné tvůrčí činnosti autora, je vyjádřen v jakémkoliv objektivně smyslově vnímatelné podobě a lze v něm vyzorovat umělecký (anebo vědecký?) prvek, pak je dílem autorským. Z tohoto pohledu je nepochybně možné považovat za autorské dílo například choreografii určitého gymnastického nebo krasobruslařského výkon, ale samotný výkon sportovce je pak bližší uměleckému výkonu. Stejně tak jako akvabely, synchronizované plavání v doprovodu hudby podle předem daného scénáře s jedinečnými choreografickými prvky.

Autorské právo má pak zajímavý kontext též k základní olympijské symbolice. Autorem olympijské vlajky, symbolu i hesla je otec novodobého olympismu baron Pierre de Coubertin, který zemřel v roce 1937 v Ženevě. Z hlediska autorskoprávní teorie tedy již jeho odkaz ani nepožívá autorské ochrany, ale jak lze dovodit z odborné literatury, je pravděpodobné, že toto téma nebylo ve vazbě k jeho autorství nikdy řešeno. Pierre de Coubertin vytvořil tato díla, která jsou dnes historickým kulturním odkazem, jako prezident Mezinárodního olympijského výboru a explicitně pro účely podpory svých olympijských ideí a olympismu šířeného Mezinárodním olympijským výborem. Jak ostatně vyplývá ze samotné Olympijské charty, olympijská symbolika jsou olympijským vlastnictvím, a jejich vlastníkem je Mezinárodní olympijský výbor.

O autorském právu musíme uvažovat i v souvislosti s designovým zpracováním sportovního oblečení pro olympioniky. U příležitosti každých olympijských her národní olympijské týmy ve spolupráci s renomovanými oděvními firmami prezentují nové

---

⁹⁷ Tomlinson Alan: A Dictionary of Sport Studies, Oxford University Press 2010, str. 431

kolekce sportovního i společenského oblečení pro své reprezentanty účastníci se olympijských her. Některé části těchto kolekcí, například trika, bundy, čepice, apod. jsou pak i distribuovány do maloobchodních sítí jako oficiální merchandising národního olympijského výboru.

Motivací designu olympijské kolekce pro účast Českého olympijského týmu na XXX. Letních olympijských hrách v Londýně se stal známý český obraz Amfora - Dvoubarevná fuga, celosvětově proslulého malíře a průkopníka abstraktní malby Františka Kupky (1871-1957), který je dnes součástí sbírky Národní galerie a podléhá režimu právní ochrany státní památkové péče.

Design oblečení Českého olympijského týmu, jehož výrobcem je tradiční česká firma Alpine Pro, vychází z užití námětu slavného výtvarného díla Amfora – Dvoubarevná fuga, který byl svým autorem poprvé představen na Podzimním pařížském salóně v roce 1912. Domnívám, se že tento obraz vyjadřuje v kontextu XXX. Letních olympijských her zajímavou symboliku. Jak lze dovodit z časových souvislostí, je to právě sto let, co byl tento obraz poprvé prezentován veřejnosti, a to u příležitosti významné kulturní mezinárodní příležitosti. Po sto letech je jeho odkaz připomínán při podobné významné mezinárodní události, byť primárně sportovního rázu, což by jeho autora jakožto nadšeného sportovce nepochybně potěšilo. Základní barevnou kombinací užitou autorem na plátně je červená, modrá a bílá, tedy česká národní trikolóra. A symboliku vystihuje též vyjádření generálního ředitele Národní galerie Vladimíra Rösela, který při této příležitosti uvedl, že tento obraz „Symbolizuje touhu překonávat limity stejně jako výkony těch nejlepších sportovců na olympijských hrách“.⁹⁸

Každopádně téma designu aktuálního oficiálního oblečení Českého olympijského týmu přesně vyjadřuje úzkou vazbu mezi olympismem a duševním vlastnictvím a komplexnost dotčených právních souvislostí, když již tento jediný případ lze vnímat v kontextu autorského práva z pohledu autora výtvarného díla Fuga a z pohledu autora návrhů oblečení, resp. sportovních kostýmů.

Autorské právo se samozřejmě uplatní vždy v případě nově vznikajících olympijských emblémů, maskotů a log, apod.

---

⁹⁸ www.olympic.cz, Olympijské listy, srpen 2012

2. Souběh právní ochrany

Jak výslovně stanoví český autorský zákon, ale jak lze dovodit i z předpisů mezinárodního práva autorského, ochrana děl podle práva autorského nevyklučuje ochranu stanovenou zvláštními právními předpisy.

Souběh právní ochrany spatřujeme i v oblasti známkoprávní, kdy zejména obrazové a kombinované ochranné známky jsou i autorským dílem, a autorské právo navíc může i svědčit jiné osobě než je vlastník ochranné známky.

Stejně tak neoprávněné zásahy do autorskoprávní i známkoprávní ochrany mohou být dále představovány nekalosoutěžním jednáním a prostředky právní ochrany pak mohou být uplatněny i kumulativně, anebo zvoleny dle míry jejich efektivity.

3. Známkoprávní ochrana olympijské symboliky

Pravděpodobně nejintenzivnější právní ochranu zajišťuje olympijské symbolice její známkoprávní ochrana, jak v mezinárodním, tak v národním kontextu.

Jak jsem již konstatovala, jednotlivé formy užití olympijské symboliky mají zásadní význam ve vztahu k zajištění financování olympijského hnutí, k zajištění zájmu silných sponzorů finančně podporujících jak Mezinárodní olympijský výbor, tak jednotlivé národní olympijské výbory. Z tohoto důvodu je pak zřejmé, jak důležitá je právní ochrana olympijských symbolů a transparentnost a právní síla navazujících právních, resp. smluvních vztahů.

Jak Mezinárodní olympijský výbor, tak jednotlivé národní olympijské výbory jsou schopny nést vysoké finanční náklady související s přípravou a s pořádáním olympijských her hlavně díky vysokým příjmům ze sponzoringu a z poskytování licencí. Známkoprávní ochrana má tedy v tomto směru z důvodu své jednoznačné formálnosti výsadní postavení.

Mezinárodní olympijský výbor jako vlastník olympijské symboliky definované Olympijskou chartou velice přísně a důsledně střeží jak nově vznikající, tak již užívaná označení, jakkoliv slovně nebo graficky se přibližující známkoprávně chráněným zobrazením či vyjádřením olympijských symbolik.

Mezinárodní olympijský výbor má prvořadý zájem mařit snahy o registraci takových známek, které zjevně směřují ke zneužití nezpochybnitelné notoriety olympijských her a jejich ideí, které by měly navíc působit v oblastech přibližujících se věcně k činnostem spojeným s organizací olympijských her a sportovní činnosti nebo které směřují k jakémukoliv využití nebo přisvojení si pozitivních účinků poselství olympijských myšlenek. Současně tak ovšem i zajišťuje nezbytnou ochranu zájmů svých sponzorů a obchodních partnerů, kteří investují významné finanční částky do veřejného spojení jména a produktů svých firem s olympijskými myšlenkami a s olympijským hnutím.

Základní ochranné známky zapsané v databázi mezinárodních ochranných známek u Světové organizace duševního vlastnictví pro vlastníka Mezinárodní olympijský výbor⁹⁹ :

<i>Číslo spisu/ zápisu</i>	<i>Znění</i>	<i>Druh</i>
1026243	Olympic	obrazová
784696	Olympic Fire	slovní
1029820	Olympic Torch Relay	slovní
977839	The Olympic Museum	obrazová
1024203	OBS Olympic Broadcasting Services	obrazová

Mezinárodní olympijský výbor je v mezinárodním měřítku vlastníkem mnoha ochranných známek ochraňujících olympijskou symboliku, tedy Olympijské vlastnictví, ale musel čekat více než sto let, aby si mohl olympijské vlastnictví zajistit známkoprávní ochranou. Před rokem 1993 totiž ve většině národních známkoprávních úpravách, včetně Švýcarska, kde Mezinárodní olympijský výbor sídlí, a je tudíž podřízen švýcarské jurisdikci, byla registrace ochranné známky připuřtěna pouze pro obchodní společnosti. Mezinárodní olympijský výbor jako nezisková instituce tak musel čekat na harmonizaci Evropského práva a související změny ve švýcarském právním řádu, než si mohl zajistit známkoprávní ochranu pro olympijská symbolika.¹⁰⁰ Obdobný byl legislativní vývoj známkoprávní ochrany též v českém právním řádě, kde až

⁹⁹ www.wipo.int. – Global Brand Database, stav k 5. srpnu 2012

¹⁰⁰ www.wipomagazine 2012

poslední zákon o ochranných známkách, tj. zákon č. 441/2003 Sb. umožňuje právní ochranu též označení nekomerční povahy.

V této souvislosti považuji za zajímavé zmínit peripetie při procesu registrace olympijského symbolu pro Mezinárodní olympijský výbor ve státě, kde má své oficiální sídlo, a to ve Švýcarské konfederaci, která rovněž přiznává Mezinárodnímu olympijskému výboru status právnické osoby. Registrace olympijského symbolu jako ochranné známky zde byla přiznána pouze pro třídu výrobků, se kterými Mezinárodní olympijský výbor skutečně obchoduje, a dále pak pro periodické publikace a podobné předměty. Toto omezení vyústilo v původní omezenost registrace všech olympijských symbolik jako mezinárodních ochranných známek u Světové organizace ochrany duševního vlastnictví (WIPO), která byla povolena pouze pro stejný rozsah výrobků. Až teprve později Mezinárodní olympijský výbor získal mezinárodní ochranu olympijského symbolu pro jiné třídy zboží¹⁰¹ a pro olympijský symbol pěti kruhů dokonce pro všechny druhy tříd, nicméně přetrvává riziko, že právní ochrana olympijské symboliky použitá v souvislosti se zbožím, které není lze podřadit do chráněných tříd, narazí na nežádoucí překážky. Ve smyslu relevantní právní praxe by se pak Mezinárodní olympijský výbor v takovém případě konkrétního negativního zásahu mohl dovolávat právní ochrany olympijské symboliky z titulu institutu všeobecně známé známky. Na území České republiky by při této příležitosti přicházela do úvahy aplikace ustanovení § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 441/2003 Sb., podle kterého označení shodné s ochrannou známkou nebo jí podobné pro výrobky nebo služby, které sice nejsou podobné těm, pro které je ochranná známka zapsána, avšak jde o ochrannou známku, která má dobré jméno v České republice, a jeho užívání by nepoctivě těžilo z rozlišovací způsobilosti nebo dobrého jména ochranné známky nebo jim bylo na újmu.

Mezinárodní olympijský výbor dosáhl u Světové organizace duševního vlastnictví zápisu ochranné známky č. 1026243 „Olympic“ pro všech čtyřicet pět tříd ochranných známek, což nepochybně vypovídá o jedinečnosti a rozlišitelnosti tohoto označení.

Přítom současně ve stejné databázi nacházíme například ochrannou známku Olympic Air, číslo zápisu 9318841, s právem přednosti od 17. srpna 2010, nebo

---

¹⁰¹ Viz např. mezinárodní registrace č. 609 691 z 1. října 1993 pro třídy a služby specifikované takto: tiskoviny a fotografie, finanční služby související s organizací a správou sportovních událostí, telekomunikace a televizní vysílání a přenosy, výchova, sportovní a kulturní vzdělávání, organizace a správa sportovních událostí, filmová produkce, publikace knih a textů;

Olympic on Air, číslo zápisu 9322215, s právem přednosti od 19. srpna 2010, obě registrované vlastníkem Hellenic Company for the Management of State Owned Intellectual and Industrial Property Rights SA, řeckou společností se sídlem v Aténách, u kterých je zřejmé že se v rámci povinného třídění výrobků a služeb musí částečně překrývat s třídami služeb a výrobků, ve kterých je registrována ochranná známka „Olympic“, vlastníka Mezinárodní olympijský výbor. V tomto směru tedy nepochybně základní rozlišující význam svědčí nejen samotnému znění ochranné známky, ale službám, resp. činnostem a výrobkům, kterým se v rámci své, byť i nepodnikatelské činnosti, jednotliví vlastníci věnují a vyloučení případné kolize působení a používání dotčených ochranných známek. Ochranná známka Olympic on Air je zapsána pouze pro třídu 16) s touto specifikací: magazíny, časopisy a noviny vydávané leteckou společností dostupné na palubě a ochranná známka Olympic on Air je zapsána jen pro třídu 39) se specifikací: letecké služby, zahrnující především přepravu osob a zavazadel, prodej a vydávání letenek.

Mezinárodní olympijský výbor dále posiluje známkoprávní ochranu olympijského vlastnictví a dalších souvisejících symbolik na území Evropské unie prostřednictvím právní ochrany evropské ochranné známky.

Evropské ochranné známky zapsané v databázi ochranných známek Evropských společenství u Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu, OHIM – Office for Harmonization of Internal Market, pro vlastníka Mezinárodní olympijský výbor¹⁰² jsou například:

<i>Číslo spisu/ zápisu</i>	<i>Znění</i>	<i>Druh</i>
004723102	Olympic Collection	obrazová
002827632	The Olympics	slovní
010575116	THE GREAT STADIUM SHEPHERD'S BUSH LONDON THE OLYMPIC GAMES 1908 PROGRAMME	obrazová
010575041	OLYMPIC GAMES 29 JULY 1948 14 AUGUST LONDON	obrazová
006662811	YOUTH OLYMPIC GAMES	slovní

¹⁰²www.wipo.int. – Global Brand Database, stav k 5. srpnu 2012

Mezinárodní olympijský výbor vykonává v zásadě permanentní rešerši přihlašovaných ochranných známek obsahujících slovní základ „olympic“ a ve většině případů skutečně z principu podává v řízení o přihlášce námitky. Stejně tak dbá a dohlíží, zda stejným způsobem postupují i národní olympijské výbory.

Český olympijský výbor tedy aplikuje obdobnou praxi, jak jsem byla informována výjimkou, kdy toleruje dokonce užití slova „olympiáda“ jsou školní olympiády a žáků a studentů soutěžících v jednotlivých učebních předmětech, což je určitě pochopitelné, když v zásadě i tyto znalostní olympiády vyjadřují svým způsobem základní myšlenky olympismu.

Národní olympijské výbory jednak ve smyslu Olympijské charty musí v rámci své teritoriální působnosti dohlížet nad ochranou olympijské symboliky, jejíž právní ochrana svědčí a priori Mezinárodnímu olympijskému výboru, a dále si pak pro své vlastní potřeby, tedy pro potřeby zajištění svého fungování, svých administrativních a finančních potřeb, zajišťuje právní ochranu olympijských emblémů a jiných analogických označení příznačných pro jejich činnost.

Ochranné známky zapsané v databázi národních ochranných známek u Úřadu průmyslového vlastnictví pro vlastníka Český olympijský výbor¹⁰³ :

<i>Číslo spisu/ zápisu</i>	<i>Reprodukce/Znění OZ</i>	<i>Druh</i>
82549/194119		obrazová
126888/217167	CESKA OLYMPIJSKA a.s.	kombinovaná
165570/241528	CZECH TEAM CESKY OLYMPIJSKY TYM	kombinovaná
165571/241529	CZEACH TEAM	kombinovaná
187418/257626	CESKY KLUB FAIR PLAY	kombinovaná
453101/297267	CZECH TEAM WORLD GAMES	kombinovaná
466162/306483	OLYMPIADA DETI A MLADEZE	kombinovaná
466163/306705	CZECH TEAM	kombinovaná
466168/306596		obrazová

¹⁰³ www.upv.cz – rejstřík národních ochranných známek, stav k 5. srpnu 2012

Pro úplnost uvádím též ochranné známky zapsané v databázi národních ochranných známek u Úřadu průmyslového vlastnictví pro vlastníka Česká olympijská, a.s.¹⁰⁴, které však mají ryze komerční charakter a nejsou olympijských duševním vlastnictvím:

<i>Číslo spisu/ zápisu</i>	<i>Znění</i>	<i>Druh</i>
448213/ 296196	CZECH JUNIOR TEAM	kombinovaná
448857/297471	CESKY KLUB FAIR PLAY HRAJ FAIR PLAY	kombinovaná
448858/297472	CESKY KLUB FAIR PLAY SOUTEZ FAIR PLAY	kombinovaná
448859/297473	CESKY KLUB FAIR PLAY PLAY FAIR PLAY	kombinovaná
452847/297508	CZECH JUNIOR TEAM	kombinovaná
466167/ 306706	SPORT FOTO	kombinovaná
484607/ 323273	ZIJEME LONDYNEM	kombinovaná

Již jsem zmínila, že ve smyslu Olympijské charty jsou jednotlivé národní olympijské výbory, anebo též organizační výbory vznikající jako právní subjekty ad hoc pro účely organizace konkrétních olympijských her v kooperaci Mezinárodního olympijského výboru, národních olympijských výborů a hostitelských měst, a oprávněny a povinny zároveň zajišťovat právní ochranu olympijských emblémů a vlastní symboliky vznikající v souvislosti s pořádáním olympijských her ve své zemi.

Kam až může realizace tohoto práva, resp. povinnosti dosáhnout dokresluje doménový spor mezi stěžovatelem Comitato per l'organizzazione dei XX Giochi Olimpici Invernali – Torino 2006 (Výbor pro organizaci XX Zimních olympijských her – Turín 2006) proti odpůrci gate 24 (Republic of Korea) projednávaný Arbitrážním a Mediačním centrem Světové organizace duševního vlastnictví pod zn. D2003-0411¹⁰⁵, kterým bylo napadeno neoprávněné užití doménového jména „ torino2006.net“ registrované u korporace Tucows Inc. poskytovatele a správce internetových domén.

¹⁰⁴ www.upv.cz – rejstřík národních ochranných známek, stav k 5. srpnu 2012

¹⁰⁵ www.wipo

Stěžovatel poukazoval ve své stížnosti ze dne 28. května 2003 na skutečnost, že na základě mandátu Italského národního olympijského výboru, je oprávněným majitelem čtyř národních ochranných známek a jedné mezinárodní ochranné známky obsahujících slovní označení „TORINO2006“ s tím, že všechny přihlášky časově předcházely datum 5. května 2000. Odpůrce zaregistroval své doménové jméno „torino2006net“ dne 1. srpna 2002. Doménová adresa „torino2006net“ vedla internetové stránky odpůrce www.gate24.com, kde bylo inter alia uvedeno: „...however, if this domain name has not been reserved for a future project yet, there is a great chance that it might be available for purchasing or leasing on a monthly basis from us. If you make an offer, please make an offer in US dollars. Serious offers only please minimum 1000,-US dollars)“ neboli šlo ryze o účelovou, spekulativní, blokaci internetových stránek, které nebyly spojeny žádným projektem, s evidentním nepoctivým ziskuchtivým cílem. Jediný rozhodce pověřený vedením sporu vydal dne 16. července 2003 rozhodnutí, kterým přikázal vydání, resp. převod, doménového jména „torino2006.net“ na stěžovatele a své rozhodnutím odůvodnil zejména tím, že odpůrce zaregistroval a užíval předmětné označení úmyslně ve špatné víře, že se snažil využít renomé označení stěžovatele a parazitovat na jeho pověsti. Jediný rozhodce současně dovodil, že odpůrce věděl, nebo měl vědět, že označení „torino2006net“ je podobné s ochrannou známkou stěžovatele a každopádně evokuje spojení s nadcházejícími zimními olympijskými hrami (které se konaly v roce 2006 v italském Turíně) a nebyl prokázán žádný oprávněný důvod, aby firma sídlící v Koreji, užívala doménové jméno obsahující označení „torino2006“.

4. Exkurs k tzv. ambush marketing

Pojem ambush marketing byl poprvé použit Jerry Welshem, někdejší marketingovým ředitelem firmy American Express. Jeho původní chápání ambush marketingu nemělo nic společného s negativní konotací přisuzovanou tomuto termínu dnes, kdy tento pojem je často vnímán jako tzv. komerční krádež. Jako synonyma ambush marketingu se někdy používají i pojmy jako parazitní marketing nebo guerillový marketing.

Dnes bývá ambush marketing definován jako využití sportovní akce k propagaci značky nebo firmy, když tato značka nebo firma není oficiálním partnerem nebo

schváleným sponzorem dané akce nebo organizací podporující tuto akci. Sponzorství vysoce sledovaných akcí jako je Mistrovství světa ve fotbale, Olympijské hry nebo Mistrovství Evropy jsou velmi nákladné a organizace se snaží garantovat exkluzivním sponzorům co největší možnost, aby se zviditelnily. Proto organizátoři těchto akcí odsuzují ambush marketing jako neetický.¹⁰⁶

Ve svém původním významu byl ambush marketing chápán jako legitimní marketingová strategie, jejímž cílem je obsadit tematický prostor sponzorujícího konkurenta, a formulován jako konkurence s tímto sponzorem. Při objasňování původního významu ambush marketingu a obhajování jeho potřeby Jerry Welsh vysvětluje, že "je běžnou praxí, že společnosti si většinou konkurují, jak doufáme a očekáváme, poctivě a tvrdě; a ambush marketing, správně chápáný a správně praktikovaný, je důležitým, eticky správným konkurenčním nástrojem v arsenálu zbraní podnikání a tvorby image nesponzorující společnosti."¹⁰⁷

Ve skutečnosti je pravdou, že u většiny sportovních a kulturních událostí je prostor pro pouze jednoho oficiálního sponzora z každého segmentu trhu. Tak jsou organizátoři akce schopni ze svých sponzorských dohod vygenerovat maximum. Udělování exkluzivity je klíčem k úspěchu. Jestliže by se dva nebo více přímých konkurentů mohli stát oficiálními sponzory současně, pak by samotný původní cíl sponzorství přestal existovat. A jestliže se může stát oficiálním sponzorem (a požívat jeho výhod) pouze jedna společnost, pak jsou všichni ostatní konkurenti vynecháni. Na trhu, kde funguje volná konkurence, je přirozené, že ti vynecháni budou hledat cesty, jak si to vynahradiť.¹⁰⁸

K Welshově zklamání¹⁰⁹ však termín ambush marketing naabsorboval během doby mnoho negativních konotací a nyní je často spojován s neetickými nebo nelegálními aktivitami.

---

¹⁰⁶ Tomlinson Alan: A Dictionary of Sport Studies, Oxford University Press 2010, strana 12

¹⁰⁷ Jerry Welsh, Ambush marketing: Co to je a co to není, http://welshmktg.com/WMA_ambushmktg.pdf, 2007

¹⁰⁸ Když mluvíme o marketingových strategiích pro neutralizaci výhody nějakého konkurenta, který se stal oficiálním sponzorem, prohlašuje Welsh, že "dokud nebudu dělat nic, čím bych prohlašoval, že jsem skutečně olympijský sponzor, a dokud se zdržím jakéhokoli jednání nebo prohlašování, které by veřejnost přímo uvádělo v omyl, pak mohu svobodně provozovat jiné aktivity týkající se olympiády." Jerry Welsh, Ambush marketing: Co to je a co to není, 2007

¹⁰⁹ tamtéž, 4

Olympijské hry jsou díky svému celosvětovému dosahu velmi významnou platformou pro uplatnění ambush marketingu a Mezinárodní olympijský výbor iniciuje směrem k pořadatelským zemím zvýšenou právní obezřetnost právě v boji s ambush marketingem.

V Marketingovém mediálním manuálu vydaném Mezinárodním olympijským výborem pro Olympijské hry v Pekingu 2008 byl ambush marketing definován jako "jakýkoli pokus ze strany těch, kdo nejsou olympijskými sponzory, vytvořit nepravdivou nebo neoprávněnou asociaci jejich osoby s olympijským hnutím a olympijskými hrami."¹¹⁰

Manuál Mezinárodního olympijského výboru dokonce nezapomíná přiřadit tomuto pojmu negativní a odsouzeníhodné rysy: "v mnoha případech je ambush marketing staven na roveň podvádění a poškozuje olympijské hnutí devalvací olympijské značky. Je proto extrémně důležité ambush marketingu předcházet a chránit tak olympijskou značku a práva jejích partnerů."¹¹¹ Zájem Mezinárodního olympijského výboru o problematiku ambush marketingu je pochopitelný, neboť čím více exkluzivity je schopen udělit a zajistit svým oficiálním partnerům, tím větší hodnotu je schopen vytěžit ze sponzorských smluv.

Generalizování takovýchto praktik jako synonymum pro podvádění nebo nezákonné chování se může zdát být přehnané, ale faktem je, že některé kampaně ambush marketingu mají nepochybnou vůli uvádět spotřebitele v omyl, a měly by být proto považovány za nezákonné a být tvrdě omezovány ze strany soudů. Legálnost nebo nelegálnost ambush marketingu by proto měla být analyzována případ od případu.

Podle některých teoretiků může být ambush chování viděno jako "vlastně jakýkoli pokus konkurenta zapojit se do propagačních aktivit během sponzorství".

V tomto smyslu se "ambush" chování lze diferencovat alespoň rámcově do základních kategorií jako souběžné reklamní a propagační kampaně a přisvojování si ochranných známek.¹¹²

---

¹¹⁰ Mezinárodní olympijský výbor. *Marketingová mediální příručka IOC Peking 2008*. 39. Opatřeno na stránkách http://www.olympic.org/Documents/Reports/EN/en_report_1329.pdf

¹¹¹ tamtéž, 39

¹¹² Janet Hoek a Phillip Gendall. *Ambush Marketing: Více než jen komerční stimul? Právo zábavního průmyslu*, svazek 1, č. 2, 72,74 (léto 2002)

V kontextu českého práva nepochybně můžeme konfrontovat „ambush marketing“ s jednotlivými kategoriemi nekalosoutěžního práva, nejbližší je skutková podstata parazitování na pověsti definovaná ustanovením § 48 obchodního zákoníku.

5. Olympijská symbolika a právo duševního vlastnictví v právní praxi

5.1.Smlouvy sponzorské

Jak jsem již předeslala nejčastější uplatnění práv duševního vlastnictví ve sportu, je uplatnění v závazkových smluvních vztazích. Z hlediska typologie smluv nelze jednoznačně vymezit definitivní okruh používaných smluvních typů. Nejčastěji ale půjde o smlouvy inominátní, uzavírané v souladu s obecnými smluvními principy soukromého práva, obecně je možné nepochybně ale určit, že jde o smluvní vztahy dvoustranné i vícestranné a v zásadě úplatné, resp. reciproční.

Pokud jde o formu, pak nepochybně bude převládat forma písemná, a to jednak proto, že jde většinou o finančně hodnotné smluvní vztahy a písemná forma nepochybně zajišťuje vyšší právní ochranu smluvních stran, jednak proto, že často v této souvislosti jsou uzavírány smlouvy licenční, kde je mimo jiné i písemná forma nezbytnou náležitostí pro jejich platnost.

Nejčastěji v praxi z hlediska druhového pozorujeme použití smlouvy reklamní anebo marketingové, kdy obě jsou v podstatě analogické, v žádném případě nejde o smluvní institut vymezený jakýmkoliv právním předpisem, ale relativně bohatou smluvní praxí. Lze tedy konstatovat, že jde většinou o smlouvy inominátní, dle konkrétních okolností anebo vůle účastníků uzavírané v režimu občanského anebo obchodního práva, označované jako smlouvy sponzorské, reklamní anebo marketingové a často bývají smlouvy s identickým, resp. obdobným, obsahem pojmenovány i velice obecně, jako například smlouva o spolupráci.

V rámci mezinárodních právních vztahů vznikajících ve sportu bývají všechny tyto smlouvy pojmenovány obecně jako smlouvy sponzorské, byť neodborná veřejnost se často mylně domnívá, že sponzorství je ve své podstatě jen financování sportovní

anebo jiné události anebo finanční podpora určitého subjektu formou dárcovství.

V českém právním řádu je sponzorování definováno ustanovením § 2 odst. 1 písm. o, zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, tedy veřejnoprávním předpisem, podle kterého je sponzorováním jakýkoliv příspěvek poskytnutý fyzickou nebo právnickou osobou, která neprovozuje televizní vysílání nebo produkci audiovizuálních děl, k přímému nebo nepřímému financování rozhlasových nebo televizních pořadů za účelem propagace jména a příjmení fyzické osoby nebo názvu právnické osoby, obchodní firmy, obrazového symbolu (loga) nebo ochranné známky, sponzora nebo jeho služby, výrobků nebo jiných výkonů.

Podle mezinárodně uznávané definice, nikoliv však z právního hlediska závazné, je sponzorství (sponsorship)¹¹³ spojení firemního jména, značky a s těmito spojované činnosti s konkrétní sportovní organizací nebo sportovní událostí, kterým sponzor platí spojení se svou firmou pro určité období nebo určitý cyklus událostí. Odborníci z oblasti sportovního marketingu tvrdí, že sponzorství není jen pouhá reklama a obvykle se snaží dosáhnout výsledků nebo benefitů, které by bez sponzorství nevznikly a které generují další navazující efekty a činnosti.

V této souvislosti tedy zdůrazním, že základním rysem tzv. sponzorských smluv, předmětem jejichž plnění je převážně reklama a marketing, v oblasti sportovněprávních vztahů je oboustranná závaznost (resp. v případě vícestranné smlouvy pak většinou vícestranná závaznost) a oboustranně poskytovaná plnění, byť vyváženost jejich finanční hodnoty nemusí být vždy rovnocenná. Obsah smlouvy je v zásadě v dispozici smluvních stran, někdy musí být respektovány specifické požadavky předurčené pro takovéto právní vztahy sportovními asociacemi nebo soutěžními řády, kterým je sportovec povinen se podřídit.¹¹⁴

Účastníkem smlouvy na straně jedné je většinou individuální sportovec, sportovní tým (anebo sportovní klub) a druhou smluvní stranou je tzv. obchodní partner, obchodní firma. Sportovec má zájem o finanční podporu své sportovní činnosti a nabízí svá osobnostní práva, souhlas s užitím svého jména, podobizny, podpisu, apod. a své sportovní výkony pro účely propagace firmy jakožto druhé smluvní strany, k propagaci

---

¹¹³ Tomlinson Alan, A Dictionary of Sport Studies, Oxford University Press 2010, strana 431

¹¹⁴ Colantuoni Lucio: Diritto sportivo, G.Giapichelli Editore 2009, str. 233

a reklamě její obchodní činnosti, good willu, k propagaci a reklamě jejích produktů, ochranných známek a jiných označení (například loga).

Sportovec se zavazuje při veškeré své činnosti spojené se svým sportovním výkonem a sportovní aktivitou, tedy při tréninku, při soutěži, na tiskových konferencích na svých vlastních prezentačních materiálech jako například na internetových stránkách nebo na facebooku uvádět a prezentovat firmu a její práva duševního vlastnictví, tedy ochranné známky, loga, good will a podobně. Prostředek sjednané propagace a reklamy je závislý na povaze sportu, kterému se konkrétní sportovec věnuje, ale nejčastěji jde o sportovní dresy, sportovní čepice a kombinézy, sportovní obuv a vybavení, sportovní doplňky i sportovní výstroj a dále, jak již zmíněno mediální propagace samotného sportovce. V případě sportovního klubu může mít prostředek reklamy a propagace podstatě vyšší hodnotu, protože sportovní klub může nabídnout pro účely reklamy více sportovců, více týmů, trenéra, nejvýraznější jedince ze svých nejlepších týmů, a také mimo jiné samotné sportoviště nebo stadion.

Sportovec dále druhé smluvní straně dává právo využít pro účely reklamy a propagace jeho osobnostní práva, zejména jeho podobizny, obrazové snímky, obrazové a zvukové záznamy jeho sportovní činnosti, jeho podpis a většinou se též zavazuje zúčastnit se ve stanoveném časovém rozsahu jejích marketingových akcí, apod. Sportovec většinou bývá omezen konkurenční doložkou nebo exkluzivitou omezující jeho případnou spolupráci s jinou obchodní firmou působící na stejném trhu jako jeho sponzor.

Nejvýznamnějším závazkem druhé smluvní strany je závazek finančního plnění, tedy závazek poskytnout sportovci za jeho reklamní a propagační činnost pro obchodní firmu, úplatu. Hodnota sjednané úplaty pak bývá přímo závislá na hodnotě plnění poskytované ze strany sportovce, kdy ovšem základním pravidlem je čím lepší a úspěšnější a čím proslulejší je sportovec, tím většinou je významnější samotný obchodní partner, resp. sponzor, a především tím je vyšší odměna, tj. finanční plnění poskytované sportovci. Smlouvy často upravují též optimalizaci poskytovaného finančního plnění formou výkonnostních bonusů, kdy nárok na výplatu mimořádné finanční odměny vznikne pouze za podmínky umístění na medailových příčkách anebo získání mistrovského titulu, výhry, konkrétně specifikované soutěže nebo závodu. Dle charakteru podnikatelské činnosti sponzora bývá odměna kombinována též

s poskytnutím věcného plnění anebo hráč dostává namísto finanční odměny od svého sponzora pouze věcné plnění, například sportovní oblečení, sportovní obuv, sportovní výstroj, apod. Specifickým znakem takovýchto smluv bývá speciální sankce pro sportovce, spočívající v jednostranném právu sponzora smluvní vztah jednostranně ukončit s okamžitým účinkem ve třech jednoznačných případech, a to když se sportovec dopustí mimořádně hrubého nesportovního chování anebo je s ním zahájeno disciplinární řízení pro podezření porušení antidopingových pravidel a předpisů anebo se dopustí jakékoliv negativní publicity ve vztahu ke svému sponzorovi.

5.2.Reklamní smlouvy a marketing

Jak jsem již předešlela v úvodu své práce, olympijské hry se bezpochyby spravedlivě staly jedněmi z nejsledovanějších a nejpopulárnějších sportovních událostí na světě a jejich popularita je dále na vzestupu a z mnoha objektivních důvodů je pravděpodobné, že existuje dostatečný prostor pro další růst. Jen pro představu letní olympijské hry pořádané v Číně v roce 2008 se zúčastnilo téměř 11.000 atletů z 204 zemí.¹¹⁵

Tato sportovní událost byla přenášena do 220 zemí a teritorií a měla televizní sledovanost odhadem 4,3 miliardy lidí (tj. těch, kteří sledovali alespoň 6 minut televizního vysílání).¹¹⁶ Samotný Zahajovací ceremoniál her sledovalo dle odborných odhadů renomovaných mediálních agentur více než 1,5 miliard diváků.¹¹⁷ Tržby Mezinárodního olympijského výboru se od roku 1993 více než zdvojnásobily. Sponzoring samotný, sestávající z globálního sponzoringu - TOP program - tak tuzemského sponzoringu, se ve stejném období téměř ztrojnásobil a podílil se na skoro polovině celkových příjmů. To ukazuje na rostoucí význam tohoto zdroje financování sportovních událostí. Základním zdrojem tohoto financování je především ekonomické využití olympijského vlastnictví, ale rovněž ekonomické využití tzv. image rights, ať již individuálních nebo kolektivních.

---

¹¹⁵ Peking 2008 na stránkách <http://www.olympic.org/en/content/Olympic-games/All-Past-Olympic-Games/Summer/Beijing-2008>

¹¹⁶ Mediální zpráva ze září 2009 o globálním televizním a online vysílání XXIX. olympijských her v Pekingu 2008 na stránkách http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/Broadcasting/Beijing_2008_Global_Broadcast_Overview.pdf

¹¹⁷ tamtéž

5.3.Olympijský program TOP

Sponzorský program založený Mezinárodním olympijským výborem v osmdesátých letech, který byl zaveden do praxe jeho tehdejším prezidentem Juanem Antonio Samaranchem ve spolupráci s Horstem Dasslerem, manažerem celosvětově renomované sportovní firmy Adidas, a který se v obchodních kruzích nazývá jako TOP Iniciativa.¹¹⁸

Následující model Mistrovství světa ve fotbale, jak vyhledat hlavní sponzory z velkých nadnárodních korporací, kterým bude uděleno exkluzivní sponzorství po celém světě, Mezinárodní olympijský výbor přilákal devět vybraných společností do svého programu TOP I pro období 1985 až 1988 (zahrnující olympijské hry pořádané v kanadském Calgary a jihokorejském Soulu) a získal 106 milionů USD. Tento sponzorský program byl pro všechny zúčastněné tak zajímavý a úspěšný, že během programu TOP IV v letech 1997 až 2000 jedenáct účastníků se sponzorů programu TOP vygenerovalo 579 milionů USD a jejich profil se dostal do 199 zemí.

Program TOP společně s dramaticky vysokými výnosy za prodej vysílacích práv od počátku osmdesátých let, transformovaly finance, ambice a cíle olympijského hnutí při využití olympijského vlastnictví.

5.4.Smlouvy o výkonu sportovní činnosti

Smlouva o výkonu sportovní činnosti upravuje právní vztah mezi sportovcem a klubem, ve kterém působí a za který se účastní sportovních soutěží, závodů a jiných událostí. Jde opět o ryze obecné a obecně užívané pojmosloví s tím, že označení tohoto smluvního typu by mohlo mylně evokovat spojitost na autorské právo a činnost výkonných umělců.

Z právního hlediska jde opět o inominátní smlouvu uzavíranou podle občanského nebo obchodního práva a její podstatou závazek sportovce vykonávat svou sportovní činnost pro klub sjednaným způsobem a ve sjednaném rozsahu a závazek klubu platit sportovci za jeho činnost vykonávanou v souladu se smlouvou úplatu. Důvod, proč zmiňuji tento typ smlouvy v rámci tématu věnovanému duševnímu vlastnictví, je, že i v této smlouvě je řešeno široké užití osobnostních práv sportovce, a

---

¹¹⁸ Tomlinson Alan: A Dictionary of Sport Studies, Oxford University Press 2010, strana 342

to jednak ze strany klubu, ale se souhlasem sportovce, a rovněž ze strany sponzorů klubu, kteří finančně podporují klub prostřednictvím sponzorských smluv.

Tato smlouva je z hlediska sportovního klubu tedy jakýmsi předstupněm sponzorské smlouvy uzavírané se sponzorem klubu. Současně tato smlouva tedy přenáší právo klubu užívat osobnostní práva sportovce na sponzory klubu a povinnost klubu propagovat svého sponzora na sportovce stejným způsobem.

Velkou změnu do stability těchto právních vztahů může přinést právní úprava předpokládaná Novým občanským zákoníkem, podle kterého -jak již uvedeno- bude propříště fyzická osoba oprávněná kdykoliv svůj souhlas s využitím osobnostních práv odvolat. Bude otázkou aplikačního vývoje, jak si s tímto problémem poradí právní praxe, zejména v průběhu kontraktace.

5.5.Smlouva o účasti sportovce na olympijských hrách

Specifický význam ve vztahu k tématu této práce mají v zásadě již typizované smlouvy uzavírané na základě Olympijské charty jednotlivými národními olympijskými výbory a olympioniky, tedy sportovci, kterým se podařilo se ve své sportovní disciplíně kvalifikovat do soutěžních bojů na olympijských hrách v souladu s pravidly nastavenými příslušné mezinárodní sportovní federace a Českého olympijského výboru, která následně musí pro tyto účely ještě nominovat sportovce do Českého olympijského týmu.

Podmínkou účasti reprezentanta na olympijských hrách je také přijetí a podpis „Závazku sportovce ve věci dopingů ve sportu“, který je nedílnou součástí této smlouvy uzavírané následně s Českým olympijským výborem pro účely zajištění účasti sportovce na olympijských hrách.

Český olympijský výbor pro tyto účely uzavírá modelovou smlouvu, pojmenovanou „Smlouva s reprezentantem o účasti v Českém olympijském týmu na hrách ..... Olympiády v ....., jejímž účastníkem je vedle Českého olympijského výboru a sportovce, též Česká olympijská, a.s., jak jsem již zmínila, dceřiná společnost Českého olympijského výboru, která je na základě mandátní smlouvy uzavřené s Českým olympijským výborem jeho oficiální marketingovou agenturou a podílí se

tak na zajištění účasti Českého olympijského týmu na olympijských hrách i na materiálním zabezpečení jeho přípravy.¹¹⁹

Český olympijský výbor po organizační stránce zabezpečuje ve spolupráci s konkrétním sportovním svazem účast nominovaného reprezentanta na olympijských hrách a postupuje v souladu s předpisy Mezinárodního olympijského výboru, předpisy Českého olympijského výboru a smlouvami uzavřenými s partnery Českého olympijského týmu a Metodikou užívání olympijské symboliky vydané Českým olympijským výborem, a která je dokonce přílohou smlouvy. Již samotná preambule této smlouvy deklaruje, že z členství reprezentanta v Českém olympijském týmu vyplývá pro sportovce a Český olympijský výbor, že všechna práva na využití obrazových, zvukových příp. jiných záznamů pořízených v době anebo místě konání olympijských her, má i po skončení olympijských her, výhradně Mezinárodní olympijský výbor, resp. Český olympijský výbor, které je mohou poskytnout třetí osobě.

Smlouva je uzavírána v režimu ustanovení § 51 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, tedy jako smlouva inominátní.

Základním účelem této smlouvy je úprava podmínek využití obrazových, zvukových, případně dalších záznamů reprezentanta pořízených akreditovanými, resp. oprávněnými osobami v době olympijských her a v zemi konání olympijských her pro propagaci Českého olympijského výboru, Českého olympijského týmu a olympismu v souladu s Metodikou užívání olympijské symboliky.

Smlouva výslovně deklaruje, že reprezentant je povinen dodržovat Olympijskou chartu, Metodiku užívání olympijské symboliky – čímž se pro něj stává právně závazná, a tuto smlouvu bez ohledu na to, zda uzavřel jakoukoliv jinou smlouvu, která jej zavazuje k jednání, které je s Olympijskou chartou nebo touto smlouvou v rozporu.

Reprezentant je na základě této smlouvy výslovně povinen písemně upozornit, v termínu nejpozději 10 dní po podpisu této smlouvy, osobní partnery a sponzory na skutečnost, že v době od nominačního Pléna Českého olympijského výboru do třetího dne po ukončení olympijských her nemohou využívat reklamní a marketingová práva na jeho osobu bez předchozího písemného souhlasu Českého olympijského výboru.

---

¹¹⁹ Smlouva s reprezentantem o účasti v Českém olympijském týmu, zdroj: Český olympijský výbor

Toto ustanovení většinou zásadně omezuje, resp. pozastavuje, v období konání olympijských her smluvní závazky sportovce vůči svým vlastním, resp. osobním, sponzorům vyplývající většinou z dlouhodobě trvajících smluvních vztahů. Z tohoto důvodu je vhodné, nebo možná přesněji nutné, při sjednávání sponzorských smluv mezi sportovcem a jeho sponzory vždy prosadit takovéto možné překážky do smluvních ujednání, byť se v daný moment třeba jeví účast sportovce na olympijských hrách jako ryze teoretická. Sponzoři totiž často spojují velké iluze o účelu sponzorování sportovce právě s obdobím olympijského roku, a pak bývají velice zklamáni, když sportovec jakožto olympijský reprezentant naopak nemůže své sponzory v souvislosti s olympiádou vůbec žádným způsobem propagovat. A pokud si sportovec včas a řádně své právní zájmy ve smlouvě neošetří, je jasné, že kromě vzniku konfliktní situace ve vztahu se svým sponzorem, mu mohou v téže souvislosti vzniknout i nežádoucí sankční povinnosti.

Český olympijský výbor se v souvislosti se zajištěním účasti sportovce na olympijských hrách smlouvou zejména zavazuje:

- a) poskytnout reprezentantovi oficiální oblečení Českého olympijského týmu pro olympijské hry,
- b) učinit veškeré organizační a administrativní úkony související s akreditací reprezentanta na olympijských hrách a jeho přihlášením a účastí v olympijských soutěžích,
- c) zajistit dopravu reprezentanta do dějiště olympijských her a zpět, popřípadě mu uhradit přiměřené a obvyklé náklady spojené s dopravou, zajišťuje-li si reprezentant po dohodě s Českým olympijským výborem dopravu individuálně, a to na základě rozhodnutí vedení Českého olympijského týmu,
- d) zajistit po dobu trvání olympijských her reprezentantovi zdravotní a rehabilitační péči odpovídající příslušné sportovní činnosti reprezentanta,
- e) prostřednictvím organizačního výboru olympijských her a v souladu s jeho podmínkami zajistit zdravotní pojištění reprezentanta a pojištění škod po dobu trvání olympijských her,
- f) vyplatit reprezentantovi odměnu za dosažení umístění ve sportovní soutěži dle Zásad ocenění sportovců a členů realizačních týmů za zisk medailí na olympijských hrách schválených Plénem Českého olympijského výboru.

Reprezentant se touto smlouvou zejména zavazuje:

- a) dodržovat Olympijskou chartu, zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, Metodiku užívání olympijské symboliky a tuto smlouvu; zejména reprezentant nesmí užívat olympijská symbolika způsobem popsáným v Metodice užívání olympijské symboliky, včetně výrazů „olympijský“, „olympiáda“ a jejich různých slovních tvarů. Reprezentant je povinen vyvinout veškerou možnou péči, aby jeho partneři a sponzoři olympijská symbolika bez předchozího písemného souhlasu Českého olympijského výboru nepoužívali,
- b) při společenských příležitostech, oficiálních olympijských ceremoniálech, tiskových konferencích, TV interview, na stupních vítězů, při vyhlášení výsledků, předávání odměn za výsledky na olympijských hrách, na cestách do místa a z místa konání olympijských her (zejména při pobytu v letištní hale, při nástupu a výstupu z letadla, autobusu či jiného dopravního prostředku) a při akcích pořádaných partnery Českým olympijským týmem a při podobných příležitostech používat podle instrukcí vedení Českého olympijského týmu, pravidel Mezinárodního olympijského výboru a Českého olympijského výboru a písemných instrukcí, které budou předány spolu s oblečením a vybavením, výhradně oficiální oblečení a vybavení Českého olympijského týmu, tj. oblečení a vybavení, které bude jako oficiální určeno vedením Českého olympijského týmu,
- c) na veškerém oblečení (včetně závodního a tréninkového oblečení) a vybavení používaném reprezentanty a členy doprovodu v průběhu OH smí být pouze označení Českého olympijského týmu (logo Czech Team a nápis Czech Republic) a označení výrobce tak, jak je to specifikováno Olympijskou chartou, prováděcími pokyny k této chartě (čl. 53 Olympijské charty) a rozhodnutím ze zasedání exekutivy MOV v listopadu 2006,
- d) zdržet se jakékoliv činnosti, která by poškozovala zájmy partnerů Českého olympijského týmu a řídit se v této oblasti pokyny jeho vedení,
- e) při účasti na sportovních soutěžích dodržovat pravidla příslušného sportu a vystupovat v duchu fair play a s cílem důstojně reprezentovat Českou republiku.

Smlouva dále velice detailně upravuje spolupráce reprezentanta se sdělovacími prostředky. V této souvislosti je především ujednáno, že reprezentant je oprávněn poskytovat rozhovory sdělovacím prostředkům za podmínek stanovených touto smlouvou. Reprezentant se dále zavazuje, že po skončení soutěže anebo na výzvu vedení Českého olympijského výboru, popř. tiskového mluvčího, se zúčastní tiskových konferencí nebo jiných setkání se sdělovacími prostředky, pokud to nenaruší jeho přípravu na další sportovní výkon nebo nezbytnou regeneraci po sportovním výkonu. Reprezentant při poskytování rozhovorů upřednostní partnery Českého olympijského týmu, zejména poskytne rozhovor dle jejich žádosti v nejbližším možném termínu. V souladu s prováděcími předpisy k Olympijské chartě se nesmí reprezentant po dobu trvání olympiády akreditovat jako novinář nebo vykonávat novinářskou nebo obdobnou činnost pro sdělovací prostředky. Reprezentant je oprávněn posílat z dění olympijských her vlastní zpravodajské příspěvky o své účasti na olympijských hrách na své internetové stránky, avšak vždy v souladu s principy Olympijské charty.

Ještě přesněji jsou pak upraveny závazky smluvních stran v oblasti reklamy a sponzorství. Reprezentant se zavazuje, že po dobu trvání olympijských her bude dodržovat pravidla Mezinárodního olympijského výboru týkající se reklamních označení na oblečení a vybavení sportovců a Metodiku užívání olympijské symboliky. Reprezentant uděluje svůj souhlas s tím, že Český olympijský výbor a Česká olympijská, a.s. jsou oprávněni použít údaje o reprezentantovi v rozsahu oficiálního dotazníku a zvukové a obrazové záznamy reprezentanta pořízené na olympijských hrách ve svých reklamních a propagačních materiálech nebo v rámci svých reklamních, propagačních a marketingových akcí týkajících se Českého olympijského výboru, olympijských her nebo Českého olympijského týmu v období od nominačního Pléna Českého olympijského výboru do konce období olympijských her dle ustanovení Mezinárodního olympijského výboru. Jméno anebo vyobrazení reprezentanta a všechna práva a věci uvedené v ustanovení § 12 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (osobnostní práva), mohou být použita výlučně v souvislosti s členstvím reprezentanta v Českém olympijském týmu. Partneri Českého olympijského výboru a České olympijské, a.s. jsou oprávněni použít zvukové a obrazové záznamy reprezentanta pořízené na olympijských hrách, ve svých reklamních a propagačních materiálech vždy pouze v souvislosti s jejich partnerstvím s Českým olympijským výborem a Českým olympijským týmem, a to v souladu s principy Olympijské charty a

jen po dobu účinnosti předmětné smlouvy. Český olympijský výbor se zavazuje zajistit předložení návrhu každého použití osobnostních práv ve smyslu tohoto ustanovení reprezentantovi k předchozímu schválení.

Reprezentant se zavazuje, že pokud to nenaruší jeho přípravu na sportovní výkon nebo nezbytnou regeneraci po sportovním výkonu, bude v období od nominačního Pléna Českého olympijského výboru do konce období olympijských her ustanovení Mezinárodního olympijského výboru k dispozici na společných akcích partnerů Českého olympijského týmu pro jejich společenské akce pořádané v místě konání olympijských her.

Reprezentant se rovněž zavazuje zdržet propagace třetích osob – partnerů a sponzorů (s výjimkou partnerů Českého olympijského týmu a Českého olympijského výboru), a to ať již v přímé či nepřímé formě. Na společenském oblečení nesmí Reprezentant nést jiné označení než logo Českého olympijského týmu a Českého olympijského výboru).

Reprezentant se zavazuje, že se v době od nominačního Pléna Českého olympijského výboru (vždy řádově cca tři týdny před zahájením olympijských her) do třetího dne po skončení olympijských her bez předchozího písemného souhlasu Českého olympijského výboru nezúčastní žádných propagačních akcí.

Český olympijský výbor může v době členství reprezentanta v Českém olympijském týmu udělit souhlas s účastí reprezentanta na reklamních, propagačních nebo marketingových akcích jiných subjektů než jsou partneři Českého olympijského týmu a Českého olympijského výboru za podmínek (musí být naplněny kumulativně) že tyto reklamní, marketingové nebo propagační akce:

- a) se uskuteční na základě smlouvy mezi reprezentantem a jeho sponzorem, o kterém reprezentant informoval Český olympijský výbor a se kterou Český olympijský výbor vyslovil písemný souhlas,
- b) se netýkají členství reprezentanta v Českém olympijském týmu a/nebo jeho sportovních výkonů na olympijských hrách,
- c) neporuší práva Mezinárodního olympijského výboru, organizačního výboru olympijských her a Českého olympijského výboru, vyplývající z ochrany jejich symbolů a znaků a dále nepoužijí olympijské motto, olympijskou

hymnu, olympijskou znělku, data zimních nebo letních olympijských her, jména pořadajících měst minulých, současných nebo budoucích olympijských her, slova „olympijský“, „olympiáda“, „olympijské hry“, „pořadající město olympijských her“, nebo jakákoliv spojení nebo kombinace slov, která uvedená slova obsahují,

- d) nebudou obsahovat jakoukoliv reprodukci nebo repliku olympijského ohně nebo olympijské pochodně,
- e) nebudou naznačovat, že osoba, která nebo pro kterou jsou tyto reklamní, propagační nebo marketingové aktivity prováděny, je schválena Českým olympijským výborem nebo je s ním nebo s olympijskými hrami spojena,
- f) nejsou v rozporu s prováděcími předpisy k pravidlu 41 Olympijské charty, které stanoví, že žádný závodník, který se účastní olympijských her, nesmí dovolit, aby jeho jméno, vyobrazení nebo sportovní výkon byly použity pro reklamní účely během olympijských her,
- g) nezneváží svým obsahem reprezentanta, Českého olympijského týmu a Českého olympijského výboru, jejich partnerů, ani olympijských her.

Sankce za porušení závazků reprezentanta vyplývajících z jeho smlouvy o účasti v Českém olympijském týmu jsou velmi přísné a pro sportovce mohou být i fatální.

V souladu s pravidlem 23 Olympijské charty je totiž Výkonný výbor Mezinárodního olympijského výboru oprávněn odejmout akreditaci každé osobě, která poruší Olympijskou chartu. Provinilý závodník je pak navíc diskvalifikován a ztrácí výhodu ze získaného umístění včetně všech získaných diplomů, medailí a finančních odměn z nich vyplývajících. Kromě toho reprezentant odpovídá za škodu, která případně vznikla v důsledku porušení jeho závazků vyplývajících z této smlouvy. V případě, že reprezentant poruší své závazky vyplývající z této smlouvy, musí na své náklady učinit účinná opatření k nápravě, nicméně Český olympijský výbor je oprávněn vůči němu uplatnit, a to i kumulativně, následující sankce:

- a) odvolat ze soutěže,
- b) vyloučit z Českého olympijského týmu,
- c) vymáhat náhradu škody až do výše vzniklé porušením této smlouvy.

6. Důsledky porušení práv k olympijské symbolice

Právní důsledky porušení práv k olympijské symbolice budou vždy závislé na povaze a obsahu konkrétního neoprávněného zásahu do tohoto zákonem chráněného práva a na jeho teritoriálním rozsahu. Podstatným kritériem pro uplatnění právních prostředků ochrany olympijských symbolik bude též subjekt dotčený neoprávněným zásahem, míra a rozsah jeho zájmu na poskytnutí ochrany proti neoprávněnému zásahu a rovněž pozice porušitele, a jeho vztah k zájmům chráněných právními předpisy.

Základní právo na ochranu proti neoprávněným zásahům do práv k olympijské symbolice zajišťuje zákon č. 60/2000 Sb. o ochraně olympijských symbolik, který v ustanovení § 4 zakládá pravomoc obecných soudů rozhodovat o sporech týkajících se práv a povinností upravených tímto zákonem. Zákon současně aktivně legitimuje Český olympijský výbor nebo oprávněnou osobu domáhat se náhrady škody, která byla způsobena užitím olympijských symbolik.

Porušením práv k olympijské symbolice může být dle skutkových okolností ale též porušeno právo k ochranné známce anebo ještě častěji toto jednání vykazovat znaky nekalosoutěžního jednání. V takových případech se spektrum prostředků právní ochrany samozřejmě významně rozšíří a oprávněný subjekt se bude moci domáhat ochrany svých práv v souladu s právními prostředky ochrany poskytovanými jednotlivými právními instituty. Poté by se samozřejmě vedle nároku na náhradu škody, případně na bezdůvodné obohacení, mohl poškozený subjekt, nebo subjekt, jehož práva jsou anebo mohou být negativně dotčena neoprávněným zásahem do práv k olympijské symbolice, domáhat též nároku na zdržení se právně závadného jednání, na odstranění závadného stavu, na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, včetně uveřejnění rozsudku potvrzujícího existenci deliktního jednání.

Z hlediska veřejnoprávního by mohl být nepochybně aplikován dle závažnosti nezákonného jednání buď zákon o přestupcích č. 200/1990 Sb., například podle ustanovení § 33 upravující přestupky na úseku porušování průmyslových práv a k obchodní firmě, zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon, zejména aplikací ustanovení § 268 upravující trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením nebo ustanovení § 269 upravující trestný čin porušení chráněných průmyslových práv.

7. Příklady ochrany olympijských symbolik v soudní praxi

Fédération Française de Gymnastique v. Sydney Organising Committee for the Olympic Games (2000)

(Francouzská federace Gymnastiky vs. Organizační výbor Olympijských her v Sydney)

Žaloba byla podána ze strany Francouzské gymnastické federace proti Organizačnímu výboru Olympijských her v Sydney k ad hoc Divizi CASu¹²⁰ v září roku 2000 z důvodu sporu vzniklého v souvislosti se slavnostním ceremoniálem předávání medailí ohledně povolené velikosti označení výrobce na trikotu francouzských gymnastek, a to zejména na trikotu medailistky Poujade Varonianové. Předmětem sporu u ad hoc Divize CASu bylo přezkoumání předchozího rozhodnutí Organizačního výboru Olympijských her v Sydney o tom, že velikost loga výrobce sportovního oděvu LI-NING francouzských gymnastických dresů byla překročena s odkazem na ustanovení 1.4 Prováděcích ustanovení k pravidlu 61 Olympijské charty. Podle znění těchto Prováděcích ustanovení nesmí značka přesahovat 12 čtverečních centimetrů. V daném případě spočíval spor v otázce, zda se tento rozměr vztahuje k velikosti značky při výrobě oděvu, anebo když si soutěžící oděv oblékne a látka se natáhne. Pokud by tento rozměr platil pro rozměr značky vyrobeného oděvu, nedošlo by k porušení Olympijské charty.

Význam tohoto sporu pro žalobce byl ryze komerční, neboť jakékoli nařízení ukryt nebo zmenšit logo, značku výrobce gymnastických dresů, během předávání Olympijských medailí by mělo velmi negativní dopad na jeho vztahy se sponzory.¹²¹

Ad hoc komise CASu relativně racionálně rozhodla, že přesným záměrem Prováděcích ustanovení je omezení nadměrné reklamy během Olympijského soutěžení. Vzhledem k tomuto, je rozhodným okamžikem pro měření rozměru v době, kdy má soutěžící trikot oblečen na těle sportovce. Ve smyslu tohoto výkladu pak gymnastka Varonianová porušila ustanovení pravidla 61 Olympijské charty.

---

¹²⁰ Divize Arbitrážního soudu pro sport v Sydney

¹²¹ Nafziger James A. R., Ross Stephen F: Handbook on International Sports Law, Edward Elgar Publishing Ltd. 2011, strana 8

*New Zeland Olympic & Commonwealth Games association vs Telecom New Zeland (1996)*¹²²

(Novozélandský olympijský výbor vs Telecom Nový Zéland)

Národní olympijský výbor Nového Zélandu vedl spor známý jako „případ Ring Ring“, u obecného soudu s významnou telekomunikační firmou Telecom New Zeland kvůli reklamní kampani, ve které slovo „ring“ bylo opakováno pětkrát sledující pořadí barev pěti kruhů v olympijském symbolu za doprovodu sloganu odkazujícího na olympijské hry. V roce 1996 získala reklamní práva vztahující se k novozélandskému olympijskému týmu telekomunikační společnost Bellsouth. Její konkurent Telecom New Zeland, který sponzoroval novozélandský olympijský tým na předchozích olympiádách, spustil reklamní kampaň propagující globální a dalekosáhlou kapacitu své mobilní technologie. Inzerát použil následující způsob sdělení vzkazu:

RING RING RING

RING RING

S mobilem Telecom můžete vzít svůj vlastní telefon na olympiádu.

Slova "Ring" byla vyobrazena v olympijských barvách (modrá, žlutá, černá, zelená a červená) a uspořádána takovým způsobem, že zjevně připomínala uspořádání olympijských kruhů:

RING RING RING

RING RING

Novozélandský olympijský výbor se domáhal vydání soudního příkazu proti této reklamě, a to odůvodněním, že evokuje asociaci Telecomu Nový Zéland s olympijským hnutím a podporu tohoto hnutí z jeho strany, když to přitom není pravda.

Žalující novozélandský olympijský výbor neuspěl však ani v odvolacím řízení, a to z důvodu údajné absence klamavého znaku reklamní kampaně. Soud zdůraznil, že Telecom neprohlásil, že sponzoruje novozélandský olympijský tým, ani netvrdil, že zde existuje nějaká souvislost jeho osoby s olympijskými hrami obecně, a proto zde nelze

---

¹²² Greppi Edoardo, Vellano Michele: *Diritto internazionale dello sport*, G.Giapichelli Editore 2010, str. 64

prokázat úmyslné uvádění v omyl. Dále došel k závěru, že typický čtenář novin by inzerátem v omyl uveden nebyl: "Od stručného pobavení je daleko k domněnce, že tato hra s pěti olympijskými kruhy musela být určitě realizována s oprávněním olympijské organizace nebo na základě sponzorství olympijských her." Tento případ byl právními odborníky v olympijském hnutí považován za velmi zajímavý. Jednak to byl jeden z prvních významných sporů dotýkajících se ambush marketingu, jednak i proto, že z názoru soudu bylo lze dovodit, že takový typ chování bude považován za nezákonný pouze tehdy, když narušitel zákonem chráněných práv k olympijským symbolům buď nepravdivě prohlásí, nebo vzbudí na veřejnosti nepravdivý dojem, že je sponzorem nebo partnerem olympijského týmu. Mezinárodní právní experti rozhodnutí novozélandského soudu odsoudili, protože podle nich inzerát novozélandského Telecomu zavádějící a práva novozélandského olympijského výboru zasahující byl. Jeho cílem nepochybně totiž bylo sdělení informace veřejnosti, že novozélandský Telecom má nějakou souvislost s podporou novozélandského olympijského týmu na Letních olympijských hrách v Atlantě (USA).

San Francisco Arts&Athletics Inc. vs United States olympic Committee

(1987)

Tento právní spor vedený v několika stupních obecných soudů San Franciska se týkal organizace společenské události s názvem Gay Olympic Games, které se měli zúčastnit účastníci pocházející z pěti kontinentů s cílem upoutat pozornost veřejného mínění na podmínky homosexuálů. Olympijský výbor Spojených států amerických na základě podnětu Mezinárodního olympijského výboru vyzval organizaci San Francisco Arts&Athletics Inc. ke zdržení se užívání slovního označení Olympic pro účely reklamy připravované akce. Odvolací soud potvrdil stanovisko soudu prvního stupně, když definitivně odmítl argument organizace San Francisco Arts&Athletics Inc., podle kterého byl požadavek Olympijského výboru Spojených států amerických v rozporu s právem každého Američana na svobodu projevu zaručeného Prvním dodatkem k americké ústavě.¹²³

---

¹²³ Nafziger James A. R., Ross Stephen F: Handbook on International Sports Law, Edward Elgar Publishing Ltd. 2011, strana 27

(2006)

Žalobou podanou u Soudu v Benátkách v roce 2004 se žalující obchodní společnosti Benetton Group, celosvětově renomovaná oděvní společnost, a jeho dceřinná společnost Bencom, s.r.l. domáhaly proti Mezinárodnímu olympijskému výboru prohlášení nicotnosti registrace ochranných známek „Olympic“, „Olympics Games“, „Olympic Store“, „The Olympics“, „Olympnet“ Olympijského symbolu představovaného pěti kruhy na území italského státu. Dále se žalující domáhali určení, že užívání slova „Olympic“ na jimi vyráběných oděvních produktech nebude považováno za zneužití výše jmenovaných ochranných známek, ani za porušení Nairobské Úmluvy o ochraně olympijského symbolu, která byla Itálií ratifikována a realizována v rámci italského právního řádu zákonem č. 434 z roku 1985.

Soud vynesl rozsudek, který je italskou odbornou veřejností i italskou odbornou literaturou vnímán jako průlomový nebo možná spíše přesněji zásadní, když deklaroval jednoznačně mezinárodně uznávané principy ochrany olympijských symbolů, když v rámci odůvodnění svého rozhodnutí deklaroval:

„Olympijský symbol složený z pěti kruhů je označení, které má notorickou moc a působnost charakterizující moderní olympijské hry a je plně schopné být platně zapsáno jako známka ze strany Mezinárodního olympijského výboru.

Slova „olympijský a olympic“ jsou veřejností důvěrně spojená s moderními olympijskými hrami, jsou plně schopná být platně zapsána jako známky ze strany Mezinárodního olympijského výboru a naopak jde o známky silné.

Ochrana známky „olympic“ zahrnuje všechny možnosti tak, jak připouští elementární identita a rozlišitelnost jádra tohoto označení, nebo též jeho expresivní ideologická podstata, vyjadřující základní myšlenku shrnující její výraznou individualistickou pozici.“

Italský obecný soud v rámci odůvodnění svého rozhodnutí mimo jiné zdůraznil, že značka používaná žalující firmou Benetton, umístěná na jejích textilních výrobcích, obsahující slovo „olympic“, tedy označení identické jako je mezinárodně chráněná

ochranná známka „olympic“ registrovaná Mezinárodním olympijským výborem, zakládá okamžitou asociaci ve vztahu ke sportu, byť i jen amatérskému, a její použití je tedy porušením práv nejen k ochranné známce, ale též k označení, které je zásadě celosvětově veřejností vnímané jako jedinečné, notoricky známé a výhradně spojené s olympijským hnutím.

Kromě toho současně v tomto případě samozřejmě existuje reálná možnost nekalosoutěžního jednání a to v nadnárodním kontextu, především parazitování na pověsti, ve formě obchodního zneužití olympijské myšlenky a olympijských hodnot, jejichž ochráncem je Mezinárodní olympijský výbor, a které tudíž pouze ale Mezinárodní olympijský výbor je oprávněn komerčně využívat¹²⁴, a to ze strany společnosti, která je dlouhodobě obchodně i vlastnický spojena s fenoménem motoristického sportu, se závody Formule 1, když se dokonce jedna ze soutěžících stájí nese jméno firmy Benetton a je touto firmou vlastněna.

Český Olympijský výbor vs. Budějovický Budvar, národní podnik

(2006)

Praxe českých soudů se spornou agendou dotýkající se ochrany olympijských symbolik je v zásadě ojedinělá. Zjevně nejznámějším a také nejvýznamnějším případem byl doposud spor Českého olympijského výboru jakožto žalujícího proti žalovanému Budějovickému Budvaru, národní podnik.

Předmětem žaloby podané ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích bylo žalujícím tvrzené porušení zákona o ochraně olympijských symbolik před konáním a v průběhu Zimních olympijských her v Turíně v roce 2006 a současně nekalé soutěžní jednání ze strany žalovaného spočívající v masívní reklamní kampani žalovaného jakožto mezinárodně uznávaného výrobce piva a současně nejvýznamnějšího konkurenta společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s., který je dlouholetým oficiálním partnerem Českého olympijského výboru.

Žalobce v rámci své žaloby tvrdil, že podle zákona č. 60/2000 Sb. je výhradním držitelem oprávnění udělovat souhlas s užíváním tzv. olympijských symbolik v tomto

---

¹²⁴ Ubertazzi Luigi Carlo, Aida Annali italiani del diritto d'autore, sv. 16, Giuffrè Editore 2011

zákoně uvedených, mimo jiné i k jejich užívání v reklamě a při propagaci. Žalovaný v reklamním spotu, odvysílaném v televizním vysílání dne 5. února 2006, prezentoval jím vyráběné pivo značky Budweiser Budvar. V tomto reklamním spotu vystupoval člen českého reprezentačního hokejového týmu na Zimních olympijských hrách v Turíně Milan Hnilička, byl zde použit zapálený svazek hokejových holí v podobě „hokejové pochodně“ zřetelně asociující pochodeň olympijskou a výraz „hokejiáda“. Shodný reklamní spot byl také umístěn na internetových stránkách provozovaných žalovaným, a to na www.budvar.cz a www.bob-dave.cz. Žalobce uvedl, že nikdy neudělil žalovanému žádné písemné zmocnění k užívání olympijských symbolik a upozornil žalovaného, aby vysílání předmětného reklamního spotu bylo okamžitě ukončeno. Dne 7. února 2006 žalovaný v televizním vysílání prezentoval další reklamní spot, ve kterém v návaznosti na reklamní spot předchozí opětovně propagoval pivo značky Budweiser Budvar s použitím zapáleného svazku hokejových holí v podobě „hokejové pochodně“, zřetelně asociující pochodeň olympijskou a výrazu „hokejiáda“. I tento reklamní spot byl umístěn na internetových stránkách žalovaného. Záhy po zahájení Zimních olympijských her v Turíně 2006, tj. dne 10. února 2006, byly v televizním vysílání a na internetových stránkách žalovaného prezentovány další dva reklamní spoty navazující na reklamní spoty předchozí, opětovně propagující pivo značky Budweiser Budvar. V prvním z těchto reklamních spotů jeden ze dvojice hokejových fanoušků drží při návštěvě italské restaurace zapálený svazek hokejových holí v podobě „hokejové pochodně“, zřetelně asociující pochodeň olympijskou, a je zde použit výraz „hokejiáda“. Ve druhém z těchto reklamních spotů se stejně jako v předchozích spotech objevuje výraz „hokejiáda“ a zapálený svazek hokejových holí v podobě „hokejové pochodně“, zřetelně asociující pochodeň olympijskou. Tento reklamní spot navíc využívá historických záběrů z olympijských her, což zcela nepochybně navozuje dojem o spojitosti žalovaného a jeho výrobků se zimními olympijskými hrami. Za zmínku dále stojí, že v závěru všech odvysílaných reklamních spotů žalovaného bylo umístěno upozornění, že Budějovický Budvar n.p. není sponzorem olympijských her ani českého olympijského týmu. Na internetových stránkách žalovaného www.bob-dave.cz byla vedle všech výše uvedených reklamních spotů umístěna i počítačová hra „Fire-Up!!!“. I v této počítačové hře se objevil symbol hořící pochodně, zřetelně asociující pochodeň olympijskou, a i zde bylo užito výrazu „hokejiáda“. Výraz „HOKEJIÁDA“ byl rovněž vytištěn na kartonových obalech spotřebitelského balení 10 lahví žalovaným vyráběného piva značky Budweiser Budvar.

Podle žalujícího Českého olympijského výboru žalovaný výše popsaným jednáním porušil zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik a současně se dopustil jednání nekalé soutěže dle ust. § 44 obchodního zákoníku, jež naplnilo zvláštní skutkovou podstatu - klamavé reklamy, které žalujícímu přineslo výrazné újmy.

Soud prvního stupně nařídil z důvodu zjištěné naléhavosti dokonce předběžné opatření, kterým vyhověl žalující stranou uplatněným zdržovacím nárokům a odstraňovacím nárokům. Žalovanému bylo předběžným opatřením rovněž uloženo, zdržet se užívání zapáleného svazku hokejových holí v podobě pochodně a užívání výrazu „HOKEJIÁDA“ při propagaci jím vyráběného piva značky Budweiser Budvar.

Žalující Český olympijský výbor ve své žalobě uvedl, že má výjimečné a výhradní postavení při ochraně olympijských symbolik v souladu se zákonem č. 60/2000 Sb. o ochraně olympijských symbolik, a že mezi tato náleží mimo jiné i „olympijská pochodeň“, výrazy „olympijský“ a „olympiáda“ a že písemné zmocnění k užití olympijských symbolik udělil v rámci olympijské kampaně společnosti Plzeňský Prazdroj a.s., který je paradoxně nejvýznamnějším konkurentem žalovaného.

Žalovaný Budějovický Budvar si byl svého protiprávního jednání zjevně vědom, neboť po tomto upozornění šíření předmětného reklamního spotu v televizním vysílání ukončil, avšak ponechal jeho dostupnost na internetových stránkách. Dne 6. února 2006 vyšel v MF Dnes článek, ve kterém bylo mimo jiné uvedeno přiznání žalovaného k původcovství předmětného spotu a jeho prohlášení, že má být jeho vysílání ukončeno před zahájením Zimních olympijských her v Turíně 2006. Český olympijský výbor však pokračoval v důsledném dozоровání a zjistil, že i téhož dne se v televizním vysílání objevil další reklamní spot, ve kterém v návaznosti na spot předchozí žalovaná firma opětovně propaguje pivo značky Budweiser Budvar s použitím zapáleného svazku hokejových holí v podobě „hokejové pochodně“ zřetelně asociující pochodeň olympijskou a výrazu „hokejiáda“ a i tento reklamní spot byl uložen na internetových stránkách žalovaného. Český olympijský výbor v této souvislosti poukazoval, že v závěru odvysílaných reklamních spotů se vyskytuje upozornění, že Budějovický Budvar n.p. „není sponzorem Olympijských her ani Českého olympijské týmu“. Žalovaný v tomto upozornění nejen že opětovně a neoprávněně užívá olympijská symbolika, ale zejména sám zcela explicitně a otevřeně přiznává spojitost předmětných

reklamních spotů s olympijskými hrami, čímž sám sebe usvědčuje ze svého vědomého protiprávního jednání.

Žalující Český olympijský výbor k podpoře svých žalobních tvrzení uvedl, že olympijská symbolika požívají zvláštní právní ochrany z hlediska jejich nadstandardně mravního, morálního i společenského významu, a to nejen v národním, ale i v mezinárodním měřítku. V kontextu tohoto výkladu a vnímání smyslu této právní ochrany je-li tedy předmětem ochrany olympijské symbolikum jako takové nebo výslovně dokonce i jen jeho část, tak tím spíše zákon směřuje i k ochraně jakéhokoliv karikování, parafráze či jiného znevažování olympijských symbolik, neboť takové jednání je dokonce ještě závažnější, než prosté použití olympijských symbolik v čisté a nezměněné podobě.

A v tomto směru byl pak žalujícím legitimně vnímán výraz „HOKEJIÁDA“ jako karikatura a parafráze olympijského symbolika „OLYMPIÁDA“. Stejným způsobem byla posuzována i hokejová pochodeň tvořená svazkem hokejových holí ve tvaru pochodně, která je zapálena a hořící nesena tak, jak je před olympijskými hrami obvykle nošena pochodeň olympijská a je zde zřejmá podobnost s olympijskou pochodní.

Český olympijský výbor v této souvislosti poukazoval současně na skutečnost, že počínání žalované firmy Budějovický Budvar, n.p. je také jednáním v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy. Žalobou napadenou reklamní kampaní je totiž u spotřebitelů uměle navozována klamavá představa o spojitosti firmy Budějovický Budvar, n.p. a jeho výrobků se Zimními olympijskými hrami v Turíně a takové jednání žalovaného je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, zejména pak generálnímu partnerovi žalujícího Českého olympijského výboru, kterým v inkriminované době byla a doposud je obchodní společnost Plzeňský Prazdroj, a.s., který je oborovým konkurentem žalovaného.

Žalovaný popíral nekalou soutěž zejména pro nesplnění podmínky soutěžního vztahu účastníků. Soud prvního stupně však zřejmě posoudil postavení žalujícího jakožto soutěžitele „ad hoc“ měl a jednání žalovaného za jednání nekalé soutěže kvalifikoval, s čímž se následně ztotožnil též Vrchní soud v Praze jako soud odvolací.

Soud prvního stupně se plně ztotožnil s právní argumentací Českého olympijského výboru související s ochranou olympijských symbolů následně i

v nalézacím řízení a jeho rozhodnutí bylo jako správné potvrzeno též v odvolacím řízení Vrchním soudem v Praze¹²⁵. Žalované firmě Budějovický Budvar, n.p. bylo uloženo zaplatit Českému olympijskému výboru částku 2,25 miliónu českých korun, která odpovídala bezdůvodnému obohacení a přiměřenému zadostiučinění, a současně byl žalovaný povinen zveřejnit omluvu českému olympijskému výboru v Hospodářských novinách, MF Dnes, Lidových novinách a na svých internetových stránkách.

Vrchní soud v Praze ve shodě se soudem prvního stupně při svém rozhodování vycházel z názoru, že žalovaný Budějovický Budvar n.p. svou reklamní kampaní, v níž užil slovo hokejiáda (k označení v té době probíhající události, kterou by jinak musel nazvat přímo slovem olympiáda) a symbol olympijské pochodně, byť v podobě zapáleného svazku hokejek, jež byla přímo vázána ke konání zimních olympijských her, porušil § 3 odst. 1 zákona č. 60/2000 Sb., o zákazu neoprávněného užívání symbolik bez povolení žalobce. Pokud žalovaný argumentoval tím, že je oficiálním sponzorem českého hokeje a je tak oprávněn užívat k podpoře svých výrobků „hokejové symboly“, dále že slovo hokejiáda a svazek zapálených hokejek nemají nic společného s olympijskými symbolikami a zimními olympijskými hrami jako takovými, pak tato obrana nebyla ani odvolacím soudem akceptována. Soud zkonstatoval, že předně není na místě argumentace slovy, jež obsahují koncovku – iáda, popř. spojením jako „matematická olympiáda“, apod., neboť uvedený zákon chrání symbolika před jejich obchodním využitím, tedy zejména k reklamě určité produkce. Načasování reklamní kampaně a zejména obsah reklamních spotů pak prokazují, že událostí, jež jsou zde popisovány a k nimž vše směřuje, jsou zimní olympijské hry; uměle vytvořené slovo hokejiáda pak jenom označuje olympijskou soutěž v ledním hokeji a s tímto výrazem spojené užívání zapáleného svazku hokejek navozuje symbol olympijské pochodně. Odvolací soud tedy došel k závěru, že žalovaný se sice takto vyhnul přímému užití symbolik, avšak reklamou oslovený zákazník a celá veřejnost nebyla na pochybách, že v reklamě jde o olympiádu, jde o olympijskou pochodně i o právě konané Zimní olympijské hry v Turíně, vše k propagaci výrobků žalovaného. Veřejnost navíc byla v tomto dojmu utvrzena i upozorněním, že žalovaný není sponzorem olympijských her ani českého olympijského týmu. Je třeba uvést, že žalovaný – aniž získal právo k užívání symbolik, dosáhl téhož, co jinak případný partner žalobce získal na základě

---

¹²⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, č.j. 3 Cmo 162/2010-745, ze dne 21.12.2010, zdroj: Český olympijský výbor

smlouvy a s úhradou odměny za užívání symbolik. Odvolací soud rovněž potvrdil stanovisko soudu prvního stupně, že vedle porušení zákona č. 60/2000 Sb. o ochraně olympijských symbolik však žalovaný jednal rovněž nekalosoutěžně.

Soud vycházel v odůvodnění svého právního závěru z definice nekalé soutěže dle § 44 odst. 1 obchodního zákoníku, podle které je nekalosoutěžním jednáním jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Žalobce spatřoval projev nekalé soutěže žalovaného právě v porušení shora uvedené povinnosti zdržet se užívání olympijských symbolik (vyjma případu, kdy toto mu bude umožněno smluvně za úplatu), jež mu umožnilo získat neoprávněné výhody na úkor ostatních soutěžitelů, zejména těch, kdo užívali v rozhodném období symbolika na základě smlouvy uzavřené s žalobcem a za úplatu, a to i k újmě žalobce jako držitele oprávnění udělovat souhlas s užíváním symbolik. Pokud jde o podmínku jednání v hospodářské soutěži, pak nebylo dle odvolacího soudu pochyb o tom, že žalovaný užil označení navozující dojem olympijských symbolik za účelem posílení své pozice v hospodářské soutěži, se záměrem prosazení se v hospodářské soutěži. Neobstojí již vzhledem ke znění § 41 obchodního zákoníku závěr, že jednání žalovaného není jednáním v hospodářské soutěži jen proto, že se jí žalobce jako občanské sdružení údajně neúčastní a protože jeho poslání je jiné. Jak uvedl soud, není rozhodná totiž povaha účastníků, když zde jen žalovaný je podnikatelem podle § 2 obchodního zákoníku, rozhodné je, zda svým jednáním, jež bylo vedeno soutěžním záměrem, žalovaný zasáhl do soutěžní pozice žalobce, jež je zde vymezena jeho postavením a oprávněním dle zákona č. 60/2000 Sb. Pro úvahu, zda jednání konkrétního subjektu je jednáním v hospodářské soutěži, tedy není rozhodné, zda jde o vztah podnikatelů, nýbrž to, zda šlo v konkrétním případě o jednání soutěžitele, tedy, zda bylo motivováno soutěžním záměrem.¹²⁶

Zajímavý je závěr odvolacího soudu o tom, že pokud je to žalobce, kdo je oprávněn užívat a poskytovat jiným právo užívat olympijská symbolika (ať sám, či prostřednictvím k tomu jím zřízené a jím ovládané společnosti), jeho pozice v hospodářské soutěži tak závisí na tom, nakolik je s to je ochránit před volným užíváním a tedy rozmělněním, pak žalovaný, jenž symbolika bez oprávnění užil k posílení své pozice na trhu, zasáhl do soutěžní pozice žalobce a sám jednal ve vztahu

---

¹²⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, č.j. 3 Cmo 162/2010-745, ze dne 21.12.2010, zdroj: Český olympijský výbor

k němu v hospodářské soutěži. O tom, že žalovaný jednal v hospodářské soutěži s dalšími oprávněnými uživateli olympijských symbolik a k jejich újmě, není pochyb.

Při úvaze o naplnění podmínky rozporu jednání s dobrými mravy soutěže je třeba vyjít z toho, že zákon pojem dobrých mravů (jejichž porušení je tou skutečností, jež závadné jednání odlišuje od přípustného konkurenčního jednání) nedefinuje a s ohledem na dosud publikovanou judikaturu lze dovodit, že dobré mravy tvoří uzavřený normativní systém a jsou spíše měřítkem etického hodnocení konkrétních situací a jejich souladu s obecně uznávanými pravidly slušného a poctivého jednání. Rozpor jednání s dobrými mravy je třeba posuzovat v každém případě individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem jednání účastníků v příslušném období a jejich tehdejšímu postavení (tak usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 32 Odo 1230/2005 z 14.3.2006). V daném případě pak žalovaný založil svou reklamní kampaň na neoprávněném využití – tj. bez toho, že by se žalobcem či jím pověřenou společností o tom uzavřel smlouvu – olympijských symbolik, tedy na jejich zneužití ke svým komerčním cílům. Toto jednání má odvolací soud za jednání zcela jednoznačně v rozporu s dobrými mravy soutěže, jež vede k rozmělnění výjimečnosti olympijských symbolů a zřejmému snížení významu a postavení žalobce při ochraně olympijského hnutí. Závažnost zásahu je zřejmá i z okamžité reakce Mezinárodního olympijského výboru, kterou žalobce již v samém úvodu soudního řízení doložil. Z uvedeného plyne i splnění poslední podmínky generální klauzule, tj. že jednání žalovaného bylo způsobilým snížit postavení a význam žalobce a přivodit mu újmu (§ 44 odst. 1 obchodního zákoníku). Na základě uvedeného odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně uzavřel, že jednání žalovaného naplňuje všechny podmínky nekalé soutěže podle generální klauzule § 44 odst. 1 obchodního zákoníku a dle názoru odvolacího soudu popsané jednání bezpochyby je zároveň i jednáním parazitujícím na pověsti žalobce, resp. olympijských symbolik, jež je žalobce povolán chránit (§ 49 obchodního zákoníku).

Popsané jednání nekalé soutěže žalovaného posoudil i odvolací soud za tak zásadní zásah do práv žalobce, jenž plně odůvodňuje právo žalobce na náhradu mu vzniklé nemajetkové újmy podle § 53 obchodního zákoníku. V projednávané věci nebylo pochyb o tom, že jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu žalobci. Žalobce v této věci požadoval, aby mu bylo přiznáno jak zadostiučinění nepeněžité,

morální (ve formě uveřejnění omluvy v tisku i na internetu), tak i zadostiučinění v penězích.

Zde je třeba pro úplnost připomenout, že přiměřené zadostiučinění je nárokem satisfakčním, který slouží k reparaci nemateriální újmy a má proto v podstatě objektivní charakter. Jak již bylo i uvedeno, žalovaný komerčně zneužil olympijská symbolika ve svých reklamních spotech, přičemž se jim dostalo značné publicity i v důsledku zveřejňování tiskových prohlášení samotného žalovaného. V posuzovaném případě byl, podle názoru odvolacího soudu, prokázán vznik rozsahem závažné nemateriální újmy žalobce, spočívající v možném odlivu případných zájemců o užívání symbolik a ve snížení celkové vážnosti a postavení žalobce při jejich ochraně. Žalovaný svou reklamní kampaní s parafrází a karikaturou olympijských symbolik jednak dosáhl (spojením svého výrobku s probíhající olympiádou) téhož, co smluvní partneři žalobce, jednak do značné míry význam žalobce jako toho, kdo je oprávněn povolovat užívání olympijských symbolik, snížil, podstatným způsobem v očích celé veřejnosti zlehčil. Je třeba přihlídnout k tomu, že akce žalovaného byla akcí celostátního i mezinárodního (anglickou verzí na internetu) dopadu, budící pozornost již v okamžiku jejího zahájení, sledovaná a doprovázená pozorností médií, takže se s ní seznámila celá veřejnost, tj. i dosavadní partneři žalobce, ale i zájemci, uvažující o žalobci jako o budoucím svém smluvním partnerovi. Nehmotná újma žalobce, spočívající ve snížení postavení žalobce, jeho dobrého jména a také dobré pověsti jeho „produktů“, tj. olympijských symbolik, jež je povolán chránit, je tak zásadní povahy, že podle odvolacího soudu byl zcela opodstatněný požadavek žalobce na poskytnutí zadostiučinění zveřejněním omluvy i zaplacením částky 513.000,- Kč, jak žalobci tuto částku přiznal soud prvního stupně. Shodně i odvolací soud má úhradu této částky za přiměřenou žalobci vzniklé nemateriální újmě, jež je zde dána intenzitou a dobou trvání předmětné reklamní kampaně žalovaného a odpovídá okolnostem, jak plynou již ze zjištění soudu prvního stupně.

Předmětem odvolacího řízení byl rovněž nárok žalobce na zaplacení 1.737.000,- Kč, soudem prvního stupně posuzován jako nárok na vydání bezdůvodného obohacení (§ 451 a násl. občanského zákoníku) a odvozený co do přiznané výše ze znění žalobcem předloženého znaleckého posudku, který na odborné úrovni presumoval finanční hodnotu reklamní kampaně žalovaného v trvání sledovaného období, kdyby tato měla být v souladu se zákonem realizována v kooperaci s Českým olympijským výborem. Ve

shodě se soudem prvního stupně i soud odvolací došel k závěru, že žalovaný získal porušením zákazu dle § 3 zákona č. 60/2000 Sb. o ochraně olympijských symbolik prospěch dle § 451 odst. 2 občanského zákoníku z „nepoctivých zdrojů“, na úkor hodnoty olympijských symbolik, jejich výjimečnosti a výlučnosti, jež je třeba chránit, a tedy na úkor žalobce, jenž olympijské hnutí v ČR představuje a je tím, kdo symbolika zde chrání a povoluje jejich užívání (§ 456 odst. 1 občanského zákoníku). Pokud pak jde o hodnotu tohoto bezdůvodného obohacení, požadovanou částku odvolací soud posoudil též jako oprávněnou a potvrdil povinnost žalovaného ji dle § 458 odst.1 občanského zákoníku vydat. Je třeba vzít v úvahu zejména masivnost televizní reklamy žalovaného, jež v povědomí veřejnosti přetrvala a rovněž vyvolala „parafrázi“ symbolik dojem o spojitosti žalovaného s konáním zimních olympijských her a žalobcem.

Pouze pro úplnost odvolací soud považoval za potřebné uvést, že žalobce je oprávněn uplatnit tento nárok na vydání bezdůvodného obohacení dle úpravy občanského zákoníku bez toho, že by byl zvláště v zákoně č. 60/2000 Sb. uveden. Vedle toho však žalobci náleží tento nárok i jako osobě dotčené nekalou soutěží žalovaného podle § 53 obchodního zákoníku.

Věcná i právní rozsáhlost tohoto sporu a obě citovaná rozhodnutí soudů tedy jednoznačně vyjadřují nejen specifikum a význam právní ochrany olympijských symbolik, ale též komplexnost právních otázek v této souvislosti vznikajících, nebo i jen přicházejících do úvahy. Je zde samozřejmě evidentní souběh právní ochrany podle zákona č.60/2000 Sb. o ochraně olympijských symbolik a podle obchodního a občanského zákoníku, kdy lze pozici žalujícího Českého olympijského výboru vnímat v tomto konkrétním případě jako ad hoc soutěžitele.

Sám odvolací soud však vyjádřil možnost široké kvalifikovatelnosti nekalosoutěžního jednání a v tomto kontextu ještě podotýkám, že v tomto sporu nebyla s ohledem na logické právní vymezení účastníků sporu řešena ještě případná otázka možnosti porušení práv k ochranným známkám zapsaným ve prospěch Mezinárodního olympijského výboru u Světové organizace duševního vlastnictví, ani případné trestněprávní souvislosti.

„ Od prvních dnů v Applu jsem dobře věděl, že prosperujeme díky tomu, že vytváříme duševní vlastnictví. Kdyby si lidé kopírovali nebo někde volně stahovali náš software, skončili bychom. Kdyby nebyl chráněný, neměli bychom chuť vytvářet nové programy či návrhy nových produktů. Jestliže zmizí ochrana duševního vlastnictví, kreativní společnosti zmizí a už vznikat nebudou. Ale ten hlavní důvod je nejjednodušší: krást je špatné. Ublíží to druhým. A škodí to i vašemu charakteru.“

*Steve Jobs*¹²⁷

VIII. Závěr

Závěrem si dovolím si konfrontovat citované vyjádření Steve Jobse (1955-2011) kalifornského vizionáře, zakladatele a dlouholetého prezidenta americké nadnárodní korporace Apple, dnes celosvětově uznávaného a ekonomicky nejsilnějšího výrobce počítačové techniky, hardware a software, i konzumní elektroniky, proslulého důrazem na jedinečnost a absolutní dokonalost skutečně všech vlastností svých produktů, se samotnou podstatou této rigorózní práce, kterou jsem se pokusila vyjádřit aktuální i budoucí význam olympismu a význam duševního vlastnictví, aktuálnost a význam hluboké propojenosti těchto dvou pojmů v právní teorii i praxi a především důležitosti jejich právní ochrany.

Lidstvo bude i nadále potřebovat permanentní šíření a propagaci olympijské myšlenky, ušlechtilosti jejích principů a sport jako takový pro svůj pozitivní kulturní a společenský vývoj, pro své vzdělání, pro pozitivismus vzájemných vztahů na jakékoliv úrovni a v jakékoliv sféře lidského jednání.

V tomto smyslu jednoznačně vyznívá Rezoluce Valného shromáždění OSN z 18. listopadu 2003 nazvaná „ Building a peaceful and better world through sport and the Olympic ideal“¹²⁸

Lex olimpica lze definovat jako soubor specifických právních i etických norem a pravidel a obecně platných právních předpisů fungující samostatně i propojeně na národní i mezinárodní úrovni.

---

¹²⁷ Steve Jobs od Waltera Isaacsona, Práh 2011, překlad Dana Šimonová a Bronislava Bartoňová, strana 481

¹²⁸ www.un.org. A/RES/58/6

Právní ochranu olympijského duševního vlastnictví lze podle mého názoru považovat za principiálně systematickou a účelovou a s přihlédnutím ke specifickému prostředí různorodých právních vztahů vznikajících v rámci olympismu, jak je definován Olympijskou chartou lze říci i za ucelenou.

S ohledem na její celosvětový rozměr a na právní ochranu na mezinárodní úrovni a současně logickou rozdílnost a pestrost jednotlivých národních právních systémů a také úrovně vyspělosti společenských vztahů, kterými je aplikována, je nezbytné, aby právní ochrana olympijského duševního vlastnictví byla nadále posilována zejména na nadnárodní úrovni. Jsem přesvědčena, že základní principy této právní ochrany v rámci její aplikace v běžné praxi z ryze právního aspektu budou vždy vycházet především z právní ochrany duševního vlastnictví a analogických právních vztahů. Nicméně současně bude respektována a aplikována též *lex olimpica*, které svědčí na mezinárodní i národní úrovni nesporná právní síla zakotvená v kvalifikovaných normativních aktech.

Jak jsem se pokusila v rámci své rigorózní práce vyjádřit, jde o právní ochranu *sui generis*, pravděpodobně nejenom s ohledem na její celosvětový rozměr, ale též na její etický obsah, s ohledem na její bezprostřední vazbu ke sportu a právních vztahů vznikajících ve sportu, a samozřejmě též na její zásadní finanční význam.

Účelem právní ochrany olympijských symbolů je nejen chránit, ctít a budovat respekt vůči olympijským myšlenkám a olympijskému vlastnictví, ale též chránit a ctít právní i ekonomické zájmy subjektů, které za možnost spojit se obchodně s olympijskou myšlenkou a užívat olympijské vlastnictví pro propagaci své firmy a svých produktů, poskytují olympijskému hnutí jako celku, i jednotlivým jeho účastníkům, zejména sportovcům, nezbytnou finanční podporu, čímž pak přispívají implicitně k dalšímu vývoji a šíření olympijských myšlenek a olympismu a k jeho dostupnosti nejširším vrstvám obyvatelstva.

Olympijské duševní vlastnictví je duševním vlastnictvím *sui generis*. Jeho jednotlivé atributy přímo naplňují definiční znaky duševního vlastnictví, některé mohou být jeho předmětem.

Olympijskou chartu jakožto primární a výchozí právní dokument právní ochrany olympijského duševního vlastnictví lze právně analyzovat a hodnotit nepochybně velice

přísně, lze v ní shledat řadu nedostatků a otazníků právní povahy. Přesto s ohledem na dosavadní právní praxi je zřejmé, že převládá vůči Olympijské chartě všeobecný respekt a snaha tyto nedostatky aplikací etických a zejména interpretačních pravidel v právní praxi odstraňovat s cílem respektovat její účel a cíl, a to na nejvyšší mezinárodní úrovni.

V historickém vývoji právní ochrany olympijského duševního vlastnictví můžeme vypočítat důvod, který vedl Mezinárodní olympijský výbor a ekonomicky vyspělé státy k iniciativě vedoucí k uzavření Mezinárodní Úmluvy o ochraně olympijského symbolu v Nairobi. Mezinárodní olympijský výbor jakožto nepodnikatelský subjekt totiž neměl původně právo, resp. účinný právní prostředek, jak zajistit ochranu olympijského symbolu, ani jiné olympijské symboliky, a priori tedy ochranu známkoprávní, ani na národní, ani na nadnárodní úrovni. Přitom bylo jak pro Mezinárodní olympijský výbor, tak pro celé olympijské hnutí, nezbytné zajistit ekonomické hodnoty olympijského vlastnictví, jeho výlučnost, pro jeho nutnou ekonomickou využitelnost.

Stejně tak lze nepochybně polemizovat o dostatečnosti, resp. právní kvalitě zákona č. 60/2000 Sb. o ochraně olympijské symboliky. Nicméně všechny právní normy vztahující se o ochraně olympismu je nezbytné vykládat a aplikovat společně s obecně závaznými právními normami a za jejich pomoci tak, aby byl naplněn jejich smysl a respektováno specifikum *lex olimpica*.

Jsem však přesvědčena, že je nadále nezbytné v každodenním životě zajišťovat a šířit respekt k právní ochraně olympijského duševního vlastnictví a vzdělávat právní vědomí široké veřejnosti a respekt k jednotlivým hodnotám tvořících duševní vlastnictví vůbec, protože jde o právní kategorii, která je v důsledku dynamického vývoje komunikačních technologií velmi snadno zneužitelná a de facto v trvajícím ohrožení. A toto je nelehký úkol jak pro širokou právní odbornou veřejnost, tak pro olympijské hnutí samotné.

„ From the earliest days at Apple, I realized that we thrived when we created intellectual property. If people copied or stole our software, we'd be out of business. If it weren't protected, there'd be no incentive for us to make new software or product designs. If protection of intellectual property begins to disappear, creative companies will disappear or never get started. But there's a simple reason: It's wrong to steal. It hurts other people. And it hurts your own character. “

*Steve Jobs*¹²⁹

IX. Summary

Let me confront the cited statement of Steve Jobs (1955-2011), Californian visionary, founder and a long-year president of the American supranational corporation Apple, today a worldwide recognised and economically strongest producer of computer technology, hardware and software, as well as consumer electronics, famous for his emphasize on uniqueness and absolute perfectness of actually all features of his products, with the very essence of this thesis, in which I attempted to express the current and future importance of Olympism and the importance of intellectual property, topicality and significance of deep interconnection of these two phenomena in legal theory and in practice and mainly the importance of their legal protection.

The mankind will still need permanent spread and propagation of Olympic idea, nobility of its principles and sport itself for their education, positivism of mutual relations at any level and in any sphere of human activity.

In this sense, the resolution of the General Assembly of the United Nations of 18 November 2003 titled „ Building a peaceful and better world through sport and the Olympic ideal“ unambiguously sounds.¹³⁰

Lex olimpica can be defined as a complex of specific legal and ethic norms and rules and generally valid legal regulations working independently and in mutual connection both at the national and international level.

---

¹²⁹ Steve Jobs by Walter Isaacson, Simon&Schuster 2011, strana 396

¹³⁰ A/RES/58/6, www.un.org

The purpose of the legal protection of the Olympic symbols is not only to protect, cherish and build a respect to the Olympic ideas and the Olympic properties, but also to protect and cherish the legal and economic interests of the entities that in exchange for the possibility to associate its business with the Olympic idea and to use the Olympic properties for promotion of its firm and its products provide both to the Olympic movement as a whole and to its individual participants, especially to sportsmen, the necessary financial support, contributing thereby to the further development and spread of the Olympic ideas and the Olympism and to its affordability for the widest layers of population.

The Olympic intellectual property is an intellectual property *sui generis*. Its particular attributes directly constitute the main characteristics defining the intellectual property some of them can be its subject.

The Olympic Charter as a primary and underlying legal document of legal protection of the Olympic intellectual property can be legally analysed and assessed undoubtedly very strictly, it is possible to find some imperfections and gaps of legal nature there. Nevertheless, with respect to the legal practice experienced so far, it is obvious that what prevails is a general respect to the Olympic Charter and an effort to remove such imperfections in legal practice by application of ethical and especially interpretation rules, in order to respect its purpose and aims, at the top international level.

In the historical development of the legal protection of the Olympic intellectual property we can trace back the reason that led the International Olympic Committee and economically developed countries to the initiative resulting in conclusion of the International Treaty on the Protection of the Olympic Symbol in Nairobi. The International Olympic Committee, as a non-commercial organisation, had originally neither any right nor an effective legal means for protection of the Olympic symbol or any Olympic properties, i.e. a priori there was no trademark protection at the national or at the international level. But it was necessary both for the International Olympic Committee and for the whole Olympic movement to secure the economic values of the Olympic property, its exclusivity, for its necessary economic utilisability.

The legal protection of the Olympic intellectual property can be, in my opinion, regarded comprehensive, systematic and sufficient. However, I am convinced that it is necessary in everyday life to take care of and spread the respect to the legal protection of the Olympic intellectual property and to strengthen the legal consciousness of the widest general public and respect to particular values constituting the intellectual property in general, because this is a legal category that can be very easily misused and de facto in permanent danger as a result of dynamic development of communication technologies. And this is an uneasy task for each component of the legal professional public.

X. Klíčová slova / Key words:

Olympijská symbolika/ Olympic Properties

Duševní vlastnictví/ Intellectual Property

Mezinárodní olympijský výbor/ International Olympic Committee

Český olympijský výbor/ Czech Olympic Committee

Autorské právo/ Copyright

Ochranná známka/ Trade Mark

XI. Abstrakt/Abstract

Olympismus z pohledu práva duševního vlastnictví

Duševní vlastnictví je právní obor dotýkající se v různé intenzitě mnoha sfér a oblastí lidského života a spolu s technickým vývojem a globalizací lidského života nabývá stále více na své aktuálnosti a na svém významu, v důsledku čehož zaznamenává intenzivní vývoj i právě tento právní obor sám.

Olympismus je tradiční pojem evokující sportovní ideje, hluboké zážitky z výkonů založených na tělesné i duševní připravenosti a výkonnosti, emoce a svým způsobem též životní filosofii a intelektuální hodnoty, ale stále více a více též významnou ekonomickou veličinu.

Tato rigorózní práce vychází ze silného respektu vůči oběma těmto pojmům, tedy vůči duševnímu vlastnictví a právní disciplínou tento obor studující, analyzující, prohlubující dále rozvíjející, a vůči olympismu, a jeho přetrvávající nesporné smysluplnosti a účinnosti, a z přesvědčení o koherenci těchto pojmů jak v právním pojetí, tak v běžném lidském životě.

Účelem této práce je vymezit základní osnovu a pojmové znaky každého z těchto dvou institutů zvláště, a poté představit základní formy a způsoby jejich koherence. V této souvislosti bylo též nezbytné zkoumat právní ochranu obou dvou institutů, na národní i mezinárodní úrovni, a možnosti aplikace práv duševního vlastnictví v olympismu. Obsahem této práce je rovněž analýza konkrétních vybraných právních vztahů v olympismu vznikajících.

S ohledem na specifika právní ochrany olympismu, s ohledem na mezinárodní rozměr tohoto tématu, a jeho velmi intenzivní vývoj daný především každodenní právní praxí v průběhu každého olympijského období, je nutné tuto práci považovat především jako možný základ pro další studium a řešení tohoto tématu, a to i ve vztahu k jednotlivým národním právním ochranám, české samozřejmě v první řadě.

Olympism with respect to the Intellectual Property law

Intellectual property is a branch of law affecting, with various intensity, a lot of fields of human life and, together with technical development and globalisation of human life, is becoming more and more topical, which, vice versa, implicates an intensive development of the branch of law itself.

Olympism is a traditional concept evoking sports ideas, profound experience of performance based on physical and mental preparedness and capacity, emotions and in a way also a life philosophy and intellectual values, but also, more and more, a significant economic factor.

This thesis is based on a strong respect to both of these concepts, namely to the intellectual property and to the branch of law studying this field, analysing and developing it, and to the Olympism and its persisting undisputable sense and effect, and on the conviction about coherence of these notions both in terms of law and in terms of ordinary human life.

The aims of this thesis is to set up a basic outline and to determine conceptual features of each of these both institutes especially, and, after that, to present basic forms and methods of their coherence. In this connection it was also necessary to examine the legal protection of both of these institutes, both at the national and at the international level, and possibilities of application of the intellectual property rights to Olympism. This thesis also contains an analysis of particular selected legal relations occurring in Olympism.

With respect to the specifics of the legal protection of Olympism, with respect to the international aspect of this topic and a very intensive development thereof, determined predominantly by the day-to-day legal practice in the course of each Olympic period, it is necessary to regard this thesis mainly as a potential basis for further study and solution of this topic, also in relation to individual national legal protections, in the first place the Czech one, of course.

XII. Seznam použité literatury

Blackshaw Ian S., Siekmann R. C. R., Soek Janwill:

The Court of arbitration for Sport 1984-2004, T.M.C. ASSER INSTITUT, 2006

Colantuoni Lucio:

Diritto sportivo, G. Giapichelli Editore 2009

Dovalil Josef a kol.:

Olympismus, Olympia, 2004

Eliáš Karel a kolektiv:

Nový občanský zákoník, Nakladatelství Sagit, a.s., 1. vydání, 2012

Greppi Edoardo, Vellano Michelle:

Diritto internazionale dello sport, G. Giappichelli Editore, 2010

Griffith-Jones David:

Law and the Business of Sport, Butterworths, 1997

Hajn Petr:

Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži, Masarykova univerzita v Brně, 1. vydání, 2000

Hendrych Dušan:

Právnícký slovník, 2. vydání, C.H.BECK, 2003

Holcová Irena:

Autorské právo (Exkurs do problematiky)- doplňkový materiál k semináři, agentura Bova 2012

Horáček Roman, Čada Karel, Hajn Petr:

Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání, C.H.BECK, 2005

Chaloupková Helena, Holý Petr:

Autorský zákon-komentář, 4. vydání, C.H.BECK, 2012

Isaacson Walter:

Steve Jobs, Práh, 2011

Steve Jobs, Simon&Schuster, 2011

Ježek, Špaček a kolektiv:

Prosazování práv z duševního vlastnictví, 1. vydání 2003, publikace vydaná v rámci vzdělávacího systému k projektu „Enforcement of Intellectual Property Rights“ Phare, 2001

Ladislav Jakl a kolektiv:

Licence v oblasti práv k duševnímu vlastnictví, Metropolitní univerzita Praha, 2008

Ladislav Jakl a kolektiv:

Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, 1. vydání, Metropolitan University Prague Press, 2012

Knap Karel, Švestka Jiří, Jehlička Oldřich, Pavlík Pavel, Plecítý Vladimír:

Ochrana osobnosti podle občanského práva, 4. vydání, Linde Praha, a.s., 2004

Kříž, Jan a kolektiv:

Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011

Mullin Bernard J., Hardy Stephen, Sutton, William A.:

Sport Marketing, Human Kinetics, 2007

Nafziger James A. R., Ross Stephen F:

Handbook on International Sports Law, Edward Elgar Publishing Ltd., 2011

Telec Ivo, Tůma Pavel:

Autorský zákon - Komentář, 1. vydání, C. H. BECK, 2007

Telec Ivo, Tůma Pavel:

Přehled práva duševního vlastnictví, 1. vydání, Doplněk, 2006

Tognon Jacopo a kol.:

Diritto comunitario dello sport, G. Giappichelli Editore, 2009

Tomlinson Adam:

A Dictionary of Sports Studies, Oxford University Press, 2010

Šalomoun Michal:

Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl, 1. vydání, C.H. BECK, 2003

Ubertazzi Luigi Carlo:

Aida Annali italiani del diritto d'autore, sv. 16, Giuffrè Editore, 2011

Český olympijský výbor:

Metodika užívání olympijské symboliky pro období 2008-2012, www.olympic.cz

Mezinárodní olympijský výbor:

Olympic Charter (Olympijská charta), vydání srpen 2011, www.olympic.org

WIPO

Intellectual Property Handbook 2004, www.wipo.int

Poznámka autorky: Všechny překlady užití v této práci z angličtiny a z italštiny jsou vlastními překlady autorky práce.